

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

20. YÜZYIL NEW AGE AKIMI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Emre UYSAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2015

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

20. YÜZYIL NEW AGE AKIMI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Emre UYSAL

Danışman: Prof. Dr. Münir YILDIRIM

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Kadir ALBAYRAK

Jüri Üyesi: Yard. Doç. Dr. Hamza KARAOĞLAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2015

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu çalışma, jürimiz tarafından Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Münir YILDIRIM
(Danışman)

Üye: Prof. Dr. Kadir ALBAYRAK

Üye: Yard. Doç. Dr. Hamza KARAOĞLAN

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.
..../...../ 2015

Prof. Dr. Yıldırım Beyazıt ÖNAL
Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 09/10/2015

EMRE UYSAL

ÖZET

20. YÜZYIL NEW AGE AKIMI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Emre UYSAL

Yüksek Lisans Tezi, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Münir YILDIRIM

Ekim 2015, 116 sayfa

Yirminci yüzyılda ortaya çıkmış, senkretik ve eklektik özellikler gösteren yeni dini, yarı-dini, spiritüel gruplardan birisi New Age (Yeni Çağ) akımıdır. Bu isim, benzer inanç, yönelim ve pratikleri olan ve 1980'lerde popüler hale gelen bir grup akım için de kullanılmaktadır. Herhangi bir değişmez, mutlak metin, dini kurum ve din adamları hiyerarşisinden yoksun olan bu akım daha çok meditasyon, kanal olma (channelling), reenkarnasyon, kristaller, psişik deneyim, holistik sağlık, reiki, yoga gibi konulara ilgi duyan alternatif ruhsal alt kültürleri tanımlamakta kullanılır.

New Age akımı literatüründe 19. ve 20. yüzyılda ortaya çıkan dini, spiritüel, felsefi akımlardan ve doğu spiritüel geleneklerinden alınan terimler, benlik merkezli bir felsefi temelde yeniden yorumlanarak kullanılmaktadır. Bu terminolojide Tanrı, Tanrıça, Yüksek Benlik (High Spirituality), İçsel Çocuk (Inner Child), Mutlak Güç (Absolute Power) gibi ifadeler insanın iç potansiyel ve enerjilerini göstermektedir.

New Age akımı özellikle şifa (healing) üzerinde durur. İnsanın içinde onun fiziksel ve psikolojik sorunlarının üstesinden gelmesini sağlayan kozmik bir güç vardır. Aynı güç evrende çeşitli güç merkezlerinden de enerji hatları ile yayılmaktadır. İnsanlar bilinçlerindeki gelişmeyle içlerindeki bu gücün farkına varacaklar böylelikle herhangi bir dışsal otoriteye (dini kurum, hiyerarşi, rehber vs) ihtiyaç duymadan bu güçlerini kullanacaklardır. Astrolojik olarak dünyanın Kova Burcu Çağı'na (Age of Aquarian) girmesiyle dünya genelinde ortaya çıkacak spiritüel uyanış, bu güçlerin daha etkin bir şekilde kullanıldığı, daha spiritüel, huzur dolu bir dünyanın habercisi olacaktır.

Tezimiz yukarıda özellikleri kısaca verilen New Age akımının içerisinde yer alan farklı dünya dinlerinin mistik geleneklerinden alınan kavramları, pratikleri ve tekniklerini ortaya koymayı ve tanıtmayı amaçlamaktadır. Bu amacı gerçekleştirirken de bu akımın otorite olarak kabul ettiği kişilerin eserlerinden yani birinci el kaynaklarından yararlanılmıştır.

Anahtar kelimeler: New Age, yeni dini akımlar, modern dinsellik, yoga, meditasyon.

ABSTRACT**A COMPARATIVE ANALYSIS ON NEW AGE MOVEMENT IN THE 20TH
CENTURY****Emre UYSAL****Master Dissertation, Department of Philosophy and Religious Studies****Supervisor: Prof. Dr. Münir YILDIRIM****October 2015, 116 pages**

New Age, forming itself in the 20th century, is a movement of new religious, quasi religious manifesting syncretic and eclectic attributes. This title has been used for a group of movement that was popular in the 1980s with similar orientations and practices. This movement; deprived of any stable and unconditional scripts, religious organizations, hierarchy of clergymen; has been used to define alternative spiritual subcultures dealing with topics such as meditation, channelling, reincarnation, crystals, psychic experience, holistic health, reiki and yoga.

Concerning the literature of New Age movement, the terms obtained from the religious, philosophical movements and eastern spiritual traditions aroused in the 19th and 20th centuries have been reinterpreted on a philosophical ego-centered basis. In this terminology, statements like God, Goddess, High Spirituality, Inner Child, Absolute Power shows the potential and energy of human beings.

New Age movement especially deals with healing. Human beings have a cosmic power for overcoming physical and psychological issues. The same power has been spreading from various power centers in the universe through energy lines. Human beings will be able to notice this power progressively and hereby, they will be able to use their powers without the need of exterior authority (Religious institution, hierarchy and guide etc.). Astrologically, with the effect of Aquarius on earth, awakening emerging around the world will be a precursor of using these powers effectively and more spiritual and peaceful world.

This thesis aims at presenting and explaining the notions obtained from mystical traditions of different world religions, practices and techniques. In accordance with this purpose, we made use of primary sources from figures recognized as authorities by this movement.

Key Words: New Age, new religious movements, modern theism, yoga, meditation

ÖNSÖZ

Hıristiyanlıkta Kiliselerin otoritelerini ve eski fonksiyonlarını kaybetmelerinden sonra bu boşluğu genelde doğu kökenli yeni dini akımlar doldurmaya başlamıştır. Senkretik ve eklektik özellikler gösteren bu akımlar, genellikle Hıristiyan Batı'da, özellikle ABD'de ortaya çıkmıştır. Geleneksel dinlerden alıntı doktrinler ve prensiplerle oluşturulmaya çalışılan bu yeni dini hareketler İslam toplumunda çeşitli vasıtalarla yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. Özellikle din konusunda yeterli bilgiye sahip olmayan insanlar arasında yayılma eğilimi gösteren bu hareketler ciddi bir şekilde inceleme ve araştırmayı hak etmektedir.

Çalışmada bu ihtiyaçtan yola çıkarak son dönemlerde adı sıkça duyulan yoga, meditasyon, feng shui, reiki, kozmik enerji gibi kavramların tamamını içerisinde barındıran yeni dini akımlardan biri olan New Age akımı üzerinde durulmuştur. Tezimizde öncelikle bu akımın ortaya çıkış sebeplerini, devamında içerisindeki alt grup olarak isimlendirilebilecek olan grupları ve bu akımın içerisinde yer alan temel konu ve kavramları incelenmiştir. Sonrasında ise bu akımın sistemli bir öğretisi olmasa da içerisinde bireysel olarak kabul edilen öğretisi ve pratikleri ele alınmıştır. Özellikle günümüzde gittikçe yaygınlık kazanmaya başlayan alternatif tıp yöntemleri olarak görülen bazı spiritüel yöntem ve tekniklerin üzerinde durulmuştur.

Giriş bölümünde tezimizin konusunu, önemini, kapsam ve sınırlılıklarını ve kullandığımız kaynak ve metodolojiyi belirttik. Tezimizin ikinci bölümünde inceleyeceğimiz akımın da içerisinde yer aldığı bir şemsiye kavram olan yeni dini akımlar olgusundan bahsettik. Yeni dini akımların tarihsel temelleri, ortaya çıkış sebepleri ve bu akımları tanımlama problemleri üzerinde durduk.

Üçüncü bölümde New Age akımının ortaya çıkışını, bu akım içerisinde yer alan grupları ve New Age akımının içerisinde yer alan başlıca konu ve kavramları sırasıyla ele aldık.

Dördüncü bölümde New Age akımının ana şablonunu oluşturan öğretisi ve pratikleri betimleyici bir yaklaşım içerisinde bu akımın kendi yazarlarının ortaya koyduğu kitaplar ve eserlerden yola çıkarak inceledik. Özellikle pratiklerini incelerken günümüzde en fazla yaygınlık gösteren kişisel gelişim, meditasyon, rüyalar, reiki, feng shui, alternatif şifa çalışmaları, yoga gibi pratikleri ele alarak bu kavramların New Age akımı içerisinde konumları üzerinde durduk.

Son olarak tezin yazılması aşamasında her zaman desteklerini ve anlayışlarını esirgemeyen sevgili eşime ve minik kızıma teşekkür ederim. Ayrıca bana tezim boyunca yardımlarını ve katkılarını eksik etmeyen başta danışman hocam sayın Prof. Dr. Münir YILDIRIM'a ve değerli hocam Prof. Dr. Kadir ALBAYRAK'a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Emre UYSAL

Adana, 2015

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
bkz.	: Bakınız
c.	: Cilt
çev.	: Çeviren
DİB	: Diyanet İşleri Başkanlığı
ISKCON	: The International Society for Krishna Consciousness
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfalar Arası
TM	: Transcendental Meditation
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve devamı
vs.	: Vesaire
yy.	: Yüzyıl

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ	vi
KISALTMALAR	viii
TABLolar LİSTESİ	xii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Konunun Amacı ve Önemi	1
1.2. Konunun Kapsamı ve Sınırları.....	1
1.3. Metodoloji ve Kaynaklar	2

BÖLÜM II

YENİ DİNİ AKIMLAR

2.1. Tarihsel Temelleri	3
2.2. Ortaya Çıkış Sebepleri	5
2.3. Tanımlama Problemi.....	9

BÖLÜM III

NEW AGE AKIMI

3.1. Ortaya Çıkışı	14
3.2. Yeni Dini Akımlar ve New Age	18
3.3. New Age Akımı Grupları.....	22
3.3.1. Okkültizm (Gizli Bilimler).....	22
3.3.2. The Human Potential Movement (İnsan Potansiyellerini Geliştirme Hareketi).....	25
3.3.3. Neo-Paganizm (Yeni-Putperestlik).....	27
3.3.4. Witchcraft (Büyücülük)	31

3.3.5.	Şamanizm.....	36
3.3.6.	Satanizm.....	42
3.4.	New Age Akımı Temel Konu ve Kavramları	46
3.4.1.	Reenkarnasyon.....	46
3.4.2.	Karma.....	48
3.4.3.	Çakralar.....	50
3.4.4.	Dünya Enerjileri.....	51
3.4.5.	Şifa Vermek	52
3.4.6.	Ruhsal Rehberlik.....	53
3.4.7.	Din ve Ruhsallık	54
3.4.8.	Sağlık ve Hastalık	54
3.4.9.	İstirap ve Kayıp.....	56
3.4.10.	Zodyak Çağları	57
3.4.11.	Özgür İrade	59
3.4.12.	Rüyalar.....	59
3.4.13.	Feng Shui	61
3.4.14.	Meditasyon.....	63

BÖLÜM IV

NEW AGE AKIMI ÖĞRETİ VE PRATİKLERİ

4.1.	Öğretileri	66
4.1.1.	Spiritüellik ve Bilim.....	66
4.1.1.1.	Determinizm	67
4.1.1.2.	Holizm.....	68
4.1.1.3.	Evrimcilik	70
4.1.1.4.	Deneyim.....	71
4.1.2.	Binyılcılık	72
4.1.3.	Hermenötik Yeniden İnşa	74
4.1.4.	Öz Tanrılık.....	76
4.1.5.	Pragmatizm	78
4.1.6.	Şifa ve Kişisel Gelişim	79
4.1.7.	Eklektizm/Senkretizm.....	81
4.2.	Pratikleri.....	83

4.2.1.	Yüksek Benlikle İletişim Yolları	83
4.2.1.1.	Rüyalar	86
4.2.1.2.	Meditasyon.....	86
4.2.1.3.	Dans	88
4.2.1.4.	İmgeleme.....	89
4.2.2.	Şifa Yöntemleri.....	91
4.2.2.1.	Reiki	91
4.2.2.2.	Yoga.....	94
4.2.2.2.1.	Karma Yoga.....	97
4.2.2.2.2.	Bhakti Yoga.....	97
4.2.2.2.3.	Jnana (Bilgi) Yoga.....	97
4.2.2.2.4.	Raja Yoga	98
4.2.2.2.5.	Hatha Yoga	98
4.2.2.2.6.	Kundalini Yoga.....	98
4.2.3.	Kişisel Gelişim ve İnsani Potansiyelin Açığa Çıkarılması	99
SONUÇ		102
KAYNAKÇA.....		105
ÖZGEÇMİŞ		116

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Zodyak Çağları	58

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Konunun Amacı ve Önemi

Hıristiyan dünyasında Kiliselerin otoritelerini ve eski fonksiyonlarını kaybetmelerinden sonra bu boşluğu genelde doğu kökenli yeni dini akımlar doldurmaya başlamıştır. Senkretik ve eklektik özellikler gösteren bu akımlar, genellikle Hıristiyan Batı'da özellikle de ABD'de ortaya çıkmış ve yaygınlık kazanmıştır. Geleneksel din ve felsefelerden alıntı doktrinler ve prensiplerle oluşturulmaya çalışılan bu yeni dini akımlar İslam toplumunda çeşitli vasıtalarla yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. Özellikle din konusunda yeterli bilgi ve görgüye sahip olmayan insanlar arasında daha çok yayılma eğilimi gösteren bu akımlar ciddi bir araştırma ve incelemeyi hak etmektedir. Yeni Çağ anlamına gelen "New Age" akımı da bu yeni dini akımlardan birisidir. Bu çalışmanın konusunu teşkil eden akım New Age akımıdır. Bu akımın incelenmeye değer görülmesinin sebebi, son yıllarda Avrupa'nın ve Amerika'nın diğer ülkeleriyle birlikte ülkemizde de sıklıkla şahit olmaya başladığımız yoga, meditasyon, feng shui, reiki, ruh çağırma, alternatif ruhsal şifa uygulamaları gibi başlıklarla servis edilen uygulama ve tekniklerin aslında New Age akımının düşünce ve pratikleri arasında yer alıyor olması ve bu uygulama pratiklerin içeriği hakkında insanlarımızın çok fazla bilgi sahibi olmamasıdır. Bu uygulama ve pratiklerle aslında Uzak Doğu kökenli bazı inanç ve felsefelerin misyonerliğinin yapılmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu çalışmayla New Age akımı ve bu akımın içerisinde yer alan öğreti ve pratikler araştırılarak insanların bilgi eksikliklerinin ve akıllarındaki soru işaretlerinin bir nebze de olsa ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

1.2. Konunun Kapsamı ve Sınırları

Araştırmanın konusunu oluşturan New Age akımı daha çok bireysel bir dindarlık biçimini önceleyip her türlü dini doktrin ve ilkelere karşı çıktığı için, bu akımın içerisinde yer alan konu başlıkları da birbirinden son derece farklılık arz etmektedir. Bu başlıkların tespiti ve incelenemesinin güçlüğünden dolayı tezde New Age akımının

en fazla yaygınlık kazanan ve çevrede sıklıkla şahit olunan konu başlıkları incelenmiştir.

New Age akımını daha iyi anlayabilmek için öncelikle bu akımın içerisinde yer aldığı yeni dini akımları anlamak gerektiğinden ilk olarak yeni dini akımların ortaya çıkış sebepleri ve onların özellikleri ele alınmıştır. Daha sonra bu akımlar içerisinde New Age akımının yerini tespit ettikten sonra New Age akımının ne olduğu, öğretisi ve pratikleri incelenmeye çalışılmıştır.

1.3. Metodoloji ve Kaynaklar

Bilindiği üzere Dinler Tarihi metodolojik açıdan tarafsız olmayı ve olaylara ve olgulara bilimsel şekilde yaklaşmayı gerektiren bir alandır. Bu açıdan New Age akımı ele alınırken bu akım içerisinde yer alan öğretisi ve pratikleri objektif bir şekilde yansıtılmış ve New Age akımının otorite olarak kabul ettiği yazarların eserleri incelenmeye çalışılmıştır. Özellikle ilk elden kaynaklara ve kitaplara başvurularak akımın kendisini nasıl gördüğü ve yansıttığı anlatılmıştır. New Age akımı öncelikle ABD ve Avrupa ülkelerinde ortaya çıkıp daha sonra da bu ülkelerde daha fazla yaygınlık kazandığı için bu akımla ilgili Türkçe kaynaklarımız sınırlılık arz etmektedir. Biz de bu sebeple çoğunlukla İngilizce olarak yazılmış olan kaynaklara erişim sağlayarak New Age akımının ne olduğunu ve diğer yeni dini akımlar arasında nasıl bir yer teşkil ettiğini tespit etmeye ve anlamaya çalıştık.

BÖLÜM II

YENİ DİNİ AKIMLAR

2.1. Tarihsel Temelleri

Modern dünya 20. yüzyılın ikinci yarısında, özellikle son çeyreğinde adeta dini yeniden keşfetmiştir. Bu bağlamda yaşanan gelişmeleri ifade için “de-sekülerleşme” , “dinin canlanması” , “dinin dönüşü” , “Tanrı’nın intikamı” , “yeni kutsallaşma” , “dünyanın yeniden büyülenmesi” kavramları kullanılmıştır (Kirman, 2005, ss. 1-2). Sekülerleşme ile birlikte bilimsel ve teknolojik gelişmelerle karakterize olan modernleşmenin insanlığın bütün sorunlarını çözeceği beklentisinin gerçekleşmediğine, buna karşılık dinin yeni ifade şekilleri olarak “alternatif kutsallıklar” ve “yeni dindarlık biçimleri”nin ortaya çıkışına şahitlik edilmiştir (Kirman, 2010, s. 1).

Ayrıca seküler bir dünyada dinden önemli ölçüde uzaklaşan, fakat tamamen kopamayan modern insan “kültürel bir dindarlık tecrübesi” yaşamaktadır. Bu çerçevede ileri sürülen ‘ait olmadan inanma’ , ‘inanmadan ait olma’ , ‘ateist Hıristiyan’ , ‘ateist Müslüman’ , ‘dindar değil ama inançlı’ ya da ‘laik ama kutsal’ gibi kavramsallaştırmalar bu durumun en açık ifadesidir. Bireysel dindarlıkları öne çıkararak kendilerini kurumsal dinin yerine ikame etmeye çalışan din görünümlü yeni alternatif oluşumlar tam da bu tablo içerisinde yer almaktadır. Bu bireysel dindarlık biçimlerinin ve spiritüel hareketlerin, dinleri karakterize eden şeklî örgütlenme ağına sahip olmadıkları gibi örgütlü dini reddetme eğilimi taşıdıkları, bu hareketlere mensup kişilerin de dinden ziyade kutsal ve spiritüel konulardan konuştuğu bilinmektedir (Kirman, 2010, s. 1).

Öte yandan 2. Dünya Savaşı’ndan sonraki yıllar “ileri düzeyde sanayileşmiş” Batılı toplumlarda birçok dini akımın ve oluşumun ortaya çıktığı bir dönem olarak kabul edilmiştir. Bu akımların kısa zamanda dünya çapında yaygınlık kazanarak “küresel bir olgu” haline dönüştüğü görülmüştür (Kirman, 2010, s. 3). New Age, Satanizm, Scientoloji, Moonculuk ve Uzak Doğu menşeli olan Hera Krishna, Ananda Marga, Transandantal Meditasyon, Divine Light Mission, Brahma Kumaris ve Osho Hareketi bunlardandır (Özkan, 2006, s. 13). 1970’lerde yoğunlaşan bu akımlar özellikle insanın ruhi olarak aydınlanmasını amaçlayan, düşünce ve söylemlerinde coşkun bir

dinî, ruhî ve felsefî yaşantı vaat eden, birbirinden farklı oluşumlardır. Bu oluşumlar savaş sonrası Batı emperyalizmine ve savaşa karşı olan bütün değerlerinden kopmuş genç insanların Uzak Doğu kökenli dinlerin mistisizminden etkilenmesiyle ortaya çıkmışlardır. Bunlar başlangıçta İngiltere'ye özgü olarak algılanmış zamanla Batı Avrupa ve ABD'de de yaygınlaşmıştır. Öyle ki ABD günümüzde adeta bir “dinler meşheri (panayırı)” haline dönüşmüştür (Özkan, 2006, s. 13).

Bununla beraber 1950'li yıllardan sonra ortaya çıkan bu tür hareketlerin çoğunun hedef kitlesi gençler olduğu için bu kabîl dinî hareketler, “gençlik dinleri” olarak da tanımlanmaktadır (Turan-Sancar, 2014, s. 27). Bu ifade ilk olarak 1974 yılında kullanılmaya başlanmıştır. 1980'lerde Bryan Wilson bu hareketleri şöyle özetlemektedir: “Değişik bir temel, yeni kültürel bir hayat stili, geleneksel kilise Hıristiyanlığından belirgin bir şekilde farklı karizmatik liderlik, üyelerinin çoğunluğu orta sınıfa mensup iyi eğitilmiş kişilerden oluşan orantısız bir ölçü teşkil eden gençlerden oluşur. Uluslararası operasyon (iletişim ve koordinasyon anlamında) son on yılda gelişmiştir” (url:1).

Yukarıda bir kısmı zikredilen yeni dini akımlar, tıpkı Hıristiyan ülkelerde olduğu gibi Hinduizm, Budizm ve İslam'ın hâkimiyet sahasındaki ülkelerde de ortaya çıkmaktadır. Avustralya kıtası, şu zamana kadar hiçbir yeni dini akımın ortaya çıkmamış olması yönüyle istisna olarak görülmektedir. Ancak Avustralya'da ciddi araştırmalar yapılmaya muhtaç görünmektedir. Bilhassa Güneydoğu Asya, Güney Amerika ve Afrika'da yeni dini akımların fazlaca zuhur ettiği görülmektedir. Pek çok ülkede şaşırılacak derecede yükselişe geçen bu akımlar hakkında 1970'li yıllara kadar yeterli bilgi sahibi olma fırsatı bulunamamıştır. Çünkü o zamana kadar Dinler Tarihi, Sosyoloji ve Teoloji bu akımlara karşı genellikle ilgisiz kalmıştır. Özellikle geleneksel Dinler Tarihi biliminin yeni dini akımlar konusunda belli bir müddet ilgisiz kalışının arkasında yatan sebep ise, özellikle klasik dinleri, ilkel kabile dinlerini veya antik dinleri araştırma konusu yapmış olmasıdır. Altı büyük din olarak bilinen Yahudilik, Hıristiyanlık, İslam, Hinduizm, Budizm ve Taoizm'in inanç, ibadet, ayin ve öğretileri, sanatları vs. çokça araştırma konusu yapılmış ve derinlemesine incelenmiştir (Özkan, 2006, s. 23). Bununla birlikte yeni dini akımlar bu dinler kadar göz önünde olmamış ve araştırma konusu yapılmaya fazlaca değer görülmemiştir.

Bununla birlikte 20. yüzyılın sonlarına doğru yeni dini akımların yıldızı parlamış ve bilim çevrelerinin ilgi odağı olmuştur. Bu akımların geleneksel dinlerden kopuşu ve bölünmelerinin dinamikleri, gelişmelerinin ekonomik temelleri, uluslararası boyutları, yaşı küçük gençlerin cemaat üyelikleri ve bunların grup içindeki konumları ve sosyal ilişkilerin cinsiyete bağlı karakteri ve benzeri konular büyük bir ilgi toplamıştır. (Özkan, 2006, s. 23). Bazı yazarlar ise, yeni dini akımları meşhur eden ana sebep olarak, taraftar ölümlerinin ve intihar olaylarının artışı görmekte-dirler (Beckford, 1985, ss. 249-62).

2.2. Ortaya Çıkış Sebepleri

Yeni dini akımlar modern bir olgu olarak ileri düzeyde sanayileşmiş seküler Batı toplumlarında ve 20. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkmıştır. Bir diğer ifadeyle, kökenleri farklı dini geleneklere uzanan bu akımların ortaya çıkışı, 20. yüzyıldaki siyasi, sosyal, ekonomik gelişmelere dayalıdır (Kirman, 2010, s. 16). Ayrıca bu akımların yaygınlaşmasında modernleşme, toplumsal değişme, farklılaşma, rasyonelleşme, sekülerleşme, bireyselleşme, özelleşme, küreselleşme, çoğulculuk, görecelik ve benzeri süreçlerin etkili olduğu gözlenmektedir (Kirman, 2005, ss. 19-29). Bu akımların ortaya çıkmasında etkili olan faktörlerden biri, belki de en önemlisi de “toplumsal yapılarda görülen değişme süreci”nin hızlanarak kapsamının genişlemesidir (Dawson, 1998, 590-2). Birçok sosyolog dini grupların hızlı sosyal değişimin yaşandığı dönemlerde ortaya çıktığını ifade etmektedir. Yeni dini akımlar, moral çöküntü veya moral krize karşı bir tepki, bir reaksiyon hareketi olarak da değerlendirilebilir (Bodur, 2000, s. 339).

Ayrıca yeni dini akımların ileri düzeyde sanayileşmiş batılı toplumlarda ortaya çıkmasında en etkili faktörlerden biri de, modernleşme sürecine rengini veren “rasyonelleşme” eğilimidir. Aydınlanma döneminin akılcı felsefesinin etkisiyle ortaya çıkan, bilincin ve düşüncenin aklileştirilmesini ifade eden bu kavram büyü, doğaüstü ve dinle ilgili fikirlerin toplumda kültürel önemini yitirdiği, bilim ve pratik hesap üzerine kurulu fikirlerin egemen olduğu süreci niteler (Kirman, 2004, s. 187).

Buna ilave olarak 1950 sonrası dönemde 2. Dünya Savaşı'nın yapmış olduğu tahribat, komünizm tehdidi, materyalist bakış açısının yaygınlaşması ve bunlara karşı duyulan tepkiler ve alınmak istenen tedbirler önemli değişim ve dönüşüm sürecinin işaretleri olmuştur. Hızlı toplumsal değişme sürecinde toplumsal kurumlarda yapısal ve

fonksiyonel değişmeler ve farklılaşmaların meydana gelmesi kaçınılmazdır. Bu durumun en açık izlerini aile ve din kurumunda görmek mümkündür (Kirman, 2010, s. 21).

Bugün fonksiyonalist sosyoloji anlayışına göre, mevcut din anlayışının, azami derecede laikleşmiş, akılcı ve pozitivist düşünceli modern insanın ve toplumun beklentilerini karşılamadığı, onları tatmin etmediği yerde oluşan boşluğu yeni inançların doldurması kaçınılmazdır (Kirman, 2000, s. 226).

Öte yandan bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak yaşanan hızlı değişimin etkisiyle başta ahlaki ve manevi alan olmak üzere kültürün her sahasında ciddi bir erozyonun yaşanıyor olması, bu tür oluşumların ortaya çıkmasında elverişli bir zemin olmaktadır (Robbins-Anthony, 1979, ss. 77-8). Bunun yanında özellikle 1950’li yıllardan sonra savaş sonrası ümitsiz durumlar, eğitimin yaygınlaşması, toplumdaki teknolojik yoğunluklu mekanik işleyiş, aşırı rasyonelleşme ve bireyselleşme yeni dini akımların oluşumuna uygun zemin hazırlamıştır (Arslan, 2006, s. 10).

Bununla birlikte modernleşme sürecinde maddi gelişmelerin yanı sıra manevi alanda da pek çok gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmelerle birlikte modernleşmenin temel bileşenlerinden olan rasyonelleşme, sekülerleşme ve bireycilik gibi eğilimler, geleneksel inanç ve değerlerin gücünü zayıflatırken oluşan boşlukların farklı biçimlerde doldurulmaya çalışıldığı görülmektedir. Bir başka ifadeyle, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren hızla değişmeye başlayan dünyada başta batılı toplumlar olmak üzere hemen her toplumda insanlar bir anlam ve kimlik krizine düşmüştür. Bununla beraber mevcut din anlayışından da tatmin olunmadığı için yeni arayışlara girilmiş ve bu çerçevede yeni dindarlık biçimleri, yeni kutsallıklar ve bu tür yeni dindarlıkları temsil eden birçok dini akım ortaya çıkmıştır (Kirman, 2010, s. 32).

Diğer yandan bilim ve teknolojinin ilerlemesi ile modern dünyanın en önemli özelliği haline gelen “bireysellik” kişiyi toplumdan soyutlamış bir varlık haline getirmiştir. Modernleşme Batı kültürel yapısının değişmesine, geleneksel değer ve inançların zedelenmesine yol açmıştır. İşte bu noktalar dikkate alındığında 20. yüzyılın sonlarında Batı’nın mevcut kurumsal yapısının kendi mensuplarınca sorgulanması ve dini akımların ortaya çıkması zorunlu hale gelmiştir (Köse, 2011, s. 16). Konu üzerinde çalışan birçok uzman, bu akımların, insan aklına verilen aşırı önemin ortaya koyduğu

sonuçlara bir tepki olarak ortaya çıktığını söylemektedir. İnsanların materyalist ve rasyonel anlayışların kendilerine kaybettirdiği manevi alanı elde etme umuduyla bu akımları denedikleri gözlenmektedir (Köse, 2011, s. 20).

Ayrıca, zengin topluluklardan gelen gençlerin varlığı göz önünde bulundurulduğunda, özellikle nisbi yoksunluk dediğimiz bir başka yaklaşım tarzı kendisini gösterir ki bu da, insanların kendilerini duygusal olarak yoksunluk içerisinde hissetmelerine ve onların bu tür dini gruplar içerisinde yer almalarında önemli bir etken olmaktadır (Bodur, 2000, s. 306). Bu görüşe göre kendi hayat tarzı ve bakış açılarından veya inanç sistemlerinden memnun olmayan kişiler bir arayış içine girmektedirler (Köse, 2011, s. 21).

Bunun dışında yeni dini akımların Batı rasyonelliğine, pozitivist bilime, geleneksel dine, kapitalizmin getirdiği yıkıcı etkilere karşı bir cevap olarak ortaya çıktığı iddiası da ileri sürülmektedir. Ancak bu akımlar rasyonelliğe, pozitivist bilime karşı çıksalar da bunu modern bir söylemde yapmaktadırlar. Ayrıca yaklaşımlarındaki seküler nitelikler de gözden kaçmamaktadır. Her ne kadar ruhçu ve dini nitelikte olsalar da modern söylemden destek almaktadırlar. Bu akımların taraftarları organizeli bir dini takip etmekten çok, dünyada yaygınlık kazanmış bütün dinlerden ve Şamanizm, Okültizm gibi akımların Taoizm gibi felsefelerin mistik geleneklerinden ihtiyaçları kadar alarak kendi ruhsal serüvenlerini oluşturmaktadırlar (Arslan, 2006, s. 16).

Bunların dışında, yeni dini akımların ortaya çıkmasında ve yayılmasında etkili olan faktörlerden bir diğeri de, modern insanın yaşadığı yalnızlaşma ve yabancılaşma duygularına karşı dayanışma temelli “cemaatçiliğin ve kolektivizmin yükselişi”dir (Kirman, 2010, s. 34). Bu da yalnızlık ve yabancılık çeken, fakat herhangi bir gruba mensup olmayan modern insan için son derece cezbedici bir durumdur.

Bunların yanında, Yeni dini akımların yayılma sebeplerinden biri de bu akımların geleneksel dinlerin aksine, gençlerin iradelerini ve davranışlarını sınırlandırmadıkları gibi, inanç ve öğretilerini de onların anlayabileceği özgürlükçü ve seküler bir dille ifade etmeleridir.

Öte yandan, materyalist ve pozitivist düşüncenin yayılmasına paralel olarak dinin bireysel ve toplumsal bilinçte değerini yitirmesi neticesinde, din artık yaşamın her alanını kuşatan bir olgu olmaktan çıkmıştır. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin hız

kazandığı günümüz dünyasında insanlar maddeyi esas alan ve maddi başarıyı öne çıkaran bir hayat yaşamaktadır. Ancak insanların egoist, kutsala sırt dönmüş, diğergâmlıktan yoksun, hep daha fazla üreten ve tüketen, bu yüzden de tüketim çılgını veya en azından tüketim yorgunu, doğaya ve kendine yabancılaşmış sahte gerçekliklerle yaşayan bir kimlik haline gelmesi insanları memnun etmemektedir. Bu tatminsizlik neticesinde yeni dindarlık biçimleri ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalara göre kişiye özgü din formları olarak mistisizm, ezoterizm, okültizm, din görünümlü yeni hareketler, metafizik oluşumlar ile alternatif tıp, parapsikoloji, büyü, tarot ve astroloji, algı dışı iletişime inanç, ölümlerle bağlantı ve beden dışı tecrübeler, uğurlu sayılara ilişkin hurafeler, mistik tecrübeler ve transların modern toplumlarda hızlı bir yayılma sürecine girdiği ifade edilmektedir (Wuthnow, 2002, s. 77).

Zira yeni dini akımların modern bir olgu olarak ortaya çıkışı son tahlilde modern dünyada din gerçeği üzerine düşünme eğilimini güçlendirmiştir. Modernleşme sürecinde din toplumsal önemini yitirmiş ve bireysel bir tercih konusu olmuştur. Modern dünyada dinin konumuyla ilgili çalışmalarıyla tanınan Steve Bruce, modern toplumda dini inanç, pratik ve sembollerin terk edildiğini belirterek kilisenin, dinin ve dini konuların yazılı ve görsel medyada bir yolsuzluk haberi veya bir seks skandalı kadar görünürlük kazanamadığını, ilgi çekmediğini, yani din ve dini konuların ekonomi ve magazin haberlerine yenik düştüğünü ifade etmektedir (Bruce, 1996, s. 34). Modern toplumlarda kurumsal din gerilemekte, “kutsal gök kubbe”nin¹ altında sürdürülen geleneksel yaşamın değerleri erozyona uğramaktadır. Modernleşme sürecinde başta ekonomi olmak üzere eğitim, siyaset, sağlık ve diğer alanlarda seküler değerlerin egemenliği söz konusudur. Ancak bütün bu düşünceler karşısında bir diğer görüşe göre ise, modern dönemde dine ilginin azalarak bitmediği gibi, aksine artarak devam ettiği gerçeği çok sayıda bilimsel araştırma ile tespit edilmiştir. Genel olarak insanın ‘din’, daha doğrusu ‘kutsal’ ile bağlantısı her zaman var olmuş, hiçbir zaman kesilmemiştir. Bu bağlantı insana dünyadaki varlığını anlamlandırma, hayatın nihai gayesini ve gündelik hayatın zorluklarına karşı dayanıklı olabilme noktasında sürekli işlevsel olmuştur. Bu hususta Türkiye’nin en önemli sosyal bilimcilerinden biri olan Erol Güngör’ün “dinin konusunu teşkil eden soruların ezeli ve ebedi olduğu” dolayısıyla, “Bir gün bunların cevabının başka alanlarda bulunacağı ve dolayısıyla dine ihtiyaç

¹ Burada Peter Berger’in Sacred Canopy (1967) adlı eserine atıf yapılmaktadır. Eserin Türkçesi için (Bkz. Berger, 2005).

kalmayacağı yargısına hiçbir zaman varılamaz.” (Güngör, 1986) şeklindeki tespitlerine katılmakla birlikte modern dünyada dinin konumunun daha açık belirlenmesi gereği de ortaya konmalıdır.

2.3. Tanımlama Problemi

Yeni ve küresel bir olgu olarak ortaya çıkan yeni dini akımların çok yönlü ve karmaşık olan doğalarının anlaşılması için birbirinden farklı tanımlamalar yapılmıştır. Söz gelimi yeni dini akımların “yeni dinler”, “sekt”, “kült”, “yeni dindarlık biçimleri”, “zararlı örgütler”, “yeni dini hareketler” gibi çok çeşitli kavramlarla ifade edilmeye çalışılması bu gerçeğin en açık ifadesi durumundadır. Türkiye’de de söz konusu hareketler “kült grupları”, “tarikatlara”, “yeniçağ dinleri”, “yeni dini hareketler” gibi farklı kavramlarla ifade edilmektedir. Çok çeşitli çevreler tarafından yapılmış olan bu tanımlardan her birinin, yeni dini akım olgusunun belli yönlerini yansıtmakla birlikte söz konusu olguyu tam olarak kuşatamadığı, birtakım zayıf ve eksik yanlarının olduğu şeklinde değerlendirmeler de yapılmaktadır. Yeni dini akımlarla ilgili yapılan tanımlamaları genel olarak dini çevrelerin yaptığı “teolojik tanımlamalar” ve akademisyenlerin yaptığı “bilimsel tanımlamalar” şeklinde iki ana başlık altında toplamak mümkündür. Ancak son zamanlarda, yeni dini akımların son derece değişken tabiatlı olmaları nedeniyle yapılan tanımlamaların kısa zamanda yetersiz bir konuma düştüğünü ve yeni tanımlamaların geliştirilmesi gerektiğini vurgulayan yaklaşımlardan da söz edilmektedir (Kirman, 2003, ss. 23-47).

Bununla beraber, literatürde daha çok inanç eksenli bir yaklaşım olarak nitelenen “teolojik tanımlamalar” içerisine giren bir tanımlamaya göre bu akımlar “kült” olarak isimlendirilmiştir. Söz konusu olgunun olumsuz yönlerine atıf yapan bu tanımlamalarda yeni dini akımlar gizlilik, dolandırıcılık, hilekârlık, otoriter liderlik, üye kazanmak için telkin ve beyin yıkama yöntemini kullanma, üyelerin akıllarını ipotek altına alma ve hayatlarının tamamını kuşatma, heteredoks ve sapkın birer kült olma gibi özelliklerle nitelenmiştir. Bu tür olumsuz davranışlar sergilemenin ötesinde uyuşturucu ticareti, silah kaçakçılığı, siyasi entrika, çocuklara tecavüz ile intiharı ve ölümü teşvik etme gibi çirkin işlere bulaştıkları da ileri sürülmüştür (Barker, 1992, s. 10). Bir diğer ifadeyle bu tür teolojik tanımlamalar, söz konusu akımların toplumda yaygın kabul gören ve kurumlaşan yerleşik dinlerin veya inançların dışında kalan heteredoks inançlar olduğu şeklinde değerlendirmeler içermektedir (Kirman, 2010, s. 50).

Zira kiliseler ve mezhepler dini örgütlenmenin yerleşik ve kurumlaşmış şekli iken, kültürler ise, senkretik ve ezoterik özellikler taşıyan, bu yüzden fazla kabul görmeyen ve dışlanan kültürel normların ifadeleri olan küçük, fakat aktivist dini formlardır. Bu yüzden son derece şekilsiz bir dini örgütlenme biçimi olan kültürler, yeni bir dinin oluşumunda ilk aşama olarak görülür. Bununla birlikte kavram, günümüzde tuhaf inançlar, karizmatik liderler, üyelerin manipülasyonu, beyin yıkama, kuvvetli duygusal bağlar gibi durumları çağrıştıran olumsuz bir anlam içermektedir. Bireyci ve aktivist bir özelliğe sahip olan kültürler, özellikle toplumsal değişim zamanlarında insanların hayatlarından ve geleceklerinden endişe etmeye başladıkları anda rahatlıkla ortaya çıkabilmektedir (Kirman, 2010, s. 51).

Öte yandan yeni dini akımları inanç eksenli tanımlayanlar, bu akımları daha ziyade ‘kült’ olarak ele aldıkları, ‘zararlı’ olarak niteledikleri, ‘yargılayıcı’ ve ‘aşağılayıcı’ bir tavır takındıkları için bilimsel açıdan çok fazla kabul görmemektedir. Zira konuya bilimsel bir yaklaşım sergilendiğinde açık olan bir gerçek var ki, kültür kavramı söz konusu yeni oluşumları yeterince ifade edememektedir. Söz gelimi kültür kavramı, Moonculuk², Hare Krishna³ ve Scientoloji⁴ gibi akımları tam olarak ifade etmekte yetersiz kalmaktadır. Teolojik tanımlama yapanlar ‘kült’ kavramını kullanırken, akademisyenler ise daha nesnel bir kavram olan ‘yeni dini hareketler’ kavramını tercih etmektedirler (Kirman, 2010, s. 53).

Bunun yanında, yeni dini hareket kavramı, aslında bir şemsiye kavram olarak İngiliz sosyolog Eileen Barker tarafından geliştirilmiştir. Barker’a göre, yeni dini hareket kavramı, çoğu 1950’lerden sonra ortaya çıkan, 1970’lerden itibaren de yaygın bir ilgi görmeye başlayan ve söylemlerinde coşkun bir dini, ruhi ve felsefi yaşantı vaat eden birbirinden farklı oluşumları ifade etmek için kullanılmaktadır (Barker, 1992, s. 145).

² Moonculuk (The Unification Church): Ülkemizde de oldukça yakından tanınan bu hareket, 1954 yılında Kore’de Sun Myung Moon (1920-) tarafından kurulmuştur. Birleştirme Kilisesi olarak anılan bu hareketin, dünyadaki dinleri birleştirme amacıyla olduğu bilinmektedir (Bkz. Bıyık, 2002).

³ Hare Krishna (ISKCON: International Society for Krishna Consciousness): 1966 yılında B. Swami Prabhupada tarafından kurulan ve “Allah’a sevgi ile kulluk etmenin içsel bilgisi” pratiğine bağlı olanların meydana getirdiği dünya çapında bir topluluktur (Geniş bilgi için bkz. Yitik, 1999, ss. 223-33).

⁴ Scientology (The Church of Scientology): 1954 yılında L. Ron Hubbard tarafından Nebraska’da kurulan bu hareket, 1985 yılında yayınlanan Scientology: What is it? Adlı kitapçıkta, mutlu ve başarılı olmak için insan ve hayat hakkında sahip olunması gereken son derece temel bilgilerin araştırılıp öğrenilmesi amacıyla bir araya gelenler topluluğu olarak tanımlanmaktadır (Geniş bilgi için bkz. Bromley-Bracey, 1998, ss. 143-56; Barker, 1992, ss. 173-4). Ayrıca Türkiye’de bu akımla ilgili yapılan çalışmalar da vardır (Bkz. Sarıkçıoğlu, 1983).

Benzer şekilde, daha sade bir ifade ile söz konusu akımları dini duyguların yeni ifade biçimleri olarak nitelenmek mümkündür. Ayrıca konunun uzmanları, yeni dini hareket kavramı bağlamında, son yıllarda sayısı hızla artan “din değiştirme” olaylarının da ele alınması gerektiğini, çünkü bu olayların insanların yeni dini hareketler veya yeni dini akımlar içerisine nasıl ve niçin girdiklerinin belirlenmesiyle doğrudan ilgili olduğunu belirtmektedirler (Köse, 2008, ss. 120-6).

Yapmış oldukları tanımlarda ‘kült’, ‘zararlı’, ‘yıkıcı’, ‘tehlikesiz’, ‘sevimli’ gibi değer yüklü kavramlara yer vermeyen akademisyenlerin daha nesnel esaslara dayandığı söylenebilir. Bir diğer ifadeyle, akademisyenlerin yaptığı tanımlarda yeni dini akımların ortaya çıktığı ‘yer’ ve ‘zaman’ faktörünün esas alındığı görülür. Yeni dini akımlar, başlangıçta İngiltere’ye özgü olarak algılanmış, ancak kısa zamanda Batı Avrupa ve ABD’de de hızla yayılmıştır. Bu bakımdan söz konusu akımlar başlangıçta Batı toplumlarına özgü oluşumlar olarak dikkat çekmiş ve öyle algılanmıştır. Ancak günümüzün küreselleşen dünyasında hemen her toplumda örneklerine sıkça rastlanır hale gelmiştir (Chryssides, 1997, s. 126-46). Öte yandan zaman faktörünü göz önüne alan akademik tanımlarda söz konusu dini akımlar, genellikle kendilerinden önce gelen veya geldiği düşünülen akımlara gönderme yapılarak ‘yeni’ olarak nitelenmiştir.

Buna ilave olarak, yeni dini akımların ortodoks inançlardan ayrılmış, sapmış olduğu şeklindeki ithamlar salt bir iddia olmanın ötesinde kendileri tarafından da kabul edilmektedir. Nitekim liderlerinin vahiy, ilham aldığını savunan Mormonlar⁵ ve Mooncular ya da ayrı bir din olduklarını iddia eden Yehova Şahitleri⁶ anayol çizgisinde yer almayı reddederler. Budizm’in batıl bir kolu olarak nitelendirilen Soka Gakkai⁷ hareketi de, Budizm’in diğer bütün kollarını eksik ve yetersiz görür.

Öte yandan, günümüzde küçülen dünyanın her bölgesinde sayıları binlerle ifade edilen ve bir çığ gibi büyüyen bu akımlar ‘küresel bir olgu’ olarak dikkat çekmeye devam etmektedir. Şu halde söz konusu akımlar için artık belli bir toplumdan söz etmek

⁵ Mormonlar (Mormons): 1830 yılında Amerika’da Joseph Smith tarafından kurulmuş olup, Amerika’nın ilk ve tek yerel dinidir. Son Gün Azizleri olarak bilinen Mormonların merkezi Utah eyaletidir (Davies, 2003; Kirman, 2004, ss. 157-8).

⁶ Yehova Şahitleri (Yehova’s Witnesses): Charles Russell tarafından Pennsylvania’da kurulan Kitab-ı Mukaddes Topluluğu. Türkiye’de de faaliyet gösteren Yehova Şahitleri, Türkçe olarak Gözcü ve Uyan dergilerini yayımlamaktadır (Bkz. Tanyu, 2006, s. 73; Kirman, 2004, ss. 246-7).

⁷ Soka Gakkai (Nichiren Shoshu): Adını 13. yüzyılda yaşamış Nichiren Daishonin’den alan bu hareket Japon Budizmini 20. yüzyılda yeniden ihya etmiştir. Japonya’nın en yaygın dini gruplarından biridir (Bkz. Köse, 2011, ss. 175-7).

pek mümkün olmamaktadır. Zira yapılacak yeni tanımlamaların bu gerçeği göz önüne alması büyük bir zorunluluk haline gelmiştir.

Bununla birlikte, zaman faktörünü esas alan akademik yaklaşımlar, söz konusu akımları ‘eski’ ve ‘yeni’ şeklinde ikiye ayırırlar. Bu durumda yeni olarak nitelenen akımların hangi özellikleri itibariyle eskilerden ayrıldıklarının açık bir şekilde belirtilmesi gerekmektedir. Eski ile yeni arasında ayırım noktası olarak 1945, 1950’ler, 1960’lar ve 1970’ler şeklinde farklı tarihler ileri sürülmüştür. Gerçi yeni dini akımların genellikle 1950’lerde ortaya çıktıkları, 1960’lar ve 1970’lerde de yaygınlık kazandıkları düşünüldüğünde, söz konusu farklı tarihleri içeren yaklaşımların çoğunu telif etmek mümkünse de, sorun tam olarak çözümlenmiş olmamaktadır. Zira ‘1950’ sonrası ifadesi Unification Church (1954), Scientoloji (1954), İSKCON (Hare Krishna Hareketi) (1966) ve Tanrı’nın Çocukları⁸ (1968) gibi hareketler için uygun olurken, Quakerlar⁹ (1652) ve Unitarianlar¹⁰ (1793) bu anlamda yeni sayılmazlar. 19. yüzyılda ortaya çıkmış olmakla birlikte hala canlı ve aktif birer akım olarak dikkat çeken Mormonlar ve Yehova Şahitleri de bu ölçünün dışında kalmaktadır. Bu tür hareketler için her ne kadar ‘eski yeni dini hareketler’ tabiri kullanılmakta ise de, aslında bunun geçici ve palyatif bir çözüm olduğu açıktır. Ayrıca kökleri eskilere uzansa da 1980’lerde yayılan Satanizm ya da 1980’li ve 1990’lı yıllarda yaşanan birtakım birleşmelerle güçlenen ve halen bu sürecin içerisinde bulunan United Reformed Church gibi daha yakın zamanda ortaya çıkan akımları ifade etmesi için artık 1950’leri çağrıştıran ‘yeni’ kavramının yeterli olmadığı, daha başka kavramların üretilmesi gerektiği ifade edilmektedir (Kirman, 2010, s. 59). Zira son derece hızlı ve kapsamlı bir değişimin yaşandığı günümüzde artık 1950 tarihinin bile çok gerilerde kaldığı, üzerinden neredeyse bir asır geçtiği görülmektedir.

Ayrıca dini akımlarla ilgili ‘kült’ ve ‘mezhep’ kavramlarını kullanan yazar ve yayıncıların, aslında bu akımlara karşı düşmanlık beslediğini ve olumsuz bir tavır içinde bulduklarını öne sürenlerden biri de Slee’dir. Ona göre, bu düşmanlığın kaynağı bu

⁸ Tanrı’nın Çocukları (Children of God): 1960’larda ve 1970’lerin başlarında ABD’de Jesus People (veya Jesus Movement) genel ismiyle ortaya çıkan ve müşterek (komünal) bir hayat tarzı benimseyen beyaz ırktan gençlerin oluşturduğu fundamentalist grupların en yaygın olanıdır (Köse, 2011, s. 125).

⁹ Quakerlar (Dostların Dini Derneği) : Mevcut Hıristiyan mezheplerinden ve tarikatlarından memnun olmayanlar tarafından 17. yüzyıl ortalarında İngiltere’nin kuzeybatısında ortaya çıkmış bir mezheptir. Üyeleri Quakers ya da Friends olarak adlandırılır (url:2).

¹⁰ Unitarianlar: Hıristiyanlık’taki teslis inancının aksine tanrının birliğini savunan Hıristiyan teolojisi hareketidir (url:3).

kavramların içeriği ile ilgili anlaşmazlıkta değil, hakikatin kimin tekelinde olduğuyla ilgili ortaya konan tepkide yatmaktadır. Çünkü yeni dini akımlar geleneksel dinlerin hakikat tekelini tehdit etmektedir. Mezhep ve kült kavramını kullananların aksine, ‘yeni dini akımlar’ kavramını kullananlar tarafsız ve akademisyen kesimlerdir. Yani ‘yeni dini akımlar’ ifadesini kullananların bu hareketleri incelerken düşmanca bir tavır içinde olmadığını söylemek mümkündür.

Bunların dışında, 1950’li yıllardan sonra yaygınlık kazanan yeni dini akımların çoğunun hedef kitlesini gençler oluşturduğu için bu kabil dini akımlar “gençlik dinleri” olarak da tanımlanmaktadır. “Gençlik Dinleri” ifadesi ilk defa 1974 yılında kullanılmaya başlanmıştır. Bu dini akımlar, ağırlıklı olarak lise ve üniversite çağındaki gençlere yönelik faaliyet yürütmektedir. New Age, Satanizm, Scientoloji, Moonculuk, Hera Krishna, Transandantal Meditasyon¹¹ gibi akımlar bunlardandır.

¹¹ Transandantal Meditasyon: Guru Dev (1869-1953) isimli Hintli bir üstadın Hindu kutsal metinlerinden hareketle geliştirdiği bir meditasyon tekniğine dayanır. Yeni dini akımlar arasında insan potansiyelini geliştirme kategorisinde yer alır (Köse, 2011, s. 167).

BÖLÜM III

NEW AGE AKIMI

3.1. Ortaya Çıkışı

“New Age” kavramındaki “New” yani “Yeni” ifadesinin kullanımı ve çağrışımları ABD toplumunda hiç de yeni değildir. Kıta Avrupası’ndan yani göçmenlerin eski topraklardan olduğu gibi eski düşünme ve yaşama biçiminden kopuşu teması, ABD din tarihinde dini hiyerarşiye yakın durmayan kurucu püriten mezheplerin de etkisiyle sıradan ABD’liyi yeni olana daima açık tutmuştu. Fakat ekonomik kriz ve sonrasında hem dünya savaşları hem de Vietnam savaşı orta sınıf yetişkin ABD’lilerin tutuculuğuna rağmen özellikle genç nesil ABD’lileri Amerikan sistemine olduğu kadar geleneksel siyaset, kültür ve dinlere karşı da daha eleştirel durmaya sevk etmişti.

Aslında 1782 yılında yapılmış ABD’nin ambleminde kullanılan ve yenedünya düzeni anlamına gelen Latince *novus ordo seclorum* ifadesinde de görülebileceği gibi eskiden kopuşu simgeleyen yeni bir dünya tasavvuru ABD’nin kurucu babalarına kadar giden tarihi bir geçmişe sahiptir. New Age terimi de batı ve Amerikan dini tarihinde kullanılan yeni bir terim değildi. Hristiyanlar Tanrı’nın krallığı ile eş anlamlı ve “Mesih” ile ilişkili olarak yüzyıllardır bu terimi kullanmaktaydı. New Age ve “Kova Burcu Çağı” (Age of Aquarius) terimlerini popülerleştiren Anglikan ve Teosofist yazar Alice Bailey (Pike, 2004, s. 64), 1930’larda ana hatlarını ‘Eskatolojik Teosofi’ şeklinde sistemleştirdiği hacimli kitaplar yayınlamıştı. *Discipleship in the New Age* (1944, 1955), *The Return of the Christ* (1948) ve *Eduction in the New Age* (1954) kitaplarında Bailey, Mesih’in dönüşüyle başlayacak ezoterik bir ‘New Age’in geleceği kehanetinde bulunuyordu. Ancak Mesih ile ilişkili de olsa buradaki New Age hegemonik değil kısıtlamalardan kaldırılmış, daha sonra post modernite şeklinde adlandırılacak, biçimsel olmayan bir tarzda sunuluyordu (Sutcliffe, 2003, s. 26).

Bununla beraber daha önceleri de Swedenborgianizm (İsveçli Emmanuel Swedenborg adlı bir mistiğin öğretilerine bağlı bir hareket) gibi Amerikan dini hareketlerinde de kullanılan bu kavram 60’lardan sonra önceki dini tazammunlarından

arındırılmış ve yeniden yorumlanmış sınırları belirsiz görüşler ve alternatif ruhsal hareketlere işaret etmekte kullanılmıştır (Bednarowski, 1989, s. 15).

Ayrıca kimi araştırmacıların daha sonra New Age görüşlerinin de aralarında yayıldığı 60'lı yıllardaki alternatif karşı kültür toplulukları arasındaki inançların esin kaynağı olarak gördükleri UFO fenomeni 1950'li yıllardan itibaren fütüristik ve fantastik romanlar ve yazılarla birlikte romancılar ve popüler bilim yazarlarının kitaplarıyla yayılmaya başlamıştı.¹²

New Age izleyici/dinleyici (*audience*) fenomeninin ortaya çıkışı ise bu bilim kurgu hareketinden yalnızca bir adım sonrasındır. Yıldızlar arası uzay gemileri ve dünya dışı medeniyetler gibi bilim kurgu kavramları bilim kurgu dergileriyle kamuoyunda yaygınlık kazanmış, ABD ve Batı Avrupa'da dünya dışı varlıklarla temas fikrine dayalı bazı küçük dini hareketler ortaya çıkmıştır (Bainbridge, 1997, s. 380).

Öte yandan, 1960'lara gelindiğinde ABD, Vietnam savaşı ve bu savaşa karşı başta üniversite gençliği olmak üzere muhalif kesimlerin protesto hareketlerine sahne olmuştur. Bu yıllar başta Zen Budizmi ve diğer doğu dinlerinin kimi temsilcilerinin etrafında genel bir ilginin oluşmaya başladığı zaman dilimiydi. Buna bağlı olarak geleneksel siyaset ve toplumsal ahlakı eleştiren sol ve muhalif çevreleri bir araya getiren “karşı kültür” hareketinin edebiyattan siyasete ve iktisata kadar farklı alanlarda yoğun bir üretim sürecine girdiği görülmekteydi. Karşı kültür hareketinin gerisindeki ABD toplumuna bakıldığında otuzlardaki ekonomik çözüme ve savaşın yorgunluğunu yaşamış, kırklı ve ellilere uzanan uluslararası tehdit ve savaş yılları ve soğuk savaş dönemlerinde öncelikli hale gelen teknokratik totalitarizmin silah endüstrisi yatırımlarına verdiği ağırlığın artışı karşısında güvenlik ve huzur arayışı bulunduğunu görmekteyiz (Roszak, 1971, s. 23).

Diğer yandan, karşı kültür hareketi içinde sol ağırlıklı grupların yanı sıra hippie-beatnik denilen doğu mistisizmine daha fazla ağırlık veren gruplar da yer almaktaydı. İçinde buldukları toplumu her yönüyle kirlenmiş, hastalıklı ve yoz gören bu gruplar

¹² Wouter J. Hanegraaff 1950'li yıllardaki UFO fenomenine ilgi duyan ve depremler, seller, salgın hastalıklar ve kıtlıklarla yozlaşmış medeniyetin yıkılacağı ve dünya dışından uzay gemileriyle gelen ruhsal bakımdan gelişmiş varlıklarla iletişime geçerek onların öğretilerini izleyen insanların eski medeniyetin yıkıntıları üzerine kurulacak yeni medeniyetin öncüleri olacağına inanan söz konusu gruplara işaret etmek için *proto-New Age movement* (ön-New Age Hareketi) ifadesini kullanmaktadır. (Hanegraaff, 1997b, s. 361.)

daha çok üniversite öğrencilerinden oluşmaktaydı. Hareketin içindeki siyasal radikal söylem zamanla yerini, mistik eğilimli grupların yoğun etkisiyle yaşam biçiminde ve bireysel tercihlerde genel toplumsal kabullerin dışına çıkmaya bıraktı. Bu ortam aynı zamanda ABD’de, uyuşturucu kültüründen cinsel devrime, Vietnam savaşı karşıtı gösterilerden öğrenci ayaklanmalarına kadar bir dizi sosyal ve politik hareketlerle yeni kültürlerin ortaya çıkması için uygun bir sosyal zemin hazırlamıştı. Kısacası, tabiatüstü inancın yıkılması ilkin toplumsal sisteme yansımış, bu da Batı’da kültür ve değerler yöneliminde birtakım sosyal patlamalara davranış bozukluklarına yol açmıştır (Türkdoğan, 1997, s. 42). Geçmiş kültürlerin aksine bu dönemde sisteme inancını yitirmiş gençlerin oluşturduğu yeni sosyal hareketlere daha geniş bir katılım görülmektedir. Altmışların alternatif yaşam stilleri; kişisel aydınlanma ve benliğin aşkınlaştırılması, dünya barışına inanç, özgür aşk ve geleneksel olanın reddini içermekteydi. Yine bu sosyal kargaşa ve huzursuzluk döneminde Hare Krişnalar, The Children of God, Transandantal Meditasyon, Aşk Ailesi, The Divine Light Mission, The Unification Church gibi neo-Hıristiyan ve Doğu tarzı kültürler ortaya çıktı. Meditasyon, yoga, transandans ve aydınlanma kelimeleri 1960’lar sonu ve 1970’ler başında artık evlerde bile kullanılmaya başlanan kelimeler oldu (Singer, 1995, ss. 37-9).

Öte yandan, Vietnam savaşının bitiminden sonra daha önce siyasal ve toplumsal alanlarda yoğunlaşan eleştirilerin yerini daha çok birey eksenli konular ve kişinin zihin dünyasının ne şekilde kurulduğu almıştır. Doğu dinlerinin batı sosyo-kültürel ortamına yanıt vermeye elverişli spiritüel yönü, çoğunluğu karşı kültür hareketinden beslenen toplumsal ortamdaki gelme gençler arasında daha da artmış, toplumsal ilgiler siyasal ve ekonomik süreçlerden bağımsız ve yine bireyin mutluluğuna ve “ruhsal” gelişmesine bağlanır olmuştur.

Aynı dönemde Uzakdoğu’dan gelen bazı “gurular”ın açtıkları meditasyon okulları, Kızılderili maneviyatıyla ilgili birtakım popüler ve antropolojik çalışmalar, UFO araştırmaları ve şifa/sağaltım, terapi grupları ve herkesin kişisel ilgi ve çıkarlarına uygun bulup katılabilecekleri spiritüel alana giren pek çok konuda eğitim veren gruplar ve kişilerin sayısında artış gözlemlenmektedir.

Önceleri herhangi bir üst başlık altına alınmayan bu yeni oluşumlar ve inanış biçimleri 1980’li yıllarda hem yeni insan ve toplum anlayışlarını hem de bu oluşumların gelecek yeni bir çağa işaret eden ütopyik karakterini yansıtan bir ifadeyle New Age

başlığı altında değerlendirilmeye başlandı. Bu süreçte herhangi bir organizasyon veya grubun adında “New Age” ifadesinin kullanılmadığı bilinmektedir. Bu yıllarda geleneksel usullerden alınma uygulamaları bir araya getiren ve alternatif yaşam biçimlerine açık olduğu kadar gizemli, hatta kimi zaman topluma uçuk gelebilen ruhsal öğretileri savunan gruplar, kişiler ve öğretiler için türsel ya da şemsiye bir terim olan New Age kullanılır olmuştur.

Söz konusu gruplara geçici popüler oluşumlar olarak bakıldığı ve değişmez bir kutsal kitap, kurum, kurumsal hiyerarşi, geleneksel dinlerde olduğu gibi bir mensubiyet bağı, dogma ve doktrinleri olmadığından söz konusu alternatif spiritüel hareketler akademik dünyanın uzunca bir süre ilgisini çekmemiştir. Daha çok 1990 sonrası akademik camianın ilgisini çeken New Age öğretileri ve grupları hem aynı yüzyıl içinde oluşan yeni dini akımlardan hem de geleneksel dinlerden farklı, özgün oluşumlar olarak çeşitlenmiş, hem de zaman içinde ana yaklaşımlarda olmasa da vurgularında değişime maruz kalmıştır. İçinde başka inançlarla ortak pek çok inanç ve uygulama biçimi ihtiva eden muğlâk bir akım olması sebebiyle New Age fenomeninin nerede başlayıp nerede bittiğinin tespitindeki güçlük araştırmacıların sürekli karşısına çıkmaktadır (Lewis, 1992, s. 1). Bu güçlük bazı araştırmacıların Uniteryanizm gibi bazı dini hareketleri ve yeni kiliseleri New Age başlığı altında değerlendirirken okült bazı grupları dışarıda bırakması diğer bazılarının ise tersine okült grupları bu başlık altına almasında da ortaya çıkmaktadır (Bednarowski, 1989, s. 15).

Tüm bunlara ilave olarak New Age, müzik, filmler, seminerler, atölyeler, terapiler ve daha bir yığın aktiviteler şeklinde çeşitli ve karşı/alternatif kültürler arasındaki yaygınlığı sebebiyle dağınık ve gayri resmi bir görünüm sergilemektedir. Bu yüzden bu akım, bir ölçüde dini veya din benzeri gruplar kendi içlerinde New Age unsurları taşıdığı için genel manada anlaşıldığı kadarıyla “yeni dini akım”lardan biri gibi bir akım ve/veya klasik “kültlerden” ve sektlerden farklı bir “seyirci/izleyici kültü” olarak görülmüştür (Stark-Bainbridge, 1985, ss. 26-9). Belirli bir dogma, kutsal kitap, dini hiyerarşi, kutsal ve otoriter bir dini figüre sahip olmayıp, benzer eğilimli gruplar, kişiler, görüşler ve pratikleri kapsadığı için araştırmacıların New Age tanımları, New Age’e hangi yönünü daha çok göz önüne aldığı ve hangi sosyal bilim perspektifinden yaklaştığına bağlı olarak değişebilmektedir. Fenomenolojik açıdan tanımlamak gerekirse New Age akımını, Tanrı ve/veya dini otorite yerine birey merkezli bir

kutsallık inşası ve bu inşa ile uyumlu öğretiler ve pratikler bütünü olarak tanımlayabiliriz (Başkaya, 2006, s. 9).

3.2. Yeni Dini Akımlar ve New Age

Yeni dini akımlar terimi ilk olarak 1960'larda Batı'da ortaya çıkan, 1970'lerde bir araya gelen ve 1980'lerde zayıflamaya başlayan şaşırtıcı çeşitlilikteki ruhçu ilgilere yönelik olarak sosyal bilimcilerce kullanılan genel bir üst tabirdir. James Beckford bu başlık altında üç kategori ortaya koyar. İlk kategoride kökenleri Asya felsefi gelenekleri, dini bağlılık, meditasyon veya şamanizme dayanan Unification Church, International Society for Krishna Consciousness, (ISKCON), Divine Light Mission, Eckankar ve Rajneesh Foundation bulunur. İkinci kategoride Scientology, Est (Erhard Seminars Training) ve Psikosentez gibi diğerleri geniş çaplı Amerikan pozitif düşünme geleneği, zihin kürü ve hümanistik ve Gestalt psikolojisinden ileri gelmektedir. Üçüncü kategori ezoterik astroloji sistemleri, okült, numeroloji, falcılık, büyücülük, Sufizm ve cadılığı kapsamaktadır. Beckford son kategori içine evanjelik Hıristiyanlığın ortaya çıkardığı çok sayıda "Jesus People" gruplarını ve komünal yaşam biçimlerini de dâhil eder (Beckford, 1987, s. 391).

Yukarıda Beckford'un yeni dini akımlar içinde saydığı üçüncü kategorideki gruplar ve uygulamalar diğer bazı yazarlarca New Age Akımı içerisinde mütalaa edilmiştir. Aynı zaman diliminde ortaya çıkan ve gelişen yeni dini akımlar ile New Age akımı aynı toplumsal tabandan üyelere sahip oldukları ve geleneksel dinlere karşı muhalif veya kayıtsız tutumlarıyla benzerlikler gösterse de organizasyon yapıları ve öğretileri açısından New Age akımı özgünlük taşımaktadır. Wallis'in sekt ile kült arasında yaptığı otorite ve bireysellik ayırımın bir benzeri New Age akımı ile yeni dini akımlar arasındaki ayırımlar için de kullanılabilir (Robbins-Anthony, 1979, s. 81 vd.). Bu ayrıma göre sekt otoriteyi temsil ederken kült ise daha bireysel bir anlayışı ifade etmektedir. Bu ayırımın da işaret ettiği gibi sektler kendilerinin hakikate sahip olduklarını yanılmazlığını ve diğerlerinin yanılığında olduğunu düşünmekteyken kültler ise bireysel yorumlara açıktır. Kültler, katılımcıları arasına katılma ve çıkmayı kolaylaştırmak, farklı grup, inanç ve tavırlar arasında daha fazla tolerans sağlamak için zayıf tanımlanan ideolojik ve davranışsal sınırla nitelenir ve kültler, hakikate (truth) sektein daha iyi/net tanımlanan inançlar, tavır ve 'epistemolojik otoriter'

(epistemological authoritarian) doğasının tolerans eksikliğinin tersine ‘epistemolojik bireyci’ (epistemologically individualistic) bir doğaya sahiptir (York, 1996).

Bunun yanında, genelde otoriter bir karizmatik lider etrafında ve hiyerarşik bir yapılanma gösteren ve üye topluluğuyla ağırlıklı olarak doğrudan iletişimin önemsendiği yeni dini akımlara karşın New Age akımında kişisel bir otorite etrafında hiyerarşik bir yapılanma ve merkezi bir idareye sahip bir organizasyon yoktur. Bu yönüyle de New Age akımı yukarıdaki “kült” tarifi içine alınabilecek özellikler gösterir. Ancak bu akımlar arasında zaman zaman etkileşimler olduğu da görülmektedir. Örneğin 1970’lerin *Scientology* ve Transandantal Meditasyon gibi pek çok yeni dini akım kadroları arasında kendilerinin hakikate sahip olduğu ve diğerlerinin de hata içinde olduğu düşünülmesine rağmen Pazar güçlerinin baskısıyla New Age çevrelerinin eklektizmini benimsemek ve özlerinde sekt iken çoğu müşterilerine kültürler gibi davranmak mecburiyetinde kalmışlardır (Bruce, 2002, s. 84). Bunun yanında karizmatik bir otorite oluşuyla yeni dini akımlarla benzerlik gösteren ve hatta James Beckford’un tanımında olduğu gibi yeni dini akımlar içinde gösterilen ancak belirli bir otoriteye olduğu kadar kendisiyle ilgili herhangi bir otorite düşüncesini de reddetmesi ve izleyicilerine uyacakları herhangi bir program vermemesiyle New Age özelliklerinden de izler taşıyan Rajneesh akımı gibi akımlar da vardır. Bu akımın temel eserlerine bakıldığında “Ben hiçbir dine mensup değilim, bu nedenle korkacak bir şeyim yok. Hiçbir programım, hiçbir felsefem yok. Ben sadece tüm insanlığın programını bozmak istiyorum ve insanın tekrar programlanmasını istemiyorum. Böylece insan masumiyet içinde, sevinç ve huzur içinde, şizofren çatlakları olmadan yaşayabilir.” (Rajneesh, 2003, s. 106) şeklinde ifadeler yer almaktadır.

Bununla birlikte, sosyal değişimin radikal doğasını göz önüne alan Bryan Wilson gibi kimi yazarlar yeni dini akımları eskinin ölü dinlerinin yeniden diriltilmesi değil dinin, yeni toplumsal koşullara uyumu olarak görmenin daha doğru olduğunu ifade etmektedirler. Gittikçe rasyonelleşen seküler alanın teşvik ettiği kolaylıklar ve varsayımların çoğunu içeren bu söz konusu akımlar mesajlarının sunumunda, finansal düzenlemelerinde, tanıtımlarında bağlılarının mobilizasyonunda sıkça seküler metotları kullanılmaktadır. Geleneksel dinlerin estetik ilgi, ayin içeriği ve sembolizmini, geleneksel dini endişelerden çok seküler girişim tarzlarına daha yakın olan doktrinel

muhteva, kontrol sistemleri ve daha pragmatik tavırlar için terk etmişlerdir (Partridge, 2004, s. 43).

Diğer yandan, yeni dini akımlar ile New Age arasındaki benzerlik ve farklılıkları tespit edebilmek için her ne kadar bu akımların içindeki çeşitlilik sebebiyle genellemeler yapmanın tehlikesine işaret edilse de yeni dini akımların genel özelliklerine kısaca da olsa değinmek gerekmektedir (Barker, 1992, s. 10). Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki yeni dini akımların hepsi “din” terimi üzerine anlaşamamaktadır. Scientology vergilerden yararlanmak amacıyla bir din olarak tescil edilmek için mahkemelerde mücadele vermişken, Transcendental Meditation (TM) New Jersey mahkemesinde kendisini bir din değil devlet okullarında öğretilen, “yaşamda başarının asıl temelini biçimlendiren içsel enerji potansiyeli ve zekâyı geliştiren derin gevşeme ve yeniden canlanma tekniği” olarak tanımlamıştır. Bununla birlikte Brahma Kumaris bir din değil spiritüel veya eğitimsel bir hareket olarak görülmeyi tercih etmiştir. Tüm dinlere, onları insanlığı bölen suni engeller olarak görerek karşı duran Ananda Marga grubu kendisini sosyospiritüel bir organizasyon olarak tanımlar. Raelyanlar hareketlerini ateistik bir din olarak, Graduates of the Forum veya Exegesis kendilerini dogma ve boş ritüel ile ilişkilendirdikleri dini bir organizasyon olmadıkları, dini aştıkları veya ötesine geçtikleri üzerinde dururlar. ISKCON bağlılarında olduğu gibi bazı hareketler kendilerini antik ve geleneksel bir din içinde gördüklerinden ‘yeni’ olduklarını reddedeceklerdir. Vedik inançlar ve ritüeller söz konusu olduğu sürece bu yaklaşımları doğrudur ancak Batı’da Srila Prabhupada tarafından kurulan organizasyon, başlangıcından bu yana yeni dini akımların bazı karakteristiklerini sergileyen yeni bir organizasyondur (Barker, 1992, ss. 146-7).

Öte yandan, New Age yazarları ve organizasyonları ise kendileriyle ilgili “din” teriminin kullanılmasına yeni dini akımlardan çok daha fazla duyarlıdır. Spiritüellik ve din arasında farklılık gören New Age’ciler için bir din olunmadan da spiritüel yaşamak mümkündür. New Age’in duayenlerinden Sir George Trevelyan’ın New Age ile ilgili söyledikleri de bu konuya açıklık getirmektedir:

“Bu inanmak zorunda olduğunuz bir doktrin değildir... New Age, diğer insanlara zorla yayılan dini bir hareket değildir. Bizler spiritüel fikirlerden söz ediyoruz ve siz de onları kabul veya reddetmekte özgürsünüz. Bu gece sözünü ettiğim fikirlerden hoşlanmıyorsanız onları unutun! Sizinle tartışmayacağım, bunun önemi yok. Ancak

eğer onlardan hoşlanıyor olsanız bile, söylediklerimizi size ispatlayamam, siz de onları ispatlayamazsınız. Ancak görüşü alıp düşüncenizde tutabilir –kalbinize koyabilir- ve ona inanmış gibi bir ay onunla yaşamayı seçebilirsiniz. Dünyaya onun ışığıyla bakın. Ve eğer doğruysa içsel bir kesinlik kazanacaktır. Ve eğer yanlışsa solup gidecektir. Bu fikri kabul edebilir misiniz? Bu, ölçülemeyen dünyaları keşfetmenin gerçek tekniğidir” (url:4).

Buna ilave olarak, yeni dini akımların ne gelenek ne de kuralların sınırlarını belirlediği, diğer insanlara karşı sorumlu olmayan ve taraftarlarının kendileri üzerinde belirli tipte bir otorite vermeye gönüllü oldukları karizmatik otoritesi bulunmaktadır. Bu otorite yeni dini akımların liderlerine takipçilerinin nerede yaşamaları ne tip işler yapmaları, sahip olduklarıyla ne yapmaları gerektiği ve hatta liderle takipçileri arasındaki ilişkilerin biçimini belirleme hakkını vermektedir. Bununla birlikte tüm yeni dini akımlar karizmatik liderlere sahip olmamakta ve tüm karizmatik liderler de akımın dışındaki kimselerce kötü karşılanacak derecede otoritesini kullanmamakta, bazı taraftarlar da liderlerinin karizmatik otoritesini kabul etmeyebilmektedir. Bu akımların zaman içinde kurucularının ölümü, yönetimin daha fazla kurumsallaşması veya bürokratik bir biçim kazanması karizmatik otoriteyi rutinleştirebilmektedir (Barker, 1992, ss. 13-4).

Bunun yanında, yeni dini akımların ilk kuşak katılımcılarının yaş dağılımı, içinde yaşadıkları toplumdan farklılıklar arz etmekteydi. Orta ve ileri kuşaktan daha çok genç yetişkinler bu ilk dönemlerde akımların hem taraftar hem de liderlik pozisyonundaydılar ve zamanla ilk kuşak üyelerin orta yaşlıları artmaya başlamıştır (Barker, 1992, ss. 11-2).

Ayrıca yeni dini akımlar, ilk dönemlerindeki bazı dalgalarda ve üçüncü dünya ülkelerinde ortaya çıkanların çoğunda yoksul veya baskıya maruz kalanların ilgisini çekmekte iken; günümüzde bu akımların Batı’da çok bilinenlerine, toplumun daha nüfuzlu kesimlerinden katılımlar olmaktadır. Brahma Kumaris, Rajneesh bağlıları, Sahaja Yoga, Scientology, Transandantal Meditasyon, The Unification Church gibi akımlara katılanlar büyük ölçüde orta veya üst orta sınıflardan gelmekte ve vasatın üstünde bir eğitim almış ve gelecekle ilgili iyi beklentileri olan kişilerdir (Barker, 1992, s. 14).

Bunun aksine, New Age akımı ise yeni dini akımlarda olduğu gibi belirli inanç ve yönelimlere sahip grup veya bireylerin oluşturduğu türden bir akım değildir. Hatta klasik sosyoloji geleneğindeki belirli yoksunluk bilinciyle motive ve bir ideolojiye bağlı sosyal grubun hareketi olarak nitelendirilen geleneksel sosyolojideki sosyal hareket tanımına da uymamaktadır (Cohen, 1999, s. 114).

Yeni dini akımlardan farklı olarak merkezi bir organizasyona sahip olmayan ve otoriter bir liderin kontrolü altına giren kişi sayısının çok nadir olduğu New Age gruplarının ilgisini çeken kitaplar, kasetler, mumlar, kristaller ve çeşitli malzemelerin temin edildiği ‘kaynak merkezleri’ vardır. Bu merkezlerde ve çok sayıda New Age ‘pazarlarında’ arayanlar New Age yayınlarıyla ilgilenir, yeni kişiler de New Age görüşleriyle ilk defa karşılaşma imkânı bulurlar (Barker, 1992, ss. 189-91). Yeni dini akımlarda öne çıkan sekt özelliği New Age’de yerini külte bırakır. Tüketici ve satıcı arasındaki bireysel ilişki etrafında kurulan, belirli bir ücret karşılığında verilen bireysel danışma ve alternatif terapiler, müşteri kültürünün tipik örnekleridir. İzleyici/dinleyici kültürleri ise yazı ve konuşmaların kitlesel dağıtım ve basımı etrafında oluşur. New Age sistemi kitaplar, dergiler, kasetler ve kamuya açık konuşmalarla dolaşıma girmektedir (Bruce, 1995, s. 103).

Nitekim New Age ile ilişkili çoğu kişi kendilerini yeni ve heyecan verici sınırları araştıran “arayanlar” olarak görmekte; bazıları daha geleneksel dini gruplara üye olmakla birlikte kendilerini yeni fikir ve deneyimlere açık tutmayı istemekte diğer bir grup ise, geleneksel dini ve felsefi seçenekleri iflas ettiğini düşünerek reddetmektedir (Barker, 1992, s. 189).

3.3. New Age Akımı Grupları

3.3.1. Okkültizm (Gizli Bilimler)

Okkültizm, Latince “occultum” sırlı, saklı anlamına gelen bir kavramdır. Çeşitli dünya görüş ve uygulamalarını, geleneksel tabiat bilim metotlarıyla keşfedilemeyecek; ancak bunun hakkında tasviri ifadelerin yapıldığı görülmeyen dünyaya dair tabiatüstü güçleri ifade etmektedir (Özkan, 2006, s. 53). Kısaca ifade edecek olursak okkültik kavramı, anlam ötesi, idrak ötesi ve tabiatüstü görüntüyü ifade etmektedir.

Günümüzde okkültizm içerisinde, dünyevi anlamlandırma olarak değerlendirilen para-psikolojik düşünceler geliştirilmiştir. Kurt Hutten ile bağlantı kurulan çeşitli okkültizm akımları bulunmaktadır. Bunlar; Spiritizm, Ufoloji, Astroloji, Teosofi ve Antroposofi'dir. Bu dini hareketler ezoterik ve gnostik içeriklidir (Özkan, 2006, ss. 53-5).

Bununla birlikte, Okkültizm kavramının ilk olarak "De acculta philosophia" Heinrich Agrippa von Nettesheim (1486- 1535) tarafından kullanılmaya başlandığı söylenmektedir. Okkültizm kavramı 1848 yılında yaygınlık kazanmıştır. Bu tarihte Amerika'da Hydesville merkezli gelişen bir olayla bu kavram gündelik hayatta yerini almıştır. Methodist çiftçi ailesi Fox'un üç kızı, ruh çağırma seanslarındaki vurmaları anlamlandırmışlardır. Fox ailesinin üç kızının geliştirdiği bu durum, ruhların şaşkınlık veren fenomenlerin açık bir şekilde ifadesine vesile olmuştur. Bir araştırma merkezi olaya el koyarak, Fox ailesinin bu vuruş sesleri ile ilgili açıklamasının doğal olamayacağını belirtmiştir. Zira bu vuruşların doğru hecelenmesinin (A, B, C gibi) gerekli olduğu söylenmiştir. Bu noktadan hareketle vurmaya ruhun bağlantısı geliştirilmiştir. Evin bodrumunda iskelet bulunması, ruhlarla bağlantı fikrini güçlendirmiştir. Spritizmin ilk uygulaması olarak kabul edilen bu Hydesville hareketinden sonra Philadelphia'da 1850'den 1860'a kadar ki sürede birçok özel cemiyetler kurulmuş, ardından New York'ta yüzlerce medyum türemiştir (Özkan, 2006, s. 54).

Öte yandan, zamanla spritik açıdan yeni fikirler ortaya çıkmaya başlamıştır. Ruh dünyasının deneysel delillerinin araştırılması (fotoğrafla araştırılması) devam ettirilmiştir. Ruhlar sadece medyumların ağızlarından konuşmamış, aksine materyalleşme şekliyle de bilgi vermiştir. Öyle ki, ABD'de alışılmadık görüntüler hakkında bilgi veren çok sayıda kitap yayınlanmıştır. Ayrıca yeni iletim teknikleri (ruh trafiği hizmeti) geliştirilmiştir. Foto-radyoterapi ve video çekimleri gibi tekniklerde geliştirilmiştir. Masa oynatma ve malumat veren ruh bilgileri de devreye sokulmuştur. Almanya ve Avusturya'da spristik ve okkültik büyülü paratiklerin uygulandığı çok sayıda ruhçu hareket kurulmuştur. 1980'li yıllardan itibaren okkültik faaliyetler gençler arasında daha da yaygınlaşmıştır. Öyle ki buna "gençlik okkültizmi" bile denmektedir. Bunda magazin dergilerinin etkisi tartışılmazdır. Sevgi büyüsünün anlatıldığı kitaplar, rüya tabirleri vs. de cadılık anlayışına ilave edilmiştir. Aynı şekilde ülkemizde de

okkültik akımlar, bilhassa meditasyon, büyü, medyumluk, astroloji vs. adı altında canlılığını korumaktadır.

Ayrıca bu gruplar, motivasyonu tekelinde tutmak arzusundadır. Bu motivasyonlar; provokasyon, deney arkadaşlıkları, karar yardımına duyulan özlem – insanlar önemli bir karar almadan önce bir medyuma danışmakta, astral falına baktırmaktadır-, özel aidiyet v.b dir. Aynı zamanda bu motivasyonların tehlikeleri de bulunmaktadır. Bilhassa sosyal yarışmalarda isteksizlik, yanılığ kabulleri, okkültik büyü pratiklerin insanları maniple etmesi veya aralarını açması ya da kara büyü ritüellerine bağımlı hale getirmesi gibi sakıncaları vardır. Böyle okkültik pratiklere yönelme, insanı korkuya da sevk etmektedir. Başka bir ifade ile insan okkültik büyü dünya tasavvuruna kapılmaktadır. Bireyler kendilerini ruha adayarak, özel mesuliyetlerini terk edebilmektedir. En kötüsü insanlar medyumluk psikozuna itilmektedir.

Diğer yandan, New Age Akımı'na da ilham kaynağı olan Amerikan okült-metafizik geleneğinin kaynakları arasında 18. ve 19. yüzyılda Avrupa'daki Swedenborgculuk, Mesmerizm, Neoplatonizm, Gnostisizm, Kabalizm, Astroloji ve Hermetizm gibi ezoterik ve okült akımlar yer almaktadır (Kyle, 1995, s. 28).

Tüm bunlara ilave olarak Okültizm, geniş anlamda ezoterizmin bir boyutudur ve ezoterizm tüm evreni spiritüel eylem içinde bütünleştirirken okültizm, bunu daha somut pratiklerle gerçekleştirmeye çalışır. Her birinin kendi metotları bulunmakla birlikte yasalarını benzer bir ilke üzerine kurarlar. Bu da temelde benzerin benzeriyle karşılaştırıldığı homo-analojik ilkedir ve “tekabüliyetler” yoluyla görünen ve görünmeyen gerçeklikleri birleştiren bu ilke sebebiyle iki şeyden biri diğeri üzerine etkide bulunabilir (Faivre, 1994, s. 33-4).

Bunun dışında, Eliphas Levi (gerçek adı Alphonse-Louis Constant olan bir Fransızdır) gibi okültistler hem kendilerinden sonraki Fransız neo-okültist kuşağı olduğu kadar Teosofi Cemiyetinin kurucusu olan Madam Blavatsky üzerinde de belirgin bir etki bırakmıştır (Eliade, 1976, s. 49). 18. yüzyılın çoğu teosofist ve okültistine göre okült kuruluşlara girişin amacı insanın cennette sahip olduğu ancak daha sonra kaybettiği “Âdemî ayrıcalıklarını” yeniden kazanmak olduğunu kabul etmekteydiler. Tüm bu yazarlarca insanoğlunun Hristiyanlıkta inanılan Cennetten

düşüşünden önceki asli şartları “spiritüel mükemmellik”, *theurgy* (yani meleki ruhların çağrılması vb.) veya simya işlemleri yoluyla yeniden kazanılabildi. 18. yüzyılın sayısız gizemli toplulukları, mistik grupları ve Mason Locaları düşmüş insanın yeniden rejenerasyonunun peşine düşmüşlerdir.

Öte yandan, 1960’lı yılların ortasında batılı ezoterik ve okült akımlar yeniden ilgi görmeye başlamış ve konuyla ilgili özellikle popüler literatür ilk New Age gruplarının fantastik ve gizemli konulara olan ilgisini doyurmakta kullanılmıştır (Başkaya, 2006, ss. 24-8).

3.3.2. The Human Potential Movement (İnsan Potansiyellerini Geliştirme Hareketi)

Sınırlarının esnekliği, belirsizliği ve kurucu unsurlarının değişken karakteri sebebiyle tanımlanmasında güçlükler çekilen The Human Potential Movement (İnsani Potansiyel Hareketi) ve Growth Movement, 1960’ların ortalarında büyük ölçüde Maslow’un, psikanaliz ve davranışçılığın sınırlılıklarına karşı bir “üçüncü güç” olarak geliştirilmiş hümanistik psikolojiden ortaya çıkan ve tüm Avrupa ve İngilizce konuşan dünyaya yayılmış bir harekettir (Başkaya, 2006, s. 49).

İnsan Potansiyellerini Geliştirme Hareketi bizi bir din olmamakla birlikte onu modern Batı toplumundaki en önemli ve etkili güçlerden biri yapan bir kısım değerler içeren psikolojik bir felsefe ve çerçevedir. Çeşitli psikoloji teorilerinin bu başlık altında bir araya geldiği Human Potential Hareketi, günümüzde toplumun genelinin ilgi gösterdiği kişisel gelişim (personal development, self-development), ilişkilerin niteliği, iş yaşamında insani değerler gibi yeniliklerin öncüsü olmuş ve pek çok New Age ve alternatif spiritüel grupların spiritüellik anlayışını biçimlendirmiştir.

Bununla beraber, geleneksel terapilerin belirli entelektüel formülasyon ve otoriter pratikleriyle kişinin deneyimini diğerlerine empoze etme arayışına karşılık hümanistik psikoloji, her bireyin kendi beşeri potansiyeline ulaşmak için kaynaklara sahip olduğu ve nihayetinde de ihtiyaçlarının ne olduğuna en iyi kendisinin karar vereceğini kabul etmektedir. Bireyin neye ihtiyacı olduğunu bilen otoriter bir rehber fikrine dolayısıyla müşteriden radikal bir biçimde ayrı olan bir profesyonel veya uzman fikrine de karşıdır. Meditasyon, dans, masaj, savaş sanatı formları, Tai Chi ve Yoga gibi

ruhsal ve fiziksel gelişmeye yönelik pratiklerle, insanların kendi potansiyellerinin farkına varmaları sağlanır. Benzer hedef ve metotlara sahip Scientology ise uzmanın diğerleri üzerinde belirli bir derece kontrol sahibi olduğundan genellikle bu hareketin parçası sayılmamaktadır. Hareket aynı şekilde insani gelişme iddiasındaki benzeri disiplin ve aktiviteleriyle örtüşmektedir. Bunlardan bazıları: Transandantal Meditasyon, Yoga, Savaş Sanatları, Alexander tekniği, Theosophy, Gurdjieff çalışması, Jungcu Analiz (Başkaya, 2006, s. 50).

Diğer yandan, İnsan Potansiyellerini Geliştirme Hareketi, günümüzde toplumun geniş kesimine yayılmıştır ve Hümanist Psikoloji Derneği (Association of Humanistic Psychology) gibi yüzlerce organizasyon ve temsilci organ olmak üzere yarı kurumsallaşmış birimlerle varlığını devam ettirmektedir. Nitekim metotları, eğitimcilerin ve yöneticilerin eğitilmesi, akademik kurslar gibi programlara aktarılmaktadır. Bu hareketin en ilginç ve önemli yanı ise iş hayatında personel ve yöneticilerin gelişiminde gerek felsefesiyle gerekse eğitim yöntemiyle kullanılan araçlardan biri haline gelmesidir (Uluç, 2013, s. 184).

Ayrıca Kaliforniya'daki Esalen Enstitüsü (The Esalen Institute), İnsan Potansiyellerini Geliştirme Hareketi'nin en başarılı merkezlerinden biridir fakat orada da farklı yaklaşımları birleştiren resmi bir organizasyon bulunmamaktadır. İnsan Potansiyellerini Geliştirme Hareketi'nin günümüzde kullandığı teknikler, eğitim sektörünün yanı sıra, hapishanelerde, hastanelerde, bazı rehabilitasyon merkezlerinde – yine eğitim için- Hıristiyan rahipler tarafından da kullanılmaktadır. Ancak her ne kadar 'olumlu' yönleriyle ele alınıyor olsa da bu yaklaşımları benimseyen gruplar arasında, din görünümlü/aldatıcı, istismarcı veya psikolojik açıdan zararlı oldukları için eleştiriye uğrayanlar da vardır (Uluç, 2013, s. 185).

Netice itibariyle İnsan Potansiyellerini Geliştirme Hareketi, bir din olarak kabul edilemeyecek derecede geniş sınırları olan felsefi ve psikolojik yaklaşımlar bütünüdür. Dolayısıyla doğrudan maneviyata yönelik olmasa da 'ego'nun kontrol altına alınması, biçimlendirilmesi ve kişinin potansiyellerinin –ortaya çıkartılarak- yönetimini mümkün kılmak aracılığıyla insanların daha iyi, doygun, mutlu bir yaşam sürmelerine katkıda bulunma amacıyla bir oluşumdur.

3.3.3. Neo-Paganizm (Yeni-Putperestlik)

Neopaganizm, genellikle son dönemlerde ABD başta olmak üzere Kuzey Amerika ve Avrupa ülkelerinde ortaya çıkan bir dizi yeni dinsel akıma/külte verilen ortak bir addır. Kurulu yaygın dinsel geleneklere muhalefet etmeleri, eski Avrupa kült ve ritüellerini yeniden ihya etmeyi amaçlayan yapıları, doğa merkezli inançları ve özgürlükçü düşünceleri Neopagan akımların ortak özellikleri olarak ön plana çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında Neopaganizm çoktanrıcılığı, Şamanizmi, sihir-büyü kültlerini ve ekzotik ritüelleri içeren eklektik bir din görünümündedir. Bu dinsel hareketlerin temel karakteristik özellikleri arasında şu dört husus ön plana çıkmaktadır:

- Hristiyanlık öncesi Avrupa dinsel inançlarının ve ritüellerinin temsil edilmesi,
- Bütün inançlarda doğal çevreyle uyumu gözetilen doğa merkezliliğin vurgulanması,
- Bireysel özgürlüğe ve inanç farklılıklarına önem verilmesi,
- Din adamlarına dayalı dinsel bir kurumlaşmanın önemsizlenmesi ya da karşısında olunması.

Bununla birlikte, Orta Çağ'ın cadılık geleneğine dayalı Wicca hareketi, eski Kelt inanç ve kültlerini yeniden ihya etmeye çalışan Druidizm, kaos ilkesine ve tanrıça Eris'e tazimi ön plana çıkaran Discordianizm ve Kabbalah kültürüne dayalı sihir-büyü anlayışı etrafında bir araya gelen kimi akımlar gibi Neopagan hareketlerin de ortak özellikleri, geleneksel dinlere (özellikle de Hristiyanlığa) karşı bir başkaldırı geleneğini ve anarşizmi temsil etmeleri; özellikle Hristiyanlığa karşı çeşitli Orta Çağ kültlerini yeniden ihya etmeye çalışmalarıdır. Bu çerçevede örneğin Wicca hareketi Orta Çağ'ın cadılık geleneğini yeniden geliştirmeye çalışmakta, Druidler akımı ise eski kelt doğa tapıcılığını temsil etmektedir. Bu yönüyle Neopagan akımlar, din de dâhil tüm kurulu geleneklere karşı bir sorgulama ve başkaldırı geleneğini ifade eden postmodern anlayışla uyum içerisinde bir yapı arz etmektedir. Neopagan akımlar, kurulu/yaygın dinsel geleneklerin hegemonyacı bir tavır sergiledikleri, insanın doğa ile uyumlu yaşamasına fazla özen göstermedikleri ve baskıcı bir tutum izledikleri düşüncesindedirler (Gündüz, 2005, s. 22).

Ayrıca, Neopagan akımların bir diğer önemli özelliği, evrensel ve üst bir tanrı yerine dinsel inanç ve tutumların merkezine insanı ve doğayı, daha yerinde bir ifadeyle

insan-doğa ilişkisini yerleştirmeleridir. Buna göre, kutsal kavramı evrensel bir boyutta düşünülmemekte ve tüm doğal varlıklar kutsallaştırılmaktadır. Önemli olan insanın doğal çevresiyle dengeli bir yaşam sürmesi; doğayı tahrip etmemesidir. Dolayısıyla Neopagan akımlar, insan-doğa uyumu konusundaki fikirleriyle örtüştüğü gerekçesiyle Orta Çağ'ın doğa tapıcılığını ve bununla yakından ilgili olan çoktanrıcılığı oldukça önemsemekte; Orta Çağ'ın natüralist ve ruhçu geleneklerini yeniden inşa etmeye çalışmaktadırlar (Gündüz, 2005, s. 23).

Benzer şekilde, 1971'de Londra'da kurulmuş olan ve halen yılda dört kez yayımlanan "Pagan Down" başlıklı bir dergi çıkaran "The Pagan Federation", Neopaganizm'in üç temel ilkesinin altını çizmektedir. Bunlar:

- Tabiatı sevmek ve ona karşı saygılı olmak,
- Dış dünya ve toplumla uyum esasına dayalı bir ahlaka sahip olmak ya da 'başkalarına zarar vermediği sürece dilediğini yapma' ilkesine bağlı olmak.
- Ulûhiyetin hem eril hem de dişil veçhelerini kabul etmektir (url:5).

Öte yandan, Neopagan akımlar arasında 1950'li yıllarda Gerald Gardner tarafından geliştirilen Wicca ya da Cadılık akımı, kendisini "yeryüzü merkezli neopagan bir din" olarak tanımlamaktadır. Bununla birlikte kendilerinin bir kült olmadığını ve Wicca inancını dile getirenlerin herhangi bir ilahi mesajın temsilcileri ya da bu hareketi izleyenlerin önderleri veya bir çeşit din adamları olmadıklarını da belirtirler (Gündüz, 2005, s. 23).

Özellikle ABD'de belirgin bir taraftar topluluğuna sahip olan Wicca hareketi ile irtibatlı 73 cadı 1974'te Amerikan Cadılar Birliği'ni (Council of American Witches) kurmuş ve aynı yıl Minneapolis'te yaptıkları bir "Cadı toplantısı"nda savundukları inançları ile ilgili on üç maddelik bir metin hazırlamışlardır. Bu metinde başlıca dile getirdikleri inançlar arasında, doğal dengenin korunmasına yönelik olarak tabiatla uyum içerisinde yaşama isteği önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca bu birlik üyeleri, Cadılık ya da Wicca yolu denilen anlayışın din, büyü ve hikmeti birbiriyle uyum içinde gören bir dünya görüşü olduğunu belirtmekte ve Hristiyanlık ya da diğer herhangi bir dine, kendilerini 'tek yol' olarak görüp bunu dayattıkları, insanların özgür seçimlerine karşı çıktıkları ve diğer inançları baskı altına aldıkları için itiraz ettiklerini ifade etmektedirler. Yine onlar, mutlak "kötülük" kavramına karşı çıktıklarını ve Hristiyan

geleneğinde tanımlanan Şeytan'a ya da İblis'e tapınmadıklarını ısrarla vurgulamaktadırlar.¹³

Yine genel özelliklerine bakıldığında Wicca hareketinin Hristiyanlık öncesi İrlanda, İskoçya ve Galler dinsel geleneğini yeniden yapılandırmayı amaçlayan bir inanç sistemi olduğu anlaşılır. Orta Çağ'da kilisenin şiddet yoluyla yok ettiği eski inanışlar/kültler ve ritüeller Wicca hareketi ile yeniden ihya edilmeye çalışılmaktadır. Bu hareket mensupları, Wicca akımının, Batı toplumunda oluşturulmaya çalışılan kanaatin aksine tamamen barışçıl ve sağduyulu bir hareket olduğunu ve hareketin temel amacının tanrısal âlemle/kutsalla var olan diğer her şey arasındaki birliği ve uyumu sağlamak olduğunu ifade ederler. Wicca inancına göre bir Tanrıça ile bir Tanrı'nın ruhu her şeyde, ağaçlarda, yağmurda, denizde ve bütün doğal yaratıklarda mevcuttur. Dolayısıyla yeryüzündeki her şeye ilahi âlemin görünen ve görünmeyen veçheleri olarak saygı gösterilmelidir. Cadılık geleneği, doğa ve ondaki ilahi ruhla uyumlu şekilde yaşamının yollarını aramaktır (Gündüz, 2005, s. 24).

Diğer yandan, Wicca mensupları ısrarla kendilerinin Satanistlerden ayrı değerlendirilmeleri gerektiğini vurgularlar. Kendilerinin asla hayvan ya da insan kurbanı gibi şiddet içeren eylemlerde bulunmadıklarını; zira kendilerinin “hiç kimseyi incitmeme” ilkesine sadık olduklarını belirtirler. Şüphesiz bu yaklaşım, özellikle ABD'de çeşitli kilise çevrelerinin kendilerine yönelik bu ve benzeri birtakım suçlamalar yöneltmelerine bir karşı çıkıştır. Yukarıda ifade edildiği gibi, Wiccacılar ısrarla kendilerinin şeytana tazim etmediklerini, tapınmadıklarını; aslında şeytanın Hristiyanlığın ürettiği ve kurguladığı bir kavram olduğunu söylerler. Onlara göre insanların iyi olmaları ve iyiliğe yönlendirilmeleri için mutlaka evrensel bir kötülük figürünün (şeytanın) üretilmesine gerek yoktur. Bununla irtibatlı olarak onlar, kendi hareketlerinin Satanizm'den tamamıyla farklı ve bağımsız olduğunu ve kendilerinin kesinlikle Satanist olmadıklarını da belirtirler.¹⁴

¹³ Onların bu hassasiyetlerinin arka planında, batı toplumlarında, özellikle kilise çevrelerince kendilerine yöneltile suçlamalar bulunmaktadır. Zira kilise çevreleri her fırsatta, Neopagan anlayışların şeytani fikirlere dayandığını dile getirmektedir (url:6).

¹⁴ Neopagan akımların kendileri ile Satanistler arasına ısrarla bir mesafe koymalarına rağmen, Neopagan akımlara benzer şekilde, yaygın/kurulu dinsel geleneklere ve onlarca temsil olunan değerlere karşı genel anlamda bir başkaldırı şeklinde 20. yy'da Anton Szander LaVey tarafından geliştirilen çağdaş Satanizm akımı içerisinde de “Sol-el Paganları” gibi, kendilerini “pagan” ismiyle adlandıran grupların varlığı bilinmektedir.

Ayrıca Wiccacılar, Hristiyan geleneğinin cadılıkla ilgili oldukça yanlış bir imaj oluşturduğunu ve cadıları çeşitli olumsuz niteliklerle itham ederek halka yanlış tanıttıkları kanaatindedirler. Onlar, aslında cadılığın eski dönemlerin “bilgelik sanatı” olduğunu ve cadıların doğa ile uyum içinde yaşamanın yolunu bilenler ve öğretmenler olduklarını, insanlara doğadan şifa kaynaklarını öğrettiklerini ifade ederler (url:7).

Neopagan gelenekler arasında öne çıkan bir diğer hareket olan Druidizm ise, Hristiyanlık öncesi dönemde Kelt toplumundaki özel bir sınıfı temsil eden Druidlerin inançlarını yeniden ihya etmeye çalışan bir hareket olarak dikkati çeker. Orta Çağ Kelt toplumunda Druidler, Kellere ruhsal yönden rehberlik eden rahipler, şairler, hekimler ve hâkimlerdi. Bunlar doğadaki tanrısal gücü anlamaya ve onunla irtibat kurmaya çalışırlardı. Günümüzdeki Druidler de Orta Çağ’daki Druidleri izleyerek doğadaki ilahi unsurları izlemenin, ağaçlarla ve diğer doğal varlıklarla ilgili ritüeller yoluyla kutsal tecrübe etmenin önemini vurgularlar (url:8).

Buna ilave olarak, Druid rahibesi olan Emma Restall Orr, Druidizmi şöyle tanımlar: “O, bir davranış biçimi, bir anlayış ve basit bir doğal yaşam felsefesidir. Birçok yönden o, zengin ve kadim bir din, mistik bir ruhsallıktır.” Tüm yaşamın kutsallığı fikrini temel alan Druidler, Druidizmin modern bir akım olarak, yaklaşık 300 yıl kadar önce başladığını ve hareketin, ruhsal bir yol ya da felsefe olarak Batı ruhsal geleneğini temsil etmekte olduğunu vurgularlar. Ağaçlar, bitkiler, hayvanlar, taşlar, atalarla ilgili inanışlar ve ritüeller aracılığıyla tabiatla, atalarla ve insanın kendi fiziksel ve ruhsal yapısıyla sağlıklı birleşmesinin, ruhsal ve fiziksel yöntemlerle şifa aramanın, sihir ve büyü yoluyla hikmet, şifa ve ilahi esine ulaşmanın hedeflendiği belirtilir (url:9).

Ayrıca, Wicca ve Druidizmden başka birçok Neopagan akım vardır. Örneğin eski Viking pagan geleneğini canlandırmaya çalışan Asartu, Yunan sihir ve büyü kültürüne bağlı olan Hellenismos, Eski Mısır tanrı kültürüne bağlılığı ön plana çıkaran Kemetikler, hayvanlara tazimi yeğleyen Animalistler, ayrıca Dianikler, Straga, Warrior, Ecclectic ve benzeri gruplar... Neopagan akımlar, çeşitli Batı ülkelerinde hızla yayılmakta, günümüzde, modernizmin ve aşırı teknoloji kullanımının doğurduğu sıkıntılardan ve Hıristiyanlığın dayatmacı anlayışından endişe eden, çevreci ve bireysel özgürlük yanlısı insanları kendine çekmeyi sürdürmektedir. Neopaganizmin, her zaman doğal dengenin göz önünde bulundurulmasını ve zararlı olmadıkça olabildiği kadar özgür davranmayı savunan söylemleri, moderniteden ve baskıcı toplumsal yapıdan

bunalar insanları cezbetmektedir. Kimi araştırmalar, bugün, yalnızca ABD’de yüz bin civarında Neopaganistin olduğunu ortaya koymaktadır. Hatta kimi yazarlar bu yeni dinsel hareketin ABD’de en hızlı yayılan dini akım olduğunu iddia etmektedir (Gündüz, 2005, s. 26).

3.3.4. Witchcraft (Büyücülük)

İlkçağ insanının mağara duvarlarına çizdiği resimlerle başlayan büyü, M.Ö. 3000 yılında Mısır’da altın çağını yaşamıştır. Mezopotamya’da filizlenmiş, Eski Yunan ve Roma’da gelişmiş, insan nesilleriyle çağları aşarak dünyanın dört bucağına yayılmış; kısacası insanoğlu yaratılışından bu yana, her çağda “bilinmezliğin kapılarını zorlamak, yaratılışın, hayat ve ölümün sırlarını çözmek, doğaüstü güçlere hükmetmek” merakını yenememiştir (Yesari, 1979, s. 8). Bunun yanında ancak büyü yoluyla gerçekleşebileceğine inanılan hayaller, insanoğlunu büyüye iten merak, birtakım sonuçlar doğurmuştur. Ortaçağ büyücülerinin çalışmaları, 20. yüzyılda bazı bilimsel gerçeklere ulaşılmaya yol açmıştır. Yüzyılımız bilim adamlarının, Ortaçağ’da lanetlenen büyücülerin bazı buluş ve çalışmalarını değerlendirerek olumlu sonuçlara ulaşmış olmaları şaşırtıcı bir gerçektir.

Bunun yanında, büyücülük konusunda yaptığı uzun araştırmalarla ilgi çekici sonuçlara ulaşan Georges de Dubor’dan Afif Yesari’nin aktardığına göre, “Büyü”den bahsedildiğini hemen herkes duymuştur; ancak pek az kimse büyüünün ne olduğunu, ne işe yaradığını, nasıl yapıldığına merak etmiştir” demektedir (Yesari, 1979, s. 9). Mum heykelciklerle yapılan ve dünyanın her yerinde uygulanan “Kara Büyü” ye dair, bu konudaki araştırmalarıyla ün sağlayan M. Leelére, Kamboçya’da yapılan bu büyü çeşidine dair şunları yazmaktadır:

“Mumdan heykelcikler yapan büyücülerden bahsediliyor. Bunlar yaralamak veya öldürmek istedikleri kimselerin adlarını bu mum heykelciklere verir; sihirli kelimeler, dualar mırıldanarak heykelciğin gövdesine bıçak saplarlar. Mumdan modeli yapılan kimse, büyücü heykele bıçak sapladığı an yaralanır, heykel parçalandığı anda ölür. Bazı büyücülerde mum heykelcikleri güneşe bırakır, heykelcik eridikçe modeli yapılan kimsenin sıhhati bozulur, -mum gibi- erir, heykelcik tamamen eriyip, yok olunca, hayatı sona erer” (Yesari, 1979, s. 10).

Diğer yandan, binlerce yıldır uygulanan büyüsel bilgiler çok çeşitlidir, bazen hep birlikte bazen ayrı ayrı kullanılan büyü yöntemleri şunlardır:

- Saf Büyü: Yoğun düşünceyle, materyal kullanmadan içsel güçlerin açığa çıkışı.
- Okuma Yoluyla Etkileyen Büyü: Okunan dualar, belirli bir kelime grubuna, belli sayıda yönlendirilirse, o dalga boyunun frekansı, cinlerin bilinçlerine tahakküm zorunluluğu yaratır. Yine konsantre olarak, çeşitli dilde ve inançta dualar okunabilir. Her duanın ulvi ve süfli olan hizmetlileri vardır. Cifir ilmine göre, bu kelimelerin bazen Ebced ile hesaplanıp çeşitli sayıda ve rakamlarla tekrarlanması, görevlilerini harekete zorlar ve sevk edildiği kişiler üzerinde etkiler oluşturur. Büyünün bozulmasının yine korunma dualarının okunmasını, bazı materyalleri kullanmayı ve bazı tılsımlı şemalar yazmayı gerektirdiği kabul edilir. Belirtilere göre yöntemler seçilir. Ayrıca rehbersiz ve çok uzun sayılarda bilinçsiz zikir yapılmaması, çok fazla sayıda dua okunmaması gerekir. Çünkü böylesi bir durumun, şifreyle bağlantılı olan görevli cinlerden olumsuz etki yüklenip, obsesyon altında kalmaya kadar çeşitli tehlikelere yol açacağı ifade edilir.
- Sembol, Tılsım ve Vefk (Harfler ve rakamlarla yapılan tılsımlı şekiller) Hazırlanması Yoluyla Oluşturulan Büyü: Harf, sayı dizileri, metal, deri veya kâğıt üzerinde belirlenir, her harf belli bir sayıdır, enerji merkezlerinde katalizör etkisi yaratır. Bu şekil harf ve rakam dizileri ister Latince, ister Arapça, İbranice veya Sanskritçe olsun, inanç sistemlerine bağlı bir düzende çok değişik enerji merkezleri üzerinde tesir gösterebilirler. Vefk, bazen 4, 8, 12'li karelerdir, içlerine yazılan sayılar yatay-dikey olarak toplanırsa aynı sayıyı verecektir. Ebced ve Cifir hesabıyla hazırlanabilir. İbrani Kabalacılığında, Arap geleneğinde, tılsımlar yaygındır.
- Doğal veya Kimyasal Materyal Kullanma Yoluyla Yapılan Büyü: İnsanın fizik ve ruhsal dünyasında böyle bir yolla etki yaratmak için birtakım materyallerde kullanılır, bunlara örnek olarak asilbent, katran çeşitli tütsüler, hayvan yağları ve kanı, haşhaş, diktamnus, dardağan, karabiber, kaya tuzu gibi maddeleri verebiliriz.
- Kişiye Ait Parçaların Kullanılması İle Yapılan Büyü: Bu bir ilkel mantık anlayışıdır. Parçaya yapılan bütüne, benzere yapılan aslına yapılmış olur. Genetik biliminde canlının tek hücresinden kopyasının üretilmesini andırır. Büyülenenin mum, sabun veya tahtadan suretinin içine tırnak, saç, giysi parçası

veya resminin koyulması en eski ilkel büyü yöntemlerindedir¹⁵ (Uyulan, 2012, ss. 273-4).

Ayrıca, büyü insanın doğal bir serveti olarak görülür. Bu yaklaşım tarzı New Age anlayışındaki insanın her şeye yeteceği, insanın Tanrı konumuna bile çıkabileceği düşüncesiyle de paralellik arz etmektedir. Ayrıca insan bedeni büyüünün deposu ve taşıyıcısı olarak görüldüğü için büyü gücü ancak erginleme ve eğitimle insandan insana aktarılabilir kabul edilir (Malinowski, 2000, s. 76). Bu anlayışta New Age içerisindeki ruhsal rehberler düşüncesiyle benzerlik göstermektedir.

Bunun dışında, büyü olaylarında gerçeklik payının olup olmadığı ise tartışma konusudur. Bu konuyla ilgili “metapsişi” biliminin bütün dallarında incelemeler yapmış olan Albay de Rochas’ın ulaştığı ilgi çekici sonuçlar şöyledir: “Şeytani, kötü güçleri, büyüü, büyü ile ilgili ayinleri ve benzeri bütün büyü kurallarını bir kenara bırakıp, önce şu ana fikri ortaya koyalım: Büyü ile ilgili olsun, olmasın, hiçbir maddi olay, ele alınan kişi ile yapılan model arasında ruhsal bir bağlantı yoksa böyle bir bağlantı kurulmamışsa gerçekleşemez. Bu gerçeğe dayanarak büyüünün çeşitli durumlarını ele alalım: Bütün maddeler büyü için elverişli sayılamaz. İstenilen biçimin verilebilmesi, dolayısıyla, büyü yapılacak kimsenin özelliklerini (yaklaşık olarak) göstermesi nedeniyle, mum tercih edilir” (Yesari, 1979, s. 13).

Öte yandan, Ortaçağ’daki çeşitli çalışmalarından çağımıza pek azı ulaşabilen büyüünün, bir temeli, gerçekle ilgili yönleri vardır. Büyü ile bir kimsenin iradesini ve ruhsal yeteneklerini bir fotoğraf camına veya bir mum heykelciğe aktarmak suretiyle ona azap vermek, bu konuda yapılan deneylerin ortaya koyduğu gerçeklerdir (Yesari, 1979, s. 16). Ama bütün bunların dışında, yeniden ele alınarak derinliğine incelenmesi, uzun, ciddi çalışma ve deneylerden sonra kesin sonuçlara bağlanması gereken büyüünün sırları, henüz tam anlamıyla çözülmüş değildir.

Benzer şekilde, ilkel topluluklarda büyü son derece önemli bir yer tutmaktadır. Afrika yerlileri, zenciler, büyücülerin doğaüstü, esrarlı güçlere sahip olduklarına ve bu doğaüstü güçler sayesinde diledikleri anda yağmur yağdırabileceklerine, hastaları iyi

¹⁵ Ayrıca büyü ile ilgili farklı teknikler için bkz. Recinal Sekoot, *A’dan Z’ye Büyüler*, (çev. Hatice Özkan), Gün Yayıncılık, İstanbul, 2000, ss. 9-308. Yine ayrıca bkz. Elisabeth Brooke, *Büyücülük Kılavuzu*, (çev. Bülent Akcan), Gün Yayıncılık, İstanbul, 1997, ss. 186-196.

edebileceklerine, bir düşmanı öldürebileceklerine, kabileler arasındaki savaşları diledikleri tarafa kazandırabileceklerine inanırlar.

Bunun yanında, büyü İngiltere'den Fransa'ya, Afrika'nın en kuytu köşelerinden, en ücra köylerinden, Pasifik okyanusundaki adalara, Haiti'ye kadar, uygar dünyanın dört bucağına yayılmış bulunmaktadır. Haiti'deki Vudu ayinlerinin Paris'te uygulanışı ise, bu konunun en ilginç örneklerinden biridir. 20. yüzyılda, uygar dünyada en gelişmiş ülkelerde bile büyü inançlıları vardır, büyü yapılmaktadır ve bu istatistiklerle saptanmış bir gerçektir. Günümüzde, Paris'te büyük bir çoğunluk, "kendinden geçerek" ve "gerçekten uzaklaşarak" mutluluğa ulaşmanın yolunu, büyüye başvurarak bulmaya çalışmaktadır. Bazı Parisliler aynı nedenle Vudu ayinleri düzenlemektedir. Amaç, doğüstü güçlerin, kendi istekleriyle etkisi altına girerek, kısa bir süre için de olsa, gerçeklerden uzaklaşmış olabilmektir. Yine bu ayinlerde meydana gelen ve ruhsal bir durum olan transa (derin uyku haline) geçerek, kendi iç dünyasından hareketle, doğüstü gerçeklere, evrenin gizemlerine ulaşabilmek, ruhlarla bağlantı kurabilmek olanaklarının sağlanabileceği inancı da, Parislilerin Vudu ayinlerine giderek artan bir ilgi göstermesinin nedenlerindedir. Büyüsel güçlere duyulan eğilim ve yaygın inanç, bu inancın güçlenmesine ve giderek yerleşmesine neden olan bazı ilginç olaylar, kiliseye ve kilise inançlarına karşı bir tepkinin başlaması, Vudu ayinlerine gösterilen ilginin nedenleri arasında sayılabilmektedir (Yesari, 1979, s. 51).

Diğer yandan, büyü ile ilgili araştırmalar yapan antropolojist Jean Wescot'a göre büyü bir dindir. Büyücülerin en büyük bahtsızlıkları olarak ise başlangıcından beri uğursuz, kötü sayılan "büyücü" adını taşıyor olmaları ifade edilmektedir. Oysa büyüçülük insanlık kadar eskidir, Hıristiyanlık'tan ve bütün dinlerden çok önce büyü vardır (Yesari, 1979, s. 56).

Bununla birlikte, çağımızda büyü tutkusunun büyük boyutlara ulaşması bazı ruhsal nedenlere dayanmaktadır. Büyü, savaş öncesi ve sonrasında, gizli savaşlar sırasında, ekonomik çöküntülerin başladığı ya da süregelmekte olduğu ülkelerde daha çok bir kara inanç görünümündedir. Çaresizliklerle, yoksullukların el ele verdiği yörelerde, değişik yöntemler ve çeşitli maksatlarla, ama çoğu kez kazanç amacıyla, bilinçsiz olarak, yalan yanlış uygulanır. Kökeni bilinmeyen güçlerden medet umulur. Uygur ülkelerde ise, çoğu kez seks amacıyla veya gizemliliğe merak, şu ya da bu nedenlerle ve özellikle Batı'da toplu olarak uygulanır. Ağırlık noktasını seksin

oluşturduğu ayinler yapılır. Kanlı olayların da geçtiği bu ayinler sırasında korkunç cinayetler de işlenmiştir. Keyif verici zehirlerin de kullanıldığı bu gizli ayinlerde, çıplak bir kadının göğsü mihrap olarak kabul edilir ve dualar okunduktan sonra, seks ayinleri başlar. Her çeşit cinsel ilişkinin serbest olduğu ayinler sırasında, hayvanlarda seks aracı olarak kullanılır ve çoğu orgazm anında, keskin bir bıçakla başı gövdesinden ayrılarak Şeytan'a kurban edilir (Yesari, 1979, s. 64).

Ayrıca, ABD'de yalnız geniş bir meraklı halk topluluğu, üniversite öğrencileri ve bilim adamları değil, Hippilerin de katılmasıyla daha da genişleyen büyü merakı ve eğilimi, modern çağın müziğini de etkilemiş ve çoğu pop sanatçısı büyüünün gizemli havasından yararlanmışlardır. Rolling Stones'lar, Hindistanlı "guru" Maharishi Mahesh Yogi'nin inançlıları arasına katılmıştır. Çalgı araçlarını ve müziklerini Hint müziğine uyarlayarak eski büyücüler gibi giyinmişlerdir.

Günümüzde ülkemizde de büyü ve paranormal güçlere inanç günden güne yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Bunu en açık ifadesiyle TV programları, sinema filmleri ve dizilerde görmekteyiz. Türkiye'de de son zamanlarda, Okul (2004), Büyü (2004), Dabbe, (2005), Araf (2006), Gen (2006), Küçük kıyamet, (2006) gibi paranormal içeriği olan filmler çevrilmeye başlanmıştır. Bunun yanında Sırlar dünyası, Kalp gözü, Sır kapısı, Sırların efendisi, Sihirli annem, Tatlı cadı, Selena vb." dizilerde dinsel ve büyüsel konuların işlendiğini, bu tarz dizilere çok önem verildiğini görmekteyiz (Arslan, 2010, s. 198).

Öte yandan, büyü eğiliminin bu denli yaygın ve etkin oluşunu araştırmacılar, tekniğin ilerlemesi, ruhsal bunalım ve çöküntüler, ekonomik krizler, manevi değerlerin giderek umursanmaması, Tanrı düşüncesinin zayıflaması gibi nedenlere bağlamaktadırlar. Büyünün yaygınlaşmasının başlıca nedenlerinden biri de büyü ile insanların bitmek tükenmek bilmeyen isteklerinin en kısa yoldan gerçekleştirilmeye çalışılmasıdır. Günümüzün çeşitli bunalımlar içindeki insanı, günlük yaşayışın sıkıntılarında kurtarılıp, seks âlemleri ve keyif verici zehirlerle, bir başka ve renkli, yapay bir âleme, bir başka boyuta iletildiği ve bu nedenle de taraflılarının giderek daha da çoğaldığı gözlenebilmektedir.

3.3.5. Şamanizm

Şamanizm milattan önceki yıllardan bu yana Türklerin ve çevrelerindeki toplulukların İç Asya ve Orta Asya'da yaşadıkları bölgelerde uyguladıkları, şaman ya da kam adı verilen din adamları aracılığıyla gerçekleştirilen bir inanç ve uygulamalar bütünüdür (Çoruhlu, 2000, s. 15). Sibiryaya ve Orta Asya'da yaygın olarak görülen bir dinsel olgu olan Şamanizm biçimleri aynı zamanda Kuzey ve Güney Amerika'da, Avustralya yerlilerinde, Endonezya'da, Güneydoğu Asya, Çin, Tibet ve Japonya'da da görülmüştür (Drury, 1996, s. 35). Şamanizm üzerine yapılan bazı araştırmalar bize Amerika Kızılderilileri ve Türk Şamanizm'inin benzer özellikler taşıdığını göstermektedir (Yörükân, 2014, s. 150).

Bununla beraber, Şamanizm toplumun tümünü ilgilendiren toplumsal bir olgudur. Bu yüzden Şaman özel nedenlerle ve daima açıklık getirilmesi gereken bağlamlarda, aynı zamanda, eldeki kaynaklardan yararlanan bir yönetici, hastalıkları tedavi eden bir uzman, zeki bir psikolog, yetkin bir sanatçı işlevi üstlenir. Hem tanrıların sözcüsüdür, hem de siyasal bir planlamacı niteliği taşır (Perin, 2003, s. 11). Şamanizm'de ayin ve törenleri yapan, ruhlarla insanlar arasında aynı zamanda tanrılar-ruhlar-insanlar arasında aracılık yapma kudretine sahip kişiye Şaman denir (İnan, 1972, s. 72). Uluslararası bir terim haline gelmiş olan Şaman kelimesi ilk kez 17. yüzyılın sonlarına doğru kullanılmaya başlanmış olup, Tunguzcada kullanılan bu kelime rahip, sihirbaz, ruhlardan esinlenen adam anlamlarında kullanılmaktadır (Bayat, 2015, s. 133).

Öte yandan, Şamanizm'in bir din olup olmadığı meselesinde farklı görüşler ortaya atılmıştır. Bu konudaki görüşler genel olarak 17. yüzyılda Sibiryayı gezen Rus kilise adamlarına ve ileri gelenlerine özellikle buralara sürgüne gönderilen papazlara dayanır. Şamanizm kimilerine göre şeytansı uygulamaları içerir. Kimilerine göre ise şamanların hareketleri katıksız düzmece olarak veya irksal özelliklere ya da çetin iklim koşullarına bağlı patolojik davranışlar olarak değerlendirilmektedir. Sibiryalı şamanların törenler ya da tedaviler sırasında sergiledikleri ajitasyonlar ile kuzey bölgelerinde ağır iklim koşullarında yaşayan toplulukların bazı üyelerinde özellikle Çukçilerde gözlenen ruhsal bozukluk "arktik isteri" arasında benzerlik bulunduğu iddia edilmektedir. "Arktik isteri"nin temel özellikleri arasında yer alan yoğun ajitasyon, çılgınlık atma, karşıdaki ne söylerse söylesin ona yönelme, ışıktan korkma, aynı zamanda bölge yerlilerinin de şamancıl eğilime atfettiği belirtilerdir. Bu değerlendirmeler şamanı

üstü kapalı da olsa delillerde izleri görülen “ilkel düşünce biçiminin” temsilcisi olarak görmektedir. Bu yaklaşımların sebebi olarak da isteri, nevroz, epilepsi gibi rahatsızlıklar görülmektedir. Yine aynı dönemlerde Sovyet gözlemciler de düzmecilik varsayımına sınımsız sarılarak, Marksist düşünceleri adına şamanları halkın sağlığından yararlanmasını bilen şarlatanlar olarak değerlendireceklerdir (Perin, 2003, s. 14).

Diğer yandan, Mircea Eliade’a göre Şamanizm’in en ileri düzeyde geliştiği yer Kuzey Asya (Sibirya) ve Orta Asya’dır. Amerika hakkında da ilk göçmen dalgaları ile beraber, her iki Amerika kıtasında belirli bir Şamanizm biçiminin yayıldığını varsaymakta ve Kuzey Amerika ile Kuzey Asya arasındaki sürekli ilişkilerin ilk insanların Amerika’ya gelmesinden çok sonra da Asya etkilerinin buraya ulaşmasını mümkün kıldığını eklemektedir (Eliade, 1999, s. 2).

Şamanizm’in ne olduğunu anlatmaya başlarken öncelikle “şaman” figürü etrafında şekillenen bir olgu olan Şamanizm’i anlamaya şamanın güç ve görevlerine değinerek başlamak gerekir. Kendisinin tanrılar tarafından şaman olarak tayin edildiğine, ruhların kendisinin hizmetinde bulduklarına inanan şaman, hayali geniş, mistik ve yaratılıştan zeki, tabiattaki bazı sırlara vakıf birisidir. Şaman olacak kişi küçüklüğünden beri çok düşünceli olur, vakit vakit canı sıkılır, şairdir, irticalen şiirler ilahiler söyler (İnan, 1972, s. 79). İnançlara göre şamanların güçleri rüya, hastalık veya herhangi bir özel durum vesilesiyle şaman olarak adaya görünerek ona “seçildiğini” haber veren ve bundan böyle yeni bir yaşam düzeni izlemesi gerektiğini söyleyen tanrısal veya yarı-tanrısal bir varlıkla karşılaşma yoluyla kazanılır. Bu haberi veren varlık da çoğu zaman ata şamanların ruhlarıdır. Hatta bu yüzden şamanların seçim yönteminin atalara tapma olayıyla ilişkili olduğu da düşünülmüştür. Burada konumuzun ana temasını teşkil eden New Age düşüncesiyle büyük bir benzerlik ortaya çıkmaktadır ki o da, Şamanizm’de şamanın tanrısal ya da yarı tanrısal varlıklarla iletişim kurması ile New Age gurularının ruhsal rehberlerden birtakım bilgiler almasıdır. Buradan da anlaşılmaktadır ki New Age akımının öğretilerinde pekçok dinin etkisi söz konusudur.

Öte yandan şamanın özelliklerine ve görevlerine devam edecek olursak, onun en büyük gücü ruhlarla iletişime geçebilmesidir. Böyle bir şaman ancak hakiki şaman olma vasfını kazanmıştır (Buluç, 1971, s. 319). Şaman’ın görevleri ise şunlardır:

- Bir sene boyunca meskende dolaştığına inanılan ölü ruhunu öteki dünyaya gönderir,
- Ortada dolaşan ruhu sahibine devreder,
- Kabilenin dualarını ya on altı kat göklerde bulunan ruhlara ya da yeraltı dünyasında bulunan ölülerin kara hükümdarı erlik hana ulaştırır,
- Göğün en üst tabakasında bulunan ve en yüce tanrı olan Bay Ülgen için yapılan kurban törenini yürütür,
- Çeşitli hastalıkları tedavi eder ve salgın hastalıkları durdurur,
- Halkı için tanrıdan bereket ve refah ister, av temin eder, (Pirverdioğlu, 1999, s. 293-4)
- Gelecekte haber verir, kayıp eşya ve canlıları bulur,
- Gerektiğinde yağmur ve kar yağdırarak veya tufanı durdurarak havayı etkiler, zor durumlarda kötü ruhları kovarak yardım eder, doğan çocuğa ad verir, kaderini belirtir,
- Toplum üyeleri arasındaki anlaşmazlıkları çözer, hakanlık yapar,
- Mitler, efsaneler, masallar ve türkülerin bilicisi gibi, bunların korunmasında ve diğer nesillere aktarılmasında rol oynar ve aynı zamanda halkı eğlendirir,
- Mevsimsel ayinleri düzenler.

Bununla birlikte, Orta ve Kuzey Asya'da şamanın başlıca işlevi hastalıkları iyileştirmektir. Bu bölgelerde hastalıkların nedeni olarak ruhun kaçırılması görülmektedir. Şaman ise sağaltım yoluyla bu ruhu arayıp bulmak, yakalamak ve hastanın bedenine tekrar iade etmek işlemini yapar. Diğer bir hastalık nedeni de hastanın ruhuna sihirli bir nesnenin ya da kötü ruhların girmesidir. Bu durumda ise şaman yine sağaltım yoluyla hastanın ruhuna giren nesneyi çıkartır ve ifritleri kovar. Hastalıkları defetmek ancak ayinler yoluyla mümkün olabilmektedir.

Bunlara ilave olarak, W. Radloff'un Sibiry'a'dan isimli eserinde Şamanist ayinlerle ilgili çok çeşitli örnekler anlatılır. Araştırmacı 1860'da Altaylarda Kengi gölü civarında gerçekleşen bir şaman törenini şu şekilde anlatmaktadır: "Bu, ölünün ruhunun verebileceği zararlardan korunmak amacıyla yaptırılan bir ev temizleme ayini idi. Törene iştirak edenler ruh temizleme ayininin yapılacağı yurttan toplanırlar. Karanlık basmaya başlayınca şaman yurdun dışında monoton bir ilahi söylemeye ve çadırın etrafını tavaf etmeye başlar. Bu işlem bittikten sonra içerideki ocakta yanmakta olan

ateşin arasına oturarak yine monoton bir sesle ilahi söylemeye başlar. İlahi söyleyen şamanın sesi ruhlar âleminde karşılaşılan duruma göre inişli çıkışlı olmaya başlayacaktır. Bir ara sesi zayıflar ve iniltili bir hal alır. Bu işlemde sonra şaman çadırın içerisinde ölünün ruhunu aramaya ve yakalamaya çalışır. Sonunda ölünün ruhunu yakaladığında onu davulla yere sıkıştırır. Bu arada durumu ifade etmek üzere şamanın söylediği ilahi önce şiddetlenmiş ve sonra yine fısıltı halini almıştır. Şaman daha sonra yerin altından ses geliyormuş izlenimi vermek için davulunu yere vurur ve aşağı dünyaya ölümler diyarına doğru bir seyahate başlar. Nihayet kuvvetli bir darbe ile buraya vardığını bildirir. Şamanın amacı beden yeni ölmüş ruhu aralarına almak istemeyen eski ölümleri razı etmek ya da kandırmaktır. Sonuçta o ölümlere hayat suyu (raki) ikram ederek onların sarhoş olmasını sağlar ve fark ettirmeden beraberinde getirdiği, bedeni yeni ölmüş ruhu onların arasına bırakmış olur. İşte bu noktada şamanın ilahisi çok şiddetli bir hal alır. Nihayet şarkı haşin bir bağırma şeklini alır; şaman sıçramalarla yurdun içinde dönerek dans eder ve en sonunda ter içerisinde kendinden geçerek yere yuvarlanır” (Radloff, 1994, s. 19).

Diğer yandan, şaman toplumun dar zamanlarında aranan kişidir. Sıkıntılı bir eşikte olan bireyler şamanın yapacağı ayinlerle tehlikenin ortadan kalkacağına inanırlar. Av, hastalık savaş, ölüm gibi her olayda ayinler düzenleyen şaman, genellikle ayinler için geceyi tercih eder. Geceleri karanlık dünyanın ortaya çıktığı, ruhların ortaya çıkacağı inancı vardır. Şaman ayinler sırasında karanlıkta açığa çıkan kötü ruhlarla mücadeleye girer. Ayinlerin vazgeçilmez unsurlarından biri kurban sunumudur. Yeraltı ve gök tanrılarına sunulan kurbanlarla ayin gerçekleşmesi sağlanır.

Ayrıca, şamanın ayin sırasında kullandığı elbisesi ve davulu da önemlidir. Şaman elbisesi yapılışı itibarıyla bazı nesnelere süslenerek ayinler sırasında bu nesnelere kendisine yardımcı olacağı inancı vardır. Şaman davulu da ayinler sırasında şamanı öteki dünyaya taşır.

Şamanist dünya görüşüne göre üç kozmik kuşak vardır: Gökyüzü, yeryüzü ve yer. Bu kozmik kuşaklar arasında iletişimi ve ulaşımı sağlayan şamandır. Şamanist dünya görüşünde ortak fikre göre yukarı 17 kattan, aşağı ise 7 veya 9 kattan oluşuyordu. Altay Türklerine göre aydınlık âlemi olan yukarıdaki âlemde (gök) Ülgen ile ona bağlı iyi ruhlar bulunur. Orta dünyada kişiöğulları yaşar. Aşağıdaki dünyada ise Erlik ile ona tabi kötü ruhlar bulunur (Tunç, 2007, s. 148).

Bunların dışında, Şamanizm’de şamanın yer ve gök tanrıları ile iletişim kurmak için bazı hayvan ruhlarından faydalandığına dair inançlar mevcuttur. Şamanın gök seyahatinde göksel hayvanlar olarak kartal, at, geyik, kaz, karga, baykuş, beyaz tavşan gibi hayvanlar zikredilirken; yeraltına seyahatinde köpek, yılan, kara tavşan gibi hayvan sembollerine yer verilmiştir.

Yine, Şamanizm’de kutsal sayılan ağaçlar da vardır. Şaman mitolojisinde dünya ile yer arasında kutsal değnek olarak tanımlanan hayat ağacı (dünya ağacı) önemlidir. Bu değneğin en önemli özelliği de gökyüzündeki ruhlara yol olmasıdır ve bu yolu şaman trans halinde kullanmaktadır. Kozmolojik olarak hayat ağacı yeryüzünün ortasından yükselir; dünyanın göbek kordonu olan ağacın üst dalları baki Ülgen’in sarayına kadar ulaşır. Şaman dünyasında önemli bir sembol olan hayat ağacı şamanı göksel tanrılara ulaştıran bir semboldür. Bunun yanında şaman seanslarında mühim olan, kayın, çam, meşe, ardıç, dut gibi ağaçlar önemlidir ve şamanın tanrılarla-ruhlarla iletişimde kullanılan sembol olurken, koruyuculuk özellikleri de vardır (Tunç, 2007, s. 149).

Çok geniş bir alana yayılmış olan Türk ve Moğol kültür tarihinin önemli bir bölümünü teşkil eden Şamanizm, Orta ve Kuzey Asya’da gök, yer, ay, su, kayın ağacı gibi tabiat unsurlarını içinde barındıran yerli bir din olarak görülür. Bu yerli dinin en eski çağlardan beri süregeldiği de vurgulanır (Esin, 1992, ss. 5-6). Şamanizm 17. ve 19. yüzyıllarda Georgi, Banzarov gibi bazı müelliflerce eski bir din olarak gösterilmiştir. Buna mukabil aynı asırlarda Hıristiyanlık taassubu içinde hüküm veren diğer bazı araştırmacılar ise Şamanizm’in bir din sayılmaması gerektiğini öne sürmüşlerdir. Onlara göre şaman bir sihirbaz, kötü ruhları kovmak suretiyle hastalıkları iyileştirmeye çalışan bir üfürükçü ve nihayet gelecekte haber veren bir falcı veya kâhinden başka bir şey olmadığı için de Şamanizm bir din sayılmaz. Son olarak W. Schimit Şamanizm’i gökteki Ülgen ile yeraltındaki Erlik ve bunlara bağlı ruhlara dayanan bir din olarak kabul eder (Buluç, 1971, s. 310). Bazı araştırmalara göre Şamanizm bir dinden ziyade temel prensibi ruhlara, cinlere, perilere emir ve kumanda etmek, gelecekte haber verme düşüncesi olan bir sihirdir (Kafesoğlu, 2002, s. 295).

Anlaşılan Şamanizm, arkaik bir dini-sihri-mistik olaydır ve ona paleolitik çağdan bu yana rastlanmaktadır. Bununla birlikte Şamanizm’e kelimenin tam anlamıyla bir din demek mümkün görünmemektedir. Zira o, arkaik dönemlerden itibaren karşımıza

“ekstazik ve terapatik yöntemler bütünü” olarak çıkmakta ve gayesi, insanlarınkine paralel, ancak görülmez ruhlar âlemi ile temasın ve insanların işlerinin gidişatına ruhların desteğinin sağlanması olarak görünmektedir. Belki de bu etkilerin, çoğu zaman Orta ve Kuzey Asya muhitinde kavuşmuş olması, Şamanizm’e münhasıran oraya mahsus bir dini fenomenmiş intibainı kazandırmıştır (Güngör-Günay, 1998, s. 82).

Şamanizm’in bugünkü durumuna göz atacak olursak, değişen dünya konjonktüründe şamanlığın, varlığını korumağa ve diğer dini inanç sistemleri ile etkileşimini sürdürmeğe devam ettiği kabul edilmektedir (Bayat, 2012, s. 145). 21. yüzyılda ekolojik dengenin bozulması ve insan yaşamının başlıca şartları olan doğal ihtiyaçların dengesiz istismarına karşı insanlığı koruyabilecek tek şey olarak insanın milli kültüre sarılması, doğayla cemiyeti birleştirmesi ve kaybolan harmoniyi yeniden inşa etmesi görülmüştür (Bayat, 2015, s. 280). Böyle bir kurtuluş doktrini post Şamanlık olarak adlandırılan ve insanın geçmişi ile geleceğini bir mekânda birleştiren felsefi ve ritüel pratik içerikli olgudur. Pratik olarak post Şamanlık kavramının canlanmasıyla insanlar, modern tıp son derece gelişmiş olmasına rağmen eski tedavi yöntemlerini uygulamaktadırlar. Ancak eski şamanın bütün işlevlerini bugün yeribe getiren bir post şaman bulmak da zordur. Türk dünyasının dışında ABD’de, Avustralya’da, Yeni Zelanda’da ve Afrika post Şamanlık süreci çağdaş dünyanın ilgi alanına çevrilmiştir (Bayat, 2015, s. 282).

Ayrıca, bugün dünyada şamanlığı araştıran ve uygulayan derneklerin ve araştırma merkezlerinin sayısının 50’den fazla olduğu bilinmektedir. Bunlardan Michael Harner’in 1985’te kurduğu Şamanlığı Öğrenme Vakfı (The Foundation for Shamanic Studies) ve 1988’de Zagreb’de Uluslararası Antropoloji ve Etnoloji Kongresi tarafından kurulan Uluslararası Şamanlığı Araştırma Enstitüsü (International Society for Shamanistic Research)’nü göstermek mümkündür. Aynı zamanda Uluslararası Şamanlığı Araştırma Enstitüsü’nün 1995’de yayımladığı Shaman dergisi de vardır. Bir diğer dergi de editörlüğünü Timothy White’in yürüttüğü Shaman’s Drum (Şamanın Davulu) dergisidir. Bu dernekler üye topladıkları gibi üyelerinden de aidat almaktadırlar. Bu derneklerin en başında ise, “Kartallar nereye uçar?” (Where the eagles to fly?), Avrupa Şaman Birliği isimli dernekler gelmektedir (Bayat, 2015, s. 283). Türkiye’de kendilerini Şamanist olarak tanımlayan küçük bir grubun belli bir derneği yoktur. Ancak Türkiye’de de Şamanist olduğunu iddia eden ve bu inanç sistemini

benimseyerek ibadetlerini ve ritüellerini bu sisteme göre yerine getiren bazı aileler ve bireyler mevcuttur (Aksiyon, 6 Kasım 1999). Hatta bugün dahi İstanbul'un yakın yerlerindeki dağlarında Şamanizm'in sonbahar karşılama törenini yapan Altay Kurt Şamanları ve onlarla birlikte bu ayine katılan katılımcılar vardır (Hürriyet, 19 Ekim 2014).

3.3.6. Satanizm

Satanizm, Şeytan'a, diğer bir ifadeyle Yahudi-Hıristiyan geleneği tarafından Tanrı'nın tam karşısında mutlak kötülük veya mutlak kötülüğün temsilcisi olarak tecessüm ettirilen şahsiyet veya prensibe ibadet etmek demektir (Güç, 2004, s. 47). Bir başka tanıma göre ise Satanizm, şeytani tasarruf veya uygulama; Şeytan'a ibadet veya özellikle Hıristiyan ayininin alaylı bir tarzda kutlanmasıdır (New Webster's Dictionary, 1985, s. 852). Yine farklı bir tanıma göre Satanizm, Hıristiyan ayinlerinin alaylı ve gülünç taklidi şeklindeki yarı dini törenler ve Şeytan'ın yeryüzündeki hâkimiyet davasını yüceltmeye yönelik diğer fiillerin icrası ile Şeytan'a saygı gösterme kültürünün icrasısıdır (Griffin, 2003, s. 1094).

Yapılan tanımlamalardan anlaşılacağı gibi Satanizm; Şeytan'a Tanrı diye tapınma faaliyeti adı altında Yahudi-Hıristiyan geleneğine, Yahudi-Hıristiyan dini tahakkümüne ve özellikle de Hıristiyanlığa karşı başlatılan bir reaksiyonun adı olmuştur. Bu hareket, başta Hıristiyanlık olmak üzere, bütün dinlere ve dinlerin ortaya koymuş olduğu kutsal değerlere karşı bir başkaldırıyı temsil etmektedir. Dolayısıyla Satanizm; Şeytan'ın en önemli özelliği olan muhalefet ve başkaldırıyı esas alarak, dinin ve dini olan her şeyin karşısında; fakat Tanrı'nın karşısında olanın, yani Şeytan'ın ve onun temsil ettiği şeyin yanında yer alma hareketidir (Güç, 2004, s. 48).

Ayrıca Satanizm, başlangıcı itibariyle Ortaçağ büyücülerine ve Hıristiyanlıktan uzaklaşan ayrılıkçı gruplara (heretiklere) kadar dayandırılmış bulunan (Brandon, 1971, s. 558) ve 19. asrın sonlarında ABD ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde ortaya çıkan ve günümüze kadar düzensiz olarak da olsa devam ettirilmiş olan bir inanç ve uygulamadır. Böyle bir uygulamayı benimsemiş bulunan Satanistler, çeşitli isimler altında ele alınıp incelenmişlerdir. Bunlar, Satanistler, Lusiferciler veya Paladistlerdir (Hartland, 1908, s. 204). Son zamanlarda, kendilerine Metodistler adı verilen bir gruptan da söz edilmektedir.

Yukarıda Satanizm adı altında farklı gruplardan söz edilse de Satanizm temel olarak iki ekol halinde ele alınmaktadır. Bunlar: Geleneksel Satanizm ve Modern Satanizmdir.

Geleneksel Satanizm, Hıristiyanlığın Şeytan anlayışını, Hıristiyanlık ahlak ve felsefesini, Hıristiyanlığın hayat ve dünya görüşünü temel alan fakat tamamen Hıristiyanlık karşıtı bir görüş ve düşünceye sahip bulunan bir grubun temsil ettiği Satanist anlayıştır. Yani Geleneksel Satanizm, Hıristiyanlığın Şeytan anlayışını, inanç esaslarını, bazı ibadet ayinlerini esas alarak onların üzerine bina edilen fakat tamamen Hıristiyanlığın karşısında yer alan bir anlayışı temsil etmektedir (Güç, 2004, s. 119).

Bunun birlikte, Geleneksel Satanistlere göre insanı gerçek bilgiye ve esrarlı türden olan şeyin iç yüzünü kavramaya götüren hiçbir kolay yol yoktur. Dolayısıyla birey, bu zor ve tehlikeli yolda yürümeli ve bir kısım şeyleri kendi kendine başarmasını öğrenmelidir. Bunun dışında bireye gerçek “hikmeti” sağlayabilecek hiçbir “dini merasim”, hiçbir “büyüsel ayin” ve hatta herhangi bir teknik dahi yoktur. Gerçek hikmet ancak ve daima bireyin yıllar boyu sürececek olan şahsi çabasıyla elde edilebilir. Bu bir sentezin, bilinmeyen (karanlık) yanın bir gelişimi ve bireyin varlığının bu yönünün tamamlanması ve böylece komple ve daha gelişmiş bir birey meydana getirmenin sonucudur. Dahası bu marifeti elde etme vasıtaları esas olarak pratiktir. Yani bu vasıtalar, bireyin; bazı sahte-mistik, sahte-entelektüel, “büyüsel ayinden” veya bazı riyakâr “üstatların” ayaklarının dibine oturmaktan ziyade, şekil verebilen, karakter geliştiren tecrübeleri “gerçek dünyada” üstlenmesini gerektirir (Güç, 2004, s. 127).

Ayrıca, Geleneksel Satanistlere göre Satanizm; her şeyden önce gururlu, güçlü, karakterli, anlayışlı (vukuf sahibi) bireyler oluşturmaktır. Öyle bireyler ki, onlar çoğunluğun ötesine geçer ve böylece daha yüksek bir sınıfı teşkil ederler. Gerçek Satanik gruplar boyun eğen, itaat eden, çökmüş, zayıf iradeli müntesipler istemez ve öylelerinin peşine düşmezler. Onlar gerçek, seçkin ve hemen hemen tamamen yeni bir yaratıklar ırkı oluşturmanın yollarını araştırırlar. Şüphesiz bu kolay değildir, gerçekten zordur. Çoğu kere de yeni adaylar, bu zorluktan dolayı ya da başarmaya karşı temel istek ve arzularının olmaması sebebiyle başarılı olamazlar. Fakat bütün zorluklara katlanma ve başarmada istekli olma durumu, güçlü galibiyet meydan okuyuşlarının ve gelişmenin nasıl sağlandığını gösterir. Bunu başaramayanlar ise oldukları yerde sayar, kendilerini küçük düşürür veya yok olup giderler (Güç, 2004, s. 129).

Modern Satanizm ise, kurucusundan dolayı “Laveyan Satanizm” olarak da adlandırılmaktadır. Modern Satanizm Anton Szandor Lavey tarafından kurulmuştur. Onu böyle bir teşebbüse sevk eden gerekçenin ne olduğunu Lavey’in “The Satanic Bible” isimli eserine bir takdim yazısı yazmış olan Burton H. Wolfe şöyle açıklamıştır: “Lavey, bizim uzun konuşmalarımızdan birinde bir şeyi hatırladı ve şunları söyledi: ‘Ben Cumartesi gecesi âlem yaparken yarı-çıplak vaziyette dans eden kızların arkasından şehvet düşkünlüğü gösteren bazı kimseleri, Pazar sabahı aileleri ve çocukları ile birlikte kilise mahfillerinde oturmuş Tanrı’nın kendilerini bağışlamasını ve onları şehvi arzulardan temizlemesini isterken görüyordum. Ve yine bir sonraki Cumartesi gecesi âlemde veya diğer bazı sefahat yerlerinde tekrar eski hallerine döndüklerini gördüm. İşte o zaman Hıristiyan kilisesinin insanları ikiyüzlülüğe sevk ettiğini ve insanın şehvi yapısının ortaya çıkabileceğini ve bu noktada, insan ne kadar temizlenirse temizlensin veya insana doğru yolu gösteren ve insanın kurtuluşunu esas alan herhangi bir din tarafından ne kadar kamçılanırsa kamçılansın, hiç önemli olmadığını anladım” (Lavey, 1969, s. 12). Lavey’in burada temas ettiği önemli bir nokta Geleneksel Satanizm konusu incelenirken de değinildiği gibi, Modern Satanizm’in ortaya çıkışında da Hıristiyan dünyasında kiliseye ve dolayısıyla dine karşı bir tavır alış göze çarpmaktadır.

Diğer yandan, Modern Satanizm’e göre Şeytan; kırmızı bir kıyafete bürünmüş, boynuzları ve kuyruğu olan, kendi gerçek sevki tabiiilerine uyan günahkâr insanları tırmıklamak (dürtmek) üzere elinde saman tırmığı tutan klişeleşmiş bir yaratık olmayıp insanların içyüzünü kavramaya henüz yeni başladıkları karanlık güçlerdir (Lavey, 1969, s. 15).

Yine Lavey’e göre Şeytan; dünyevi işlerin işleyişinden sorumlu olan, fakat bilimin ve dinin herhangi bir izahını yapamadığı, tabiatta gizli karanlık bir güçten başka bir şey değildir. Lavey’in Şeytan’ı; “İlerleme ruhu, medeniyetin gelişmesine ve insanlığın ilerlemesine katkıda bulunan tüm büyük hareketlerin telkin edicisidir. O, özgürlüğe götüren isyanın ruhu, özgürlüğe kavuşturan bütün sapıklıkların somut örneğidir” (Lavey, 1969, s. 13).

Ayrıca, Lavey kendi topluluğuna hitaben yapmış olduğu bir konuşmasında da şu ilginç açıklamalarda bulunmuştur: “Her şeyden önce dürüst olalım! Tanrı diye bir şey yoktur. İnsanın kaderi konusunda hüküm verecek veya lanet okuyacak hiçbir ilah da

yoktur. Bu “yeryüzü” dışında Cennet veya Cehennem de yoktur. Yalnız bir kurtarıcı vardır. O da sizin kendi aklınız, bedeniniz ve ruhunuzdur. Şeytani asır üzerimize gelip çatmıştır. Bunu kabul edin, onun avantajından yararlanın ve ‘yaşayın!’ ki kötü olan geçmişte kalmıştır.”

Bunların dışında, Modern Satanizm’in Anton Szandor Lavey tarafından oluşturulmuş ve “The Satanic Bible” isimli kitabında yer almış bulunan 9 Satanic ilke aşağıdaki şekildedir:

- Şeytan; yasak yerine müsamahayı temsil eder.
- Şeytan; dinsel hayaller ve boş umutlar yerine canlı varlığı temsil eder.
- Şeytan; ikili bir şekilde kendini aldatma yerine saf hikmeti temsil eder.
- Şeytan; nankör kimselere boş yere gösterilen sevgi yerine, onu hak edenlere karşı şefkat ve sevecenliği temsil eder.
- Şeytan; öbür yanağını çevirme yerine intikam almayı temsil eder.
- Şeytan; ruhsal vampirlere ilgi yerine, sorumluya karşı sorumluluğu temsil eder.
- Şeytan; insanı tamamen başka bir hayvan gibi –bazen daha iyi, çoğu kere de dört ayak üzerinde yürüyenlerden daha kötü olarak- temsil eder. Çünkü insan, “tanrı tarafından kendisine bahşedilen ruhi ve akli gelişme ile” tüm hayvanların en kötüsü olmuştur.
- Şeytan; hepsi de fiziki, zihni veya heyecan uyandıran zevke götürdüğünden tüm sözde günahları temsil eder.
- Şeytan; tüm bu yıllar boyunca onu işlerlikte tuttuğu için, kilisenin (Şeytan’a uyanlar cemaati) en iyi arkadaşı olmuştur (Lavey, 1969, s. 25).

Benzer şekilde Lavey, 1966 yılında kurmuş olduğu organizasyona “Şeytan’ın Kilisesi” adını vermiştir. Burada kilise, fiziki bir yapıya sahip bir bina veya mabed olarak değil de, “Şeytan’a inananlar topluluğu” olarak anlaşılmaktadır (Güç, 2004, s. 184).

Ülkemizde Satanizm’in yerine bakacak olursak, Satanizm’in Türkiye’ye 1980 yılında Amerikalı bir ressam tarafından getirildiği kabul edilmektedir (Semerkand, Haziran 2004). Türkiye’de önceleri internet kanalıyla tanınan Satanizm’in, sonraları bazı Satanist black metal ve heavy metal grupları ve masum arkadaşlık ilişkileri aracılığıyla gençler arasında yayıldığı bilinmektedir. Satanist olaylar ülkemizde 1998 yılında iki

Alman Lisesi öğrencisinin Ataköy'deki intiharları ile ilk defa adını duyurmuş olup günlerce tartışılmıştır (Aksiyon, 18 Aralık 2006). Batıda işçi ailelerinin çocukları arasında ortaya çıkan bir akımın ülkemizde nasıl olup da varlıklı kesimin çocukları arasında yayıldığı, hâlâ tahlile muhtaç bir konudur (Semerkand, Haziran 2004).

Bununla birlikte Emniyet Genel Müdürlüğü verilerine göre Türkiye’de 3 bin 500 satanistin aktif halde bulunduğu söylenmektedir (Aksiyon, 13 Ekim 2003). Satanizm’in ülkemizde yayılmasını sağlayan unsurlar olarak ise bilgisayar ve internet sayılmaktadır. Çünkü ülkemizde Satanist olduğunu söyleyen veya Satanizm’e ilgi duyan gençlerin çoğunluğunun özellikle üniversiteli ve bazı liseli gençler olduğu göze çarpmaktadır. Bunlar da, çoğunlukla yabancı dil bildiklerinden, bilgisayar ve internet aracılığıyla Satanizm konusunda bilgi edinme imkânına sahip olabilmektedirler. Ancak bu konuda bilimsel araştırmalar sonucu ulaşılmış neticelere göre ülkemiz gençlerini Satanist olmaya bilinçli olarak teşvik eden bazı kimselerin olduğu da gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır (Milliyet, 12 Ocak 2009).

3.4. New Age Akımı Temel Konu ve Kavramları

3.4.1. Reenkarnasyon

Reenkarnasyon, ruhun insandan hayvana veya hayvandan insana, başka bir ifadeyle ölünün ruhunun eski bir bedeni bırakıp başka bir bedene geçmesini ifade eden inanıştır. Bu inancı kabul edenler tarafından tekrar doğuş (reenkarnasyon) şöyle tanımlanır: “Tekâmül etmekte olan her varlık, madde içinde deneyim ve görgüsünü artırmak için çeşitli bedenler ve kimlikler içinde, sayısız kereler maddesel âlemlerde doğarlar. Tekrar tekrar doğma tam ilahi bir yasadır. Dilimizde bu kelimenin karşılığı olarak yeniden doğuş, tekrar doğuş terimleri kullanılmaktadır (Arıkdal, 1992, s. 134). Bu inanca göre ruhun evreni anlayabilmesi için bir tek hayat, bir tek beden, yani bir defa dünyaya gelme yeterli değildir. Bunun için bir beden ölünce tekâmülünü tamamlamak için ruh, başka bedenlere girip yaşamağa devam eder. Bu durum ruh olgunluğa erişinceye kadar sürer.

Bununla beraber Reenkarnasyon öğretisi, bilinç ve hatırayı taşıyan, koruyan bir benin, bir bedenden başka birine geçtiği varsayımına dayanır. Ayrıca söz konusu bu benin intikal edeceği yeni bedenlerin formları ve mahiyetlerinin, onun önceki

bedenlerde iken işlediği amellere göre belirleneceği varsayımı da, bu öğretinin dayandığı temel görüşlerden bir diğeridir. Böylece her yeni var olma bir öncekine bağlı olarak oluştuğu için âlemde bir keyfilik veya tesadüfiliğe yer kalmaz. Ayrıca insanların kaderlerindeki eşitsizlik veya adaletsizlikten de söz edilemez. Çünkü her şey belli bir sebep-sonuç zincirine göre devam edip gitmektedir (Yitik, 1996, s. 71).

Öte yandan, insan ruhunun ölümsüz olduğu ve ölümden sonra yeniden bu dünyada veya başka bir âlemde varlığını sürdüreceği inancı, yeryüzünün geçmiş veya çağdaş neredeyse bütün dinlerinde yer alan yaygın bir inanıştır. Ruhun ölümden hemen sonra veya belli bir süre sonra yeniden yeryüzüne dönerek, başka bedenlerde varlığını sürdürmesini ifade reenkarnasyon anlayışı da bu ölümsüzlük özlemi veya inancının Hintlilerdeki ifadesi veya biçimi olarak yorumlanabilir (Yitik, 2012, s. 46).

Diğer yandan, Hint düşüncesinde tenasüh yani reenkarnasyon öğretisine ilk olarak Upanişadlar döneminde (M.Ö. VIII - IV. yy.) rastlanır. Ortadoğu kökenli dinlerin ahiret anlayışlarıyla büyük benzerlik gösteren Vedalar'ın ölüm ötesi düşüncesi bu dönem yerini karma-tenasüh öğretisine bırakmıştır. Upanişadlar'a göre ruhların ölümden sonraki mekânları Vedalar'daki gibi *svarga/svarloka* (cennet) veya *naraloka/nagaloka* (cehennem) değildir. Yeni öğretiye göre ölümler birlikte bedenden ayrılan ruhlar, nihai kurtuluşa erinceye kadar tekrar tekrar yeryüzüne dönmeye ve farklı varlık formlarında yeniden bedenleşmeye mahkûmdurlar. Kemale eriştikten sonra ise, *devayana* adı verilen tanrılar âlemine yükselerek nihai kurtuluşa ulaşır ve artık bir daha yeryüzüne dönmezler (Yitik, 1996, s. 46).

Bununla birlikte, aynı inanç biraz farklı da olsa Budizm'de de yer alır. Budizm'de reenkarnasyon Hinduizm'den bazı farklı özellikler taşır. Bu dinde reenkarnasyon, kişinin kötülükleri terk edip, Nirvana'ya ulaşınca kadar, çeşitli varlık şekillerinde yükselip alçalarak ölüm ötesindeki hayatın devam etmesidir. Zihni ve bedeni ihtiraslardan kurtulduktan sonra, artık tekrar doğuş yoktur. Bundan sonra tekrar doğup doğmama varlığın kendi arzusuna bırakılmıştır (Konyalıoğlu-Aksoylu, 1990, s. 58).

Ayrıca, tekrar doğuş olgusu New Age akımı içerisinde de benzer şekillerde varlığını devam ettirmektedir. En genel varsayımıyla tekrar doğuş, bu gezegenin bize öğreteceği her şeyi tecrübe etmek amacıyla defalarca dünyaya gelmekte olduğumuzdur

(Aubyn, 1998, s. 27). Bu anlayışa göre yeryüzündeki devrimiz ilk başladığında, tekrar dünyaya gelme zamanımız ve mekânımız oluşuncaya kadar beklemek zorundayız. Ancak birkaç defa dünyaya tekrar döndükçe ve ruhsal rehberlerden yardım aldıkça bu devir daha hızlı hale gelecektir. Dünya üzerindeki eğitimimizi tamamladığımızda tekrar dünyaya bedenlenme ihtiyacımız da ortadan kalkmış olur. Ancak iyi bir sebebimiz varsa tekrar bedenlenmeyi seçebiliriz. Bu iyi sebep de genellikle kişisel bir hedef değil, diğer insanları eğitmek, onlara bu tekâmül yolculuğunda yardımcı olmak gibi önemli bir vazifeyi kapsar (Aubyn, 1998, s. 28).¹⁶

3.4.2. Karma

Hint kökenli dinlerde ortak bir terim olan karmanın Batı dünyasına ilk olarak 18. yüzyılın sonunda Teosofistlerin¹⁷ çalışmaları sonucu girdiği kabul edilir. Ülkemizde ise bu terim son yarım yüzyıl içerisinde Avrupa'daki benzerlerinden esinlenerek ortaya çıkan ve Hint spiritüel düşüncesi ile çağdaş Batı teknolojisini ahenk içerisinde uzlaştırmak iddiasındaki yarı mistik dernek veya benzeri kuruluşların (Metapsişikler Derneği (Ruh ve Madde Yayınları), Maharishi Birleşik Alan Teknolojisi Derneği, Dostluk Derneği v.b.) yazılı ve sözlü faaliyetleri sayesinde gerçekleşmiştir.

Bunun yanında, Hint dini düşüncesinin anahtar terimlerinden biri olan karma kavramı kelime anlamı itibariyle Sanskritçe “yapmak, hareket etmek, ortaya koymak” anlamlarında kullanılan “KRĪ” kökünden türeyen bir isimdir. Bedensel, zihinsel ve sözlü olarak icra edilen her türlü fiil, iş anlamlarına gelir. Hint dini düşüncesinde ise, onun, hem iradi yolla icra edilen her türlü fiil, hem de böyle fiiller sonucunda ortaya çıkan etki, gizli güç anlamlarında kullanıldığı söylenebilir (Mohany, 2005, ss. 673-4).

Kısaca Türkçe'deki “ne ekersen onu biçersen” atasözüyle tanımlanabilecek olan karma inancı, Hint düşüncesine göre varlık âlemindeki canlı-cansız her şeye dünyevi varoluş ve yeniden asli formlarına dönüş imkânı veren, hem ahlaki hem de kozmik önemi haiz bir prensip veya kanundur (Yitik, 1992, s. 128). Genel anlamı itibariyle bu inanç fert tarafından icra edilen her türlü fiilin, -ister dini bir ibadet, isterse sıradan ahlaki bir davranış olsun- zorunlu olarak mahiyetine uygun iyi veya kötü sonuçlar

¹⁶ Ayrıca tekrar doğuşla ilgili daha ayrıntılı bilgi için bkz. (Scognamillo-Arslan, 1999, ss. 75-119).

¹⁷ Teosofi de denilen Teozofi, tüm din ve inançların "İlahi"yi bulmak, ulaşmak için olduğunu öngören ve böylece her din ve inancın hakikatin bir bölümüne sahip olduğunu ileri süren düşünceler bütünüdür. Günlük kullanımda ve teozofi anlayışı dışında ise genelde mistizm ve meditasyon temellerinde kurulmuş, hakikatin böyle elde edilebileceğine inanan felsefeler verilen isimdir (url:10).

doğurması anlamına gelir. Hintlilere göre böyle bir prensibin varlığı hiçbir delile ihtiyaç göstermeden açık ve seçik olarak görünmektedir. Her ne kadar biz onun doğruluğunu ve gerçekliğini sınavacak durumda olmasak bile, böyle bir kanunun varlığı hiçbir şüphe içermeyen “şruti” adı verilen kutsal literatür tarafından beyan edilmiştir. Ayrıca nesnel dünyasında görülen sebep-sonuç kanunu ahlak alanında olup biten her şey için de geçerlidir. Buna göre kişi tarafından işlenilen her iradi fiil, ilk anda görülme bile mutlaka bir sonuç ortaya çıkarır. Belli bir süre egoda veya ruhta potansiyel halde kalan bu sonuç, bir süre sonra olgunlaşarak semeresini verir. Karma inancına göre, fail mutlak kurtuluşa ulaşamadığı süre bu şekildeki karmik birikimlerin sonuçlarından kurtulamaz (Yitik, 1992, s. 129).

Öte yandan, iradi fiiller sonucunda ortaya çıkan karmik birikimler fiilin tamamlanmasından hemen sonra veya o fiilin ortaya çıktığı varoluş sürecinde daha sonra etkisini gösterebileceği gibi, ölümden sonra ruhun gideceği mekânlar olarak kabul edilen svarga, naraka, pitryana ve daveyana gibi metafizik mekânlarda haz ve elem şeklinde de semeresini verebilir. Bununla birlikte yeniden yeryüzünde bedenleşmesinden sonra yeni varoluşlarda da tesirini gösterebilir. Böylece karmik birikimlerin etkisinin, sadece içinde yaşadığımız varoluş süreciyle sınırlı kalmayıp, ölüm ötesi başka âlemlere veya yeni varoluşlara taşınabilir olduğu dolayısıyladır ki; Hint karma inancı gerek kutsal literatürde gerekse felsefe sistemlerinde sürekli olarak tenasüh inancıyla birlikte ele alınmış ve söz konusu bu iki inanç tıpkı bir madalyonun iki yüzü gibi düşünülerek karma-tenasüh inancı şeklinde tek bir inanç olarak şöhret bulmuştur (Yitik, 1992, s. 129). Bu düşüncenin ortaya çıkmasındaki en büyük gerekçe insanlar arasında var olagelen haksızlıklar ve kötülöklere bir temel bulma düşüncesidir. Bu yolla adaletsizliklerin ve haksızlıkların ortadan kalkacağına ve akıl ve mantıkla izaha kavuşabileceğine inanılmaktadır.

Ayrıca, bu konuyla ilgili Amerikan kâhin Edgar Cayce'nin bir kitabındaki şu örnek dikkat çekicidir: ”Doğuştan görme bozukluğu olan bir üniversite profesörünün Edgar Cayce tarafından keşfedilen geçmiş hayatlarından birisinde, bir Güney Amerika kabilesinin üyesi olarak yaşadığı ve işinin savaşta esir düşen düşmanları kör etmek olduğu ortaya çıkmıştı. O bu rolü eğer gönüllü olarak seçmiş olsaydı, kurbanlarına verdiği korku ve felaketi deneyimleyebilmek, kendi zevkiyle işlediği cezanın bedelini ödeyebilmek için bu yaşamında tamamıyla kör olarak da doğabilirdi. Fakat bu işi

yapması, kabilesi tarafından emredildiği için, bu yaşamda sadece kısmi körlükle geçmişin bedelini ödemek ihtiyacıydı” (Aubyn, 1998, s. 35).

3.4.3. Çakralar

Çakra Sanskritçe tekerlek anlamına gelir. Buna ateş çarkı da denir. Bedenimizin içerisinde çakralar olarak bilinen 7 temel enerji merkezi vardır (url:11). Çakralar omurga kökünden başın tepe noktasına kadar olan bölgede çalışmaktadırlar. Durugörü yeteneğine sahip olan kişiler, kişinin enerji dengesindeki durumuna göre ve her çakranın o esnadaki kullanımına göre, bunları değişik hızlarda dönen fırıldaklar şeklinde görmektedirler. Bunlar jeneratörlere ya da enerji yayan takımyıldızlara benzetilebilir (Aubyn, 1998, s. 39).

Bununla beraber, çakra kavramının kökeni, çok eskilere, Hindistan ve Tibet’e dayanmakla birlikte, bugün Batı dünyasında da giderek artan bir oranda tanınmakta ve kabul görmektedir. Bu sistem evrene de insan vücuduna da uygulanabilmektedir.

Ayrıca, Hint felsefesi ve Asya kültürlerinde “yedi mühür” ya da “yedi kutsal salgı bezi” olarak bilinir (url:11). Yoga, asanalar ve nefes egzersizleri ile çakraları harekete geçirir. Çakraları açmak ve enerji akışını artırmak demek o kadar sağlıklı olmak demektir. Sistemdeki bir hastalık, enerjideki dengesizlik ya da enerji akışının engellenmesinden kaynaklanır. Çakraların içerdikleri yetenekleri hayatımızda kullanmak için amaç, her çakradan yayılan enerjinin farkına varmak ve gerektiğinde o çakra üzerinde çalışmaktır.

Bunun yanında, çakralar vücutta aşağıdan yukarıya doğru şu sırayı izlemektedir: Kök, göbek, mide (güneş sinir ağı), kalp, boğaz, alın ve tepe çakraları. Bunlardan her biri ayrı bir kimlik ve fonksiyona sahiptir, sistem iyi çalıştığı zaman her biri kendi özel enerjisini yaratır. Aynı zamanda birbirleriyle öylesine yakın ilişkiindedirler ki, birisindeki dengesizlik diğerlerini de –daha üst ya da daha alt seviyedeki bir çakra olabilir- etkiler. Geçici olarak enerjisi tükenmiş bir çakra, diğer bir çakradan enerji çekebilir.

Öte yandan, takımın iyi bir şekilde çalışabilmesi için önemli bir öge, kök çakrası enerjisidir. Bu, kişinin temel yaşam kuvveti olarak düşünülebilir; hayatta kalma ve dünyanın bir parçası olma isteğiyle sistemin geri kalanını devamlı olarak beslemesi gerekir. Aynı derecede önemli bir nokta da bedene tepe çakra vasıtasıyla alınan ruhsal

enerjinin düzenli akışıdır. İyi çalışan bir kök çakra nasıl yaşamın pratik yönleriyle irtibatımızı garanti ederse, taç çakra da kullanımımıza açık spiritüel yardımla olan temasımızın sağlığını garanti eder.

Diğer yandan, çakra sisteminin kötü çalışmasının birçok değişik nedenleri vardır. Doğuştan gelen bir veya daha fazla düzensizliklerden ayrı olarak, kalımsal olan hormonal problemler de sebep olabilir (çakra sistemi salgı bezleri ile yakından ilgilidir). Ayrıca karmik durumlar da çakralardan bir ya da ikisinin çalışmasını bozan diğer bir faktör olabilir. Çakralardaki dengesizliğe yol açan genetik problemlerimize ek olarak stres, duygusal karışıklıklar ya da herhangi bir korku çeşidi gibi bizi etkileyen pek çok geçici rahatsızlıklar da vardır (Aubyn, 1998, s. 41).

3.4.4. Dünya Enerjileri

Dünyanın doğal bir gücü ve kendine özgü bir enerjisinin bulunduğu varsayılmaktadır. Dünya her şeyiyle yaşayan bir organizma gibi düşünülür ve havası, toprağı, mineralleri, suyu, canlıları ile bir bütün olarak değerlendirilir, onun biyoelektrik enerjisinin varlığı yadsınamaz kabul edilir. İnsan bedenini saran sinir sistemlerinde akan enerji gibi, dünya yüzeyi altında da negatif ve pozitif radyasyon akımları vardır. Bunlar, yerin jeolojik yapısının elektriksel girdabından doğmakta ve enerji ağları olarak dünyayı sarmaktadır. İşte bunlar bir tür yaşam gücü kabul edilir. Bu güç ağlarına “Ley Hatları” adını veren arkeolog Alfred Watkins olmuştur. Watkins, Antik haritalarda, önemli yapıların hep aynı hatlarda hizalanarak, dönem dönem üst üste yapılandığını görmüştür. Bu durumda insanların topraktan akan enerji akımını tıpkı akupunktur yöntemiyle olduğu gibi belirlemeye çalıştıkları ortaya çıkmaktadır.

Bununla birlikte, Batı’da “Ley Hatları”, Çin’de ise “Ejderha Patikalari” olarak anılan bu kanallar, iki ayrı enerji ya da girdabın akışı ile oluşur. Negatif hatlar kara akım, pozitif hatlar ise, beyaz akım hatlarıdır. Bedenimizde de benzer meridyenler vardır ve bu meridyenler akupunktur iğneleri ile uyarılarak harekete geçirilip, şifa sağlanabilmektedir. Belli kavşak veya noktalarda yapılan yapıtlar da, aynı şekilde enerji alanlarını kullanabilmekte etkindir. Vücudumuzda 12 merkez ve 8 özel meridyenle birlikte 20 meridyen saptanmıştır. Dünyamızda ise, 20 üçgen ve 12 beşgen enerji alanı belirlenmiş, elbette dünya da, tıpkı insan aurası gibi bir aura yaymaya devam etmektedir. Negatif ley hatları; savaş, toplu kıyım olaylarının yaşandığı yerlerde akış

dengeğini bozarak negatif enerjiyi oralarda biriktirir. Böylece o yerlerde bir kara akım hattı oluşur. Bu tıpkı hastalanınca enerji akışımızdaki tıkanmaya benzer bir durumdur. Oranın toprağı artık negatif enerji yayınlar. Pozitif akımlar ise genellikle eski kutsal merkezlerin üzerinde bulunduğu alanlarda görülür. Mekke’de bulunan Kâbe ve Ararat Dağı’nın altı tüm beyaz akım hatlarının kesiştiğı ve enerji santraline benzer biçimde yayınlandığı en önemli merkezlerin başında kabul edilir (Uyulan, 2012, s. 554).

3.4.5. Şifa Vermek

Şifacılık, temel prensip olarak evrenin sınırsız bir enerji deposu olduğunu ve bu enerjiyi kullanımımıza açık tuttuğunu kabul eder. Bu enerjiyi ihtiyacımız olan yere yönlendirmeyi öğrendiğimizde huzur ve yenileme ortaya çıkar. Şifacılık, kimyasal ilaçlar ya da makineleri bir kenara bırakıp ruhsal enerjiyi kullanmayı önceler. Bunu yaparken de sağlık kuruluşlarından umut beklemek yerine kendimizin aktif katılımında olduğu kişisel sorumluluğı esas alır. Şifacılık teknikleri fiziksel bedenimizin etrafındaki daha “süptil” bedenlerden vücudumuza devamlı giren enerjilerin dengelenmesi üzerine kurulmuştur (Regan-Shapiro, 1996, ss. 42-65).

Benzer şekilde, şifacılık uygulamasında, birçok şifacı ellerini hastalarından 5-10 cm. uzakta tutarlar. Bunun sebebi, fiziksel bedenden ziyade eterik beden üzerinde çalışmanın daha önemli oluşudur. Çünkü herhangi bir rahatsızlık ya da dengesizlik, fizik olarak ortaya çıkmadan önce daha süptil bedenlerde varlığını sürdürmektedir. Şifa veren kişinin ellerinden yayılan enerji iki temel şeyi gerçekleştirecektir: Hastanın kendi kendini iyileştirme gücü aktif hale geçirilecek ve enerji çakralar aracılığıyla daha uyumlu bir şekilde akmaya başlayacaktır. Ayrıca hastaların şifa uygulamasına kendi istekleriyle katılmaları çok önemlidir. Hipnozda olduğu gibi, şifa da bir kimseye kendi isteğı olmaksızın uygulanamaz. Kişinin hiç akıl erdiremediğı bir sürece katılması çok sınırlı olabilir. Şifacılık uygulamasında, gönülsüz hasta kendisi ile şifacı arasında bir engel koyup, enerji alışverişini önlediğı için tedavi verimsiz olacaktır. Şifa alınırken benimsenecek en faydalı yol, şifacıya güvenerek sükûnet içerisinde kalmaktır. Hür irademize herkes kadar şifacıların da sayğı duyması gerekir. Bir kişiye onayı alınmadan, “gıyabında” ya da “uzaktan” şifa tesirleri göndermek, kabul edilecek bir şey değildir. Bu kuralın istisnası, koma ve benzeri durumlardır (Aubyn, 1998, s. 47).

3.4.6. Ruhsal Rehberlik

Balık çağının spiritüel bilgilerin bize bir usta (mürşit) aracılığıyla verildiği bir çağ olduğu varsayılır. Bugün ise bireysellik ön plana çıkmıştır. Giderek artan sayıda insan başka birisine başvurmaksızın kendi içindeki şimdilik bir fısıltı şeklinde işitilen sesi duymayı öğreniyor ve o sesi duymayı öğrendikçe ses daha kuvvetli hale geliyor ve bu da ancak korku ve arzularımızın tıkamadığı bir kanal vasıtasıyla olabilmektedir.

Diğer yandan, modern eğitim bize sol beyni kullanmayı yani rüya ve sezgilerimiz gibi şuur dışını dinlemeyip onun yerine rasyonel olanla yetinmeyi öğretir. Hâlbuki şuur dışının da hayatımızda en az sol beynimizin bize sağladığı bilgiler kadar önemi vardır. Ruhsal rehberlikte hedef bu iki alan arasında denge kurabilmeyi öğrenebilmektir. Birçok spiritüel disiplin ve modern psikoloji okulları insanı alt, orta ve yüksek benliklere ayırırlar. Rehberlik de insanın bu yüksek benliğiyle iletişim kurabilmesi yoluyla kazanılmaktadır. Yüksek benlik harekete geçirilip üç ayrı benlik arasında işbirliği arttığı zaman, bizler ve dış dünya arasındaki ilişki de çok daha belirgin hale gelecektir. Bilindiği üzere belirleyici rüyalar, vizyonlar ve hedefi belli sezgiler, hep yüksek benlik vasıtasıyla gelirler. Fakat bunlar, ancak alt ve orta benlikler tarafından gerçek olarak tanındıkları zaman pratik bir değer kazanırlar (Combs-Holland, 1998).

Buna ilaveten, yüksek benlikle temas bir kez sıkı bir şekilde sağlandığı zaman kişinin rehberiyle buluşması artık imkân dâhilindedir. Ezoterik olarak, hepimize doğduğumuz zaman bir rehber atanır ve değişiklik gerektiren çok istisnai bir durum olmadıkça, bu rehberin ömür boyu bizimle kalacağı kabul edilir. Rehberin rolü ve en büyük sevinci spiritüel yolda bize yardımcı olmaktır. Yüksek âlemlerin tüm fertleri gibi o da bizimle yakın temas kurmak istegindedir. Biz ona küçük bir adım attığımızda o bize fersahlarca yaklaşır. Hayatımızın özellikle zorlu dönemlerinde kendi rehberimiz haricindeki varlıklardan da yardım alabiliriz. Bu varlıklar, genelde üyesi olduğumuz ruhsal planımızın/ailemizin ruhsal boyutta varlığını sürdüren üyeleri veya geçmiş yaşantılarımızda benzer şartlarda birlikte çalıştığımız kişilerdir. Alınacak yardım esas olarak irtibatın sağlanacağı bir kanal açmayı öğrenmektir. Bu da en iyi şekilde bu konularda tecrübeli bir kişinin yardımıyla yapılabilir. Bu kişi bize irtibat için gerekli şuur değişimini ve kalıplaşmış fikirlerden uzak bir alıcılık durumunun nasıl oluşturulabileceğini öğretebilir (Aubyn, 1998, s. 62).

3.4.7. Din ve Ruhsallık

Din kelimesinin Batı dillerindeki karşılığı olan “religion”, latince “ligere”, bağlamak kökünden gelir. Bu nedenle dinin iddia edilen maksadı bizleri tekrar tanrısallığa bağlamaktır. Ancak çoğu dinler öncelikle Hristiyanlık ruhları Tanrı'ya bağlamak yerine onları kilisenin denetimi altında tutacak dünyevi kural ve dinin dışında kalan birtakım kural ve normlara bağlamışlardır. Bu yüzden dinin esas vazifesi unutulup gitmiş, din esası olması gereken ruhsallıktan koparılıp birçok bakımdan boş bir kabuğa dönüşmüştür. Abartılı dogmalar sonucu kişilerin zihinleri o denli dolmuştur ki, kalpten gelmesi gereken bireyin Tanrıyla doğrudan bağlantısı neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Tanrıyla tesis edilecek her çeşit temasın ancak kendileri vasıtasıyla olabileceğini ilan ederek birçok rahiplik müessesesi, Tanrıyla halk arasında fiilen bir uçurum yaratmıştır. İnanç bağları kişileri Tanrı'ya değil, kiliseye bağlamak için kullanılmıştır. Bu durumu korumak için ceza korkusu ve kurtuluş vaatleri acımasızca dillendirilmiştir (Aubyn, 1998, s. 114).

Öte yandan, Protestan anlayışı, insanın rahipler ya da azizler olmadan da Tanrı'yı tanıyıp ona hizmet edebileceğini ortaya koymuş, böylece Hristiyanlığın sıkı sıkıya düğümlenmiş halatları da kopmaya başlamıştır. New Age'e düşüncesine göre ise, Kova çağında Mesih'in vadettiklerinin gerçeğe dönüşmesi için daha ileri gitmek gerekiyor. Önce birey olarak kendimize karşı sorumlu ve yüksek benliklerimiz tarafından sağlam biçimde idare edilen bir duruma geldiğimizde, kendi içimizdeki Tanrı'yı tanıyacağımız ve her zaman her yerde onda olabileceğimiz kabul edilir. İster bir hapishane hücrelerinde, ister mutfağımızda, isterse de Chartes katedralinde olalım, onunla bizim aramızda hiçbir dışsal gücün bulunmayacağına inanılır (Aubyn, 1998, s. 115). Buradan da anlaşılacağı üzere New Age düşüncesinde din ve ruhsallık anlayışı, Protestan anlayışın benimsediği, insanın rahipler olmadan da Tanrı'ya hizmet edebileceği düşüncesini daha da ileri götürerek yüksek benliğimizle iletişim kurma yoluyla insanın içindeki tanrıyı kendisinin hiçbir şeye ihtiyaç duymadan tanıyabileceği ve her an onda olabileceğidir.

3.4.8. Sağlık ve Hastalık

New Age anlayışına göre hastalık, modern Batı düşüncesinin insanları inandırmaya zorladığı gibi bir felaket değildir. İnsanlar da hastalıkların kurbanları

değillerdir. Birçok hastalığın insanlar olarak kendimiz tarafından yaratıldığına inanılır. Hastalık, bu yaşamda ya da geçmiş yaşamlarda harekete geçirilen bazı süreçlerin doğrudan sonucudur.

Bununla beraber, Doğu'nun hastalığı kaderci bir biçimde kabul eden anlayışına tam bir tezat teşkil etmek üzere Batı'da mümkün olan maksimum sağlık için mücadele etmek öğretilir. Bilimsel ve tıbbi alanlardaki gelişmeler sonucunda bir gün hastalıkların tamamen ortadan kalkacağı bile iyimser biçimde ümit edilir. Bu ümit maddeci ve doğrulardan kaçma esasına dayanan bir düşüncenin ürünüdür; bedenlerimizi onarılabilecek ve gerektiğinde de "modernize" edilebilecek mekanik araçlar olarak ele alır (Aubyn, 1998, s. 117). Oysa bedenlerimiz iyi çalışmalarını düzenli bakımla garanti altına alabileceğimiz, çeşitli parçaların bir bileşimi değildir. İyi çalışmalarını sadece iyi beslenme, iyi dinlenme ve bulaşıcı hastalıklardan korunma gibi kontrol edilebilir faktörlerle ilintili değildir. Bedeni gece gündüz, an be an etkileyip duran psişe ve ruhun varlığını inkâr etmek kesinlikle mantık dışı olarak görülür. Örneğin; tıbbi incelemede hiçbir anormalliğe rastlanmadığı halde, hastanın kendisini son derece kötü hissettiği görülebilir. Bunun yanında büyük acılar içinde öldüğü sanılan birinin de, zihin ve ruhu son derece sakin oldukları için, bedensel olarak hiçbir endişesi kalmamış olması gayet mümkündür.

Diğer yandan, ölümün tedavinin başarısızlığı şeklinde düşünülmesi, Doğu anlayışıyla tam bir tezat teşkil eder. Doğu'da kararlaştırılmış zaman gelince öleceğimizi söyleyen spiritüel öğreti benimsenir. Hiçbir organ nakli, hiçbir ilaç, tıbbi ya da ruhsal şifa çalışması bizi etkileyemez, diye düşünülür. Onlara göre hayatlarımızı önceden kararlaştırılmış tarihin ötesine uzatmak mümkün olmadığı gibi bu yönde çabalamak da arzu edilmeyen bir şeydir (Aubyn, 1998, s. 118).

Bununla birlikte, dünya hayatını bir öğrenme süreci olarak görenler için, hastalık da çok verimli bir öğretmen gibidir. Zaman zaman ona kulak vermemiz gerekir. Tıpkı kazalar gibi hastalıklar da, dikkatimizi yöneltmemiz gerekip de ihmal ettiğimiz alanlara odaklanmamızı sağlar. Belli bir hastalık tarafından verilen mesajları anlamaya çalışırken, hem hastalığın tabiatını hem de bedenimizin hangi bölgesinde meydana çıktığını dikkate almamız gerekir. Örnek olarak, bir akciğer rahatsızlığı, varlığımıza, ihtiyacımız olan ruhsallığı, havayı çekmediğimizi gösterebilir. Bedenimizin bu diline karşı uyanık olmayı başararsak, kendimiz hakkında şuurlu zihnimizin asla

aydınlatamayacağı birçok şey öğrenebilmemiz mümkün hale gelir. Ancak bu mesajları kulak arkası etmeyi sürdürürsek, ifade ettikleri hastalık da şiddetlenir. Sonunda bir hastane yatağına bağlanmak zorunda kalabileceğimize inanılır (Aubyn, 1998, s. 119).

Öte yandan, her hayatımızı yalıtılmış bir olay gibi düşünmekten çok bir kolyenin boncukları gibi kabul edersek, bazı hastalıkların geçmiş hayatlarla ilgisini görmek de mümkün olur. Amerikalı kâhin Edgar Cayce, bu konuda geniş çaplı araştırmalar yapmış ve şu olguyu gözlemlemiştir: “Eğer birisine bir zarar vermişsek, genellikle aynı fiziksel ya da hissi acıdan sonraki bir yaşamda kendimiz de geçiyoruz. Böylece yaptıklarımızı anlamış ve telafi etmiş oluruz” (Aubyn, 1998, s. 120).

Ayrıca, modern yaşamda koruyucu hekimliğin önemi de hızla artmaktadır. Koruyucu hekimlik sadece fiziksel alanlarla sınırlı görülmemektedir. Yeniçağ terapistleri, müşterilerinin bazı hastalıkların zihinsel (mental) setlerle ilgisini görmelerini de sağlamaktadırlar. Birçok problem, diyet ve beden alıştırmalarına özen gösterilmesi, yoga uygulamaları, meditasyon, Uzakdoğu sporları, masaj ve birçok stres azaltıcı terapiler yoluyla giderilebilmektedir. Zaman içinde sağlık hizmetlerinin, kişilerin doktorlara ihtiyaç duymadıkları zaman para ödedikleri tadminkâr Çin sistemine dönüşmesi bile mümkün görülmektedir.

3.4.9. İstirap ve Kayıp

Mutluluk kelimesi bugün kötüye kullanılmakta ve hayalperest bir anlam taşımaktadır. Bu kelimeyi neşe olarak düşünürsek, neşeli olmak bir hak ya da bize dışarıdan verilebilecek bir şey olmamakla birlikte, Tanrı vergisi doğal bir durumdur. Pekçoklarımızın binlerce yıldır esas benliklerimizle çatışmaya girip neşeye yabancılaşmış olmamız bu durumu değiştirmez. Kendimizi, ruhumuzun hedefiyle aynı çizgide tutmak için sürekli gayret ederek, yeniden neşe halinin derin ve kalıcı bir seviyesiyle irtibat kurabileceğimiz düşünülür. Bu durum bir defa yapılandıktan sonra, ıstirap ve kaybın darbelerine rağmen aktif anlamda canlı kalınabilir. Mutluluğun bir amaç değil de bir hak olduğuna inanmamıza yol açan aynı bulanık düşünce bütün ıstirap ve kayıpların da tamamen olumsuz hadiseler olduğu şeklinde bir anlayışa sebep olmuştur. Bu sebeple sahip olmadıklarımıza sahip olmamız gerektiğini düşünür, sahip olduklarımıza da hep bir çeşit küskünlükle yaklaşırız. Bu şekildeki bir mutluluk tanımı, çok sayıda nevrotik bireylerin ortaya çıkmasına da yol açmıştır. Bu bireyler ulaşmak bir

yana adını dahi koyamadıkları bir şeyi devamlı olarak arar dururlar. Bu çeşit bir arayış ıstıraplı bir korku halidir ve kişiye bir zaman sonra neşeyi de verecek her çeşit değişim imkânının da yolunu tıkar. Bu kişiler bir şeyleri değiştirme riskine girmektense tanıdık sefaletlerine tutunmayı yeğlerler (Aubyn, 1998, s. 79).

Diğer yandan, ıstırapın abartılı bir biçimde vurgulanması da bir başka sorundur ve hiç de yapıcı bir hal olmadığı kanıtlanmıştır. Sonuç kolaylıkla depresyon veya bir çeşit bağımlılık olabilir. Kişi ulaşılmaz bir kabuğun ardına saklanır ve bütün hislerinden o denli uzaklaşır ki tedavisi yıllar, hatta belki de birkaç yaşam alır. Hayatı kendimiz veya başkaları için pürüzsüz ya da zahmet hale getirmeye çalışmak bir çeşit küfür sayılabilir ve yüreksiz olduğumuzu gösterecektir. Ayrıca cesaret ve dayanıklılığımızın gelişimi açısından da zararlıdır. Yazık ki modern tıp ve psikoterapi genelde bu çeşit acıyla karşılaşmaktan kaçınma tavırlarını teşvik eder. Avuç avuç uyku hapları, sakinleştiriciler, doktorun ya da hastanın sorunun sebebiyle yüz yüze gelmesini önleme amacına yönelik gibidirler. Hâlbuki acımızı yutmak bir zaman kaybı olarak düşünülür; acımızı kabul edip cesaretle üzerinde çalışmanın ise son derece geliştirici olabileceği varsayılır (Aubyn, 1998, s. 80).

3.4.10. Zodyak Çağları

Zodyak eski Yunanca'da “yaşam çemberi” ya da “canlı varlıkların çemberi” olarak adlandırılmıştır. 30'ar derecelik 12 burçtan oluşur (Yılmaz, 2013, s. 44). Burçlar bir takvim yılı boyunca aylık olarak değişir. Çağların daha geniş devreleri ise yaklaşık 2160 yıl sürer. Her iki durumda da, ayın ya da çağın başlangıç ya da bitiminde yer alan geçiş dönemleri çıkmakta ve girmekte olan burçların ikisinin de karakteristiklerini zayıf biçimde üst üste sergiledikleri zamanlardır. Bir çağdan diğerine bütün periyotlar boyunca meydana gelen değişiklikler, çok farklı enerji ve değerlerin karışmasından ötürü, büyük sıçramalara yol açar. Eski gelenek ve dinlerin yıkılmasıyla yeni sosyal yapıların kurulması, derin bir seviyede tüm karışıklık ve meydana gelen değişimlerin dış yansımasıdır.

Tablo 1.

Zodyak Çağları

Çağ	Baskın Burç	Yönetici Gezegen	Karşıt Burç
M.Ö. 10800-8640	Aslan	Güneş	Kova
M.Ö. 8640-6430	Yengeç	Ay	Oğlak
M.Ö. 6430-4320	İkizler	Merkür	Yay
M.Ö. 4320- 2160	Boğa	Venüs	Akrep
M.Ö. 2160- M.S. 1	Koç	Mars	Terazi
M.S. 1- 2160	Balık	Jüpiter	Başak
M.S. 2160- 4320	Kova	Satürn ve Uranüs	Aslan

Buna ilave olarak, Kova çağına ilk adımlarımızı 1880'lerde attığımız kabul edilir. Bu sebeple maddi ve bilimsel alanlarda ilerlemeler birdenbire gerçekleşmiştir. Bunlar, özellikle de, kova gibi hava grubundan, düşünce yönelimli bir burca uygun alanlarda olmuştur. Uçaklar icat edilmiş, telefon ve telgrafla haberleşme olanağı doğmuştur. Entelektüel- spiritüel alanda teozoflar ve spiritüel araştırma yapma cesareti gösteren önemli bilim adamları ortaya çıkmışlardır. Bu izleyen asır boyunca tüm dünyaya yayılacak ve Yeni Çağ düşüncesi şeklinde gelişecek yapının temelini meydana getiren öğretinin ilk kısmı olacaktır. Spiritüalizmin doğuşu ile birlikte, uzun zamandan beri bastırılan farkındalık yolu hazırlanmıştır. Şuur fiziksel ölümle son bulmamaktadır. Bütün ruhlar Tanrı'dan gelip ona geri dönene kadar uzun yollar kat ederler. İster enkarne isterse dezenkarne olsun hepsinde şuurculuk durumunun oluşu, yaşamın (ruhun) sürekliliğinin ortaya çıkan ilk kanıtlarıdır. Kova burcu çağına giriş süreci, artık iyice ve gerçekten rayına oturmuş olmakla beraber, dünyanın Kova enerjilerinden gerçekten yararlanmaya başlaması ve kaotik geçiş sürecinin sona ermesi için 20-30 yıl daha sabretmek gerektiği kabul edilir (Aubyn, 1998, s. 21).

Ayrıca, her Zodyak burcunun, etkisi altında doğmuş kişilere yansıyan birtakım özellikleri vardır. Zodyak çağları da benzer biçimde faaliyet gösterirler. Bir tek istisna ki, burada burcun özelliklerini yansıtan, kişiler değil dünyadır. Önceki çağlar nasıl değişik burçların izlerini taşıyorsa; mimariden tarıma, bilime, yolculuklara ve insan ilişkilerine dek bütün alanlarda Kova burcu değer ve ideallerinin etkilerinin derinlemesine hissedileceğini beklemeye başlayabileceğimiz iddia edilir (Aubyn, 1998, s. 21).

3.4.11. Özgür İrade

Değişmez katı bir yazgı kimsenin kabul edemeyeceği bir kavram olarak görülür. Kimse özgürlüğünü kaybetmeyi istemez ve kendisinin doğumdan itibaren sıkı sıkıya belirlenmiş bir yolu körü körüne izlediğinin söylenmesinden hoşlanmaz. Ayrıca Tanrı vergisi bir kişilik ve geçmiş tarafından kesinkes belirlenmiş bir davranış kalıbına bağımlı olmayı da kimse arzu etmez. Hür irade Yeni Çağ düşüncesinin köşe taşlarından biridir. Her birimiz evrenin ilahi planının bütüncül bir parçası olmakla birlikte ve bu yapı her şeyin tutunduğu ve onsuz hiçbir şeyin işleyemediği bir şey olmakla birlikte, bu plan zarfındaki davranışlarımız ve büyüme hızımız tamamen bize kalmıştır. Doğumla bize verilen hayat kesin bir çizgi arz etmez. Sadece bugüne dek yaşadığımız bütün hayatların bir toplamıdır. Ana hatları tespit ederken hür iradelerimizi kullanmışızdır. Şimdi de şartlarla uğraşma konusunda hür iradeyi kullanmaya devam ederiz (Aubyn, 1998, s. 132).

Bununla birlikte, Kova çağının vaatlerinden biri olarak hür irade alanımızın her birimizin çekip çevirebileceği sınırlara dek genişletilmesi kabul edilir (Aubyn, 1998, s. 132). Gelecek çağın esas vazifelerinden biri olan tüm potansiyellerine erişmeye kişiler ancak bu şekilde ilerleyebilirler. Bu noktaya gelinceye kadar seçim alanlarımızın sınırlandırılmış olduğu iddia edilir. Bunun sebebi olarak da hemen hepimizin davranışlarımızın bizim adımıza tanımlanabildiği bir çeşit gruba ait olma zorunluluğumuzun olduğu kabul edilir. Kova çağı insanının, hayatın ne olması gerektiği konusunda çok daha doğrudan bir algıyla uyum içinde kendi hayatını yürütecek güç ve dayanıklılığa sahip olacağı varsayılır. Bu toplumun kurumları olmayacak anlamına da gelmemektedir. Sadece her birey oynayacağı roller konusunda söyleyecek çok daha fazla şeye sahip olacak demektir (Aubyn, 1998, s. 133).

3.4.12. Rüyalar

Rüya, tarih boyunca insanlık tarafından değer görmüş bir fenomendir. Bir rehberlik, ilham, kehanet ve sorunları çözme kaynağı olarak rüyalar hepimiz için bir ortak deneyimdir. Her kültürde bir karar vermeden önce o kararla ilgili rüyaya yatma düşüncesinin bir versiyonu mevcuttur. Kutsal kitaplarda da rüyaların insan yaşamında oynadığı roller ile ilgili pek çok örnek vardır. New Age akımına göre rüyalar en değerli bilgi kaynaklarından biri olarak görülür. Çünkü rüyalarda bilinçli zihnin araya girerek

rüyalarımızı çarpıtmadığı kabul edilir. Rüyalar bizlere neyi doğru neyi yanlış yaptığımızı ve değiştirmemiz gereken şeyi nasıl değiştireceğimizi söylerler (Bethards, 2006, s. 8). Rüyalar bize yüksek benliğimizden bilinçli zihnimize gelen bir mektup olarak kabul edilir. Bizi kendi içimizdeki yüksek bilgi kaynaklarına uyandırır. Ayrıca gelecek hakkında da bize bilgi verirler (Bethards, 2006, s. 9).

Diğer yandan, New Age'e göre rüya ile ölüm arasındaki tek fark olarak ruhu bedene bağlayan gümüş kordonun ölüm halinde kopması kabul edilir. Bu kordonun insana geceleri uyku halinde iken fiziksel katın ötesindeki katlara ve âlemlere gidip daha yüksek öğretiler almasını sağlamakta olduğuna inanılır. Aslında geceleri ruhumuzun bu gezintileri yapması ve fiziksel bedenimizden ayrılmış olmasıyla ölüm denen şeyi deneyimlemiş oluruz. Rüya haliyle ilgili daha fazla bilgi edindikçe aslında bize inandırıldığı gibi ölüm diye bir şeyin olmadığını anlayacağımız düşünülür. Rüyaların insana hangi enerji merkezlerinin -yani çakralarının- dengesiz halde olduklarını gösterme özelliğinin olduğu da kabul edilir. Örneğin; eğer rüyanızda kalbinizden bıçaklanmışsanız, kalp çakranızdan enerji kaybediyorsunuz demektir (Bethards, 2006, s. 18).

Ayrıca, New Age akımına göre rüyalarımızı hatırlamayı öğrenebiliriz. Rüya sembolleriyle çalışmaya başlayabilmek için işe buradan başlamamız gerekir. Rüyalarımızı güvenilir biçimde hatırlayabildikten sonra onları sorunlarımıza çözümler bulmak için programlayabiliriz. Rüyalarla çalışmanın en etkili yolu olarak bir rüya günlüğü tutmamız gerektiği ifade edilir. Bunu yaparken de her kaydı tarihlendirerek yapmamız gerektiği öğretilir. Çünkü haftalar geçtikçe kalıplar ve tekrarlanan temalar görmeye başlarız. Mesela önemli bir rüya mesajını anlamazsanız, size bu mesajın anlamınızı sağlayacak biçimde başka rüyalar aracılığıyla gösterileceğine inanılır (Bethards, 2006, s. 33).

Buna ilaveten, rüyalar sorunlarımızı çözmek için de kullanabileceğimiz bir yöntem olarak kabul edilir. Biz onları sorunlarımızı çözmek için kullanmasak bile sabahları uyandıığımızda bir sorunun net ve basit bir çözümüyle uyanacağımız düşünülür. Gördüğümüz rüyayı hatırlayamasak bile sorunun çözümü konusunda ne yapacağımızı biliriz. Bu içgörü kazandığımız anlamına gelmektedir. Zihnimiz bir sorunla karşılaşabilir, mücadele edebilir, ama o sorun süper bilinçli zihne, daha büyük ve sonsuz bilinç kaynaklarına bırakıldığında çözümün hiç çaba harcamadan

belirivereceği düşünülür. Rüyalarla ilgili en merak uyandırıcı şey olarak ise onların bize sembollerle hitap etmeleri görülür. Bu semboller ilk bakışta garip gelse de onları bir kez anladığımızda artık kendimizle ve başkalarıyla kurduğumuz olağan iletişim biçiminden çok daha açık ve net hale geleceklerine inanılır. Bu semboller bir başka dili öğrenmeye benzetilir. Bu dili öğrendiğimizde artık bu bizim için doğal ve kolay bir şey haline gelebilmektedir (Bethards, 2006, s. 43).

3.4.13. Feng Shui

Çince kökenli olan Feng Shui kelimesi Türkçe'ye "rüzgâr ve su" olarak tercüme edilir (Gündüz, 1998, s. 118). Bu sözcükler bir anlamda "doğal çevremizi" kısaca tanımlamaktadır. Geomansi adıyla da bilinen Feng Shui, insanın, kaderini iyi yönlendirmek amacıyla fiziksel çevresini düzenlemesini içeren kadim bir sanattır (Lagatree, 2010, s. 23). Feng Shui bu tanımlamalardan da hareketle renk, eşya, sanat eserleri, bitkiler, odanın şekli ve konumu gibi temel unsurları kullanarak evde ya da işyerinde dengeli bir ortam yaratmaya çalışan bir sanattır. Çağdaş uygulayıcılar ise Feng Shui'yi insanın çevresini mutluluk, refah ve sağlık getirecek biçimde kontrol edip dengeleme vasıtası olarak görmektedirler.

Bununla beraber Feng Shui'nin hedefi, evinizin içindeki ve çevresindeki nesnelere uygun bir biçimde düzenleyerek, evrenin iki zıt fakat birbirini tamamlayan gücü, "yin ve yang" güçleri arasındaki dengeyi sağlamaktır. San Franciscolu iç mimar Joan Malter Osburn, buradaki olayı şu şekilde ortaya koymaktadır: "Bu bir yerde fiziksel olduğu gibi psikolojik olarak da kendini rahat hissetmektir. Güzel görünen ve işlevsel bir oda iyi Feng Shui'ye sahip olacaktır" (Lagatree, 2010, s. 24).

Öte yandan, Feng Shui sanatı Çinli toplumlarda yüzyıllardan beri uygulanırken artık Batı'da da hızla rağbet görüp yaygınlaşmaktadır. Birçok Batılı – belki 2000'li yılların aşırı tüketimine ve teknolojinin yaşamlarını aşırı derecede işgal etmesine bir tepki olarak- kendisine doğal ve doğru gelene dönme çabasıyla Feng Shui sanatını uygulamaktadır. Çevresel sorunlara, sağlık konusuna, alternatif şifaya ve ev bahçeciliğine karşı giderek artan ilgi de aynı eğilimin bir göstergesidir. Feng Shui bu değişim, karmaşa ve gerilim çağında huzur ve sükûn sağlayarak "uygarlığın bir panzehiri" olarak görülmektedir (Lagatree, 2010, s. 8).

Ayrıca, Feng Shui'nin esas unsuru olarak –Çinlilerin bazen evrenin kozmik ejderha soluğu dedikleri- “chi” yani enerji görülmektedir. Chi, yeri göğü dolaşan ve yaşam gücünü getiren görünmez enerji akışıdır. Feng Shui'de bu enerji akışı güçlendirilerek ve yönlendirilerek kaderimizi etki altına alabileceğimiz varsayılır. Chi, doğayı yansıtacak biçimde, yumuşak kavisler çizerek aktığı zaman en iyi sonuçları doğurur; düz çizgiler ya da keskin kenarlar boyunca hızla geçtiğinde ise, yararsız bir biçimde hızla akıp gidebilir ya da kolayca önü kesilebilir. Doğal çevreyi yeniden biçimlendiren insan yapısı binalar, örneğin yollar, tüneller, mahalleler v.s chinin akışını ters bir biçimde etkileyerek “sha” denen kötü chi yaratabilirler. Sha, sağlığın bozulmasına, aile içinde kavgalara, işle ilgili zorluklara, şanssızlıklara v.b yol açabilir. Eğer iyi chi kozmik soluk ise, sha'yı kötü kozmik soluk olarak düşünebiliriz (Lagatree, 2010, s. 26).

Çevremizde chi nasıl bizim şansımızı etkiliyor ve dünyamızı yönlendiriyorsa, insanda bulunan chi de bize yaşam verir. Bireylerde, chi'nin niteliği kişiliği, sağlığı ve canlılığı yönetir. Çinlilerin meditasyon, savaş sanatları ve (bedendeki chi'yi yeniden yönlendirmek için minik iğneleri kullanan) akupunktur gibi belli uygulamaları bu kişisel chi'yi düzeltip akışını güçlendirme yöntemleridir. Aslında Feng Shui'ye “evlere uygulanan akupunktur” da denmektedir. Feng Shui'de diğer bir temel kavram ise evrenin temel olgusu olduğu düşünülen iki zıt güç olan yin ve yang prensipleridir. Yin dişi yang ise erkektir. Yine yin karanlık yang ise aydınlıktır. Bu ikisi birbirlerini tamamlayıcı güçlerdir. Varoluşları birbirlerine bağlıdır. Evren bunlar arasındaki dengeyi gerektirir. Feng Shui'de işte bu iki gücün birbirleriyle dengede olmasını hedef alır (Lagatree, 2010, s. 28).

Ayrıca, Feng Shui'de Bagua haritası denilen sembol de önemlidir. Bu sembol sekizgen şeklinde, pusuladaki sekiz ayrı yönü temsil eden bir semboldür. Bu yönler, meslek, bilgi, sağlık, zenginlik, ün, evlilik, çocuklar ve bize yardım eden kimseler gibi yaşam alanlarını yönetir. Bu unsurları dengeli ve uyumlu bir şekilde düzenleyerek kaderimizi yönlendirebileceğimize inanılır. Feng Shui'yi uygulamaya başlamadan önce tüm yaşam koşullarımızı gözden geçirmemiz ve kişisel ya da mesleki yaşamımızda ne yönde ve niçin değişiklikler yaratmak istediğimizi saptamamız gerekmektedir. Bu saptamayı yaptıktan sonra chi'yi yaşamımıza azami derecede yararlı olacak biçimde ayarlamamıza yardımcı olmaları için uygun yönleri, renkleri, ana unsurları ve diğer

vasıtaları kullanabileceğimiz kabul edilir. Ayrıca Feng Shui'nin bizim için ne kadar iyi işleyeceği, kişisel hedeflerimize ne kadar dikkatle odaklandığımıza bağlıdır (Lagatree, 2010, s. 31).

Buna ilave olarak, Feng Shui prensiplerinde beş ana unsur denilen ateş, toprak, su, metal ve ağaç gibi unsurları akıllıca kullanmak da önem arz eder. Yine buna ilave olarak renkler de bir odanın görünümünde olduğu gibi verdiği duyguda da etkili olduğundan Feng Shui'de önemli bir unsurdur. Yine sayılar da Doğu düşüncesine göre eşit yaratılmamış olup bazıları diğerlerine göre çok daha uğurlu kabul edilip adreslerde, telefon numaralarında ve plakalarda ısrarla tercih edilmektedir (Lagatree, 2010, s. 43).

3.4.14. Meditasyon

Meditasyon duyular ve duygular kanalından gelen çeşitli etkilerin, düzensiz ve kontrolsüz düşüncelerin farkına varmak, iç varlığımızın enerji ve bilgeliğini beşeri bünyemize aktarmak, gerçek ihtiyaçlarımız ve varlıksal hedeflerimizle, otomatik ve egonun konforuna yönelik yapay isteklerin ayırıcısına varmak amacıyla yapılan kendini tanıma egzersizlerinden bir tanesidir (Fontana, 2006, ss. 31-45). Başka bir tanıma göre ise meditasyon, herhangi bir şeyi düşünmek değil, belirli bir düşünce olmadan varlığını hissetmek, onun farkında olmaktır (Hewitt, 2010, s. 5).

Bununla beraber, meditasyonun genellikle Doğu kökenli dinlerde mevcut olduğu düşünülse de yukarıda yapılan tanımlamalardan anlaşılacağı üzere tüm dinlerde çeşitli şekillerde benzeri dini ve dini olmayan ritüeller şeklinde varlığını devam ettirmektedir. Örneğin, Hristiyan kilisesinin dua ederek değişik bir bilinç haline ulaşma yöntemi giderek yaygınlık kazanmakta olan bir meditasyon biçimidir. Buradan da anlaşıldığı gibi meditasyon denilince; zihinde bir sözcüğü tekrarlamak, hayali veya gerçek bir objeye bakmak, bir sesi dinlemek, sevgi duygularını uyarmak, kendini beğenmişliğin alçaltıcılığını görmek v.b basit zihinsel uygulamaların bütününden oluşan bir insanın kendini tanıma tekniği olarak görülür (Hewitt, 2010, s. 6).

Diğer yandan, bu teknik binlerce yıldan beri ruhani veya mistik nedenlerle uygulanmakta ise de bugünkü uygulanış şekilleriyle mistik bir bilinç haline ulaşmak ve meditasyonun günlük hayatın stres ve sıkıntılarında biraz olsun uzaklaştırarak insana hem fiziksel hem zihinsel gevşeme ve rahatlama sağlayacağı düşüncesiyle

uygulanmaktadır. Bugün Batı'da birçok meditasyon uygulayıcısına göre meditasyon, insana uykunun verdiğiinden daha üstün bir fiziksel, zihinsel, ruhsal dinlenme ve rahatlama kazandırmaktadır (Hewitt, 2010, s. 7).

Bununla birlikte, düzenli olarak meditasyon tekniklerini uygulamış olan kimselerde sinir sisteminin gerginliklerinden kurtulma, daha dengeli olma, zor durumların üstesinden gelme yeteneğinin gelişmesi, beden ve beyindeki enerjinin artması ve bilincin berraklaşması gibi çeşitli olumlu etkiler gözlenmektedir. Ayrıca bu kişilerin gereken uyku süresinin kısaldığı, kolayca uydukları, eşit süreli uykudan başkalarından daha dinlenmiş olarak uyandıkları, özellikle meditasyonun hemen ardından kaslarda bir gevşeme, insanda bir hafiflik ve canlılık hali olduğu görülmüştür (Hewitt, 2010, s. 22). Tıp bilginlerinin bu konuyla ilgili araştırmalarının da elde edilen sonuçlarla desteklendiği ve yine son yıllarda meditasyon yapanlardaki bu değişimleri karışık elektronik aletlerle inceleyen bilim adamlarının insanların meditasyon yaparken alfa, beta, teta ve delta gibi çeşitli dalgalar yaydıklarını göstermektedir. Araştırmaların çoğu zihinde bir sözcüğün sürekli tekrarlanması esasına dayanan bir meditasyon tekniği olan Transandantal Meditasyon üzerine yoğunlaşmıştır. Bu araştırmalar sonucunda görülmüştür ki meditasyon, insanların saplantılarından kurtulmasına, birçok yönden daha yeterli hale gelmesine, gerilimlerle baş edebilmesine ve daha doğal, daha başarılı bir yaşama yönelmesine yardım eder (Hewitt, 2010, s. 25).

Ayrıca, Meditasyon sadece dinsel bir anlayış çerçevesi içinde kalmayıp, herkes tarafından kendi başına ve kolayca öğrenilip uygulanabilen ve çoğunlukla iyi sonuçlar daha başlangıçta elde edilebilen bir gelişim yöntemi olduğu için daha fazla ilgi çekerek yaygınlık kazanabilmektedir.

Bunların dışında, Doğu ve Batı'da birçok farklı meditasyon öğretileri bulunmaktadır. Ancak bunların tümünde ortak olan belli birtakım şekiller vardır. Bu şekillerde ortak olan unsurlar sessiz bir ortam, dikkatin üzerinde toplanacağı bir obje, pasif davranış ve rahat bir pozisyonudur. Bunlar üzerinde en çok önem verilen pasif davranış da denilen düzenli bir şekilde derin nefes alıp verme egzersizidir. Bu egzersiz günlük yaşamda insanların çok az dikkat ettiği ve meditasyon yapmayı alışkanlık haline getirmiş pek çok kişinin sağlığının düzelmesine vesile olmuş bir uygulama olarak görülür. Meditasyon gruplarında bazen çok daha özelleşmiş teneffüs teknikleri de öğretilir. Bunlar arasında burun yoluyla uzun süreli, hızlandırılmış teneffüs de vardır.

Bu teknikler özel Şuur halleri oluŐturmakta kullanılır ve sadece bu amaçla kullanılmaları gerekir. Meditasyon sırasında önem verilen bir diğer Şekilde oturma biçimimizdir. Oturma Şekli değişik meditasyon okullarına göre farklılık gösterse de hepsinde ortak olan temel nokta sırtın dik olmasıdır. Bu ise, enerjinin tüm akralara dolaŐımını sağlamaktadır (Aubyn, 1998, s. 112).

Sonuç olarak, Meditasyon insanın kendi iç benliğini tanınması, merkezini tayin etmesi ve i ya da yüksek âlemlerle temas kurabilmesi için de son derece yararlı kabul edilir. Günlük hayatta yaşadığımız telaŐlı atmosferde, rehberlik ve ilhamın akabileceği kıymetli alanı da meditasyon yoluyla elde edebileceğimize inanılır. Ayrıca son olarak meditasyon uygulamalarına katılan kişilere de Şu önemli uyarılarda bulunulur: Bir meditasyon kursuna katılmadan önce orada nelerin verildiğini iyice öğrenmeleri gerektiği, iyi öğretilir ve iyi uygulanırsa meditasyonun büyük bir sükûnet ve ilham kaynağı olabileceği gibi kötü öğretildiğinde ise sadece bir zaman kaybı olabileceği yine meditasyon gruplarına katılırken yanlış bir liderin bu grupları son derece olumsuz bir Şekilde kullanabileceği unutulmaması gereken tedbirler arasında zikredilir.

BÖLÜM IV

NEW AGE AKIMI ÖĞRETİ VE PRATİKLERİ

4.1. Öğretileri

4.1.1. Spiritüellik ve Bilim

18. yüzyıldaki Aydınlanma Çağıyla birlikte ortaya çıkan akılcı ve deneyci anlayış, öncelikle geleneksel bilgi anlayışı hakkında şüphe uyandırmıştır. Daha sonra aydınlanmacı bilim insanlarının bilgiyi sadece kendi tekelinde görmeye başlaması dini çevrelerle birlikte yeni ortaya çıkan dini/ruhsal gruplar üzerinde de dini ve ruhsal konuları deneyim ve teolojik/dogmatik zeminde ele alma gibi güçlü bir etki bırakmıştır. Bu çağın bilim anlayışı spiritüel alanların da bilim gibi evrensel ve deneyimlenebilir olup olmadığının araştırılmasına yol açmıştır. Bunun yanında özellikle bazı okült bilimlerin doğması bu araştırmalar neticesinde olmuştur (Kyle, 1995, s. 28). 18. yüzyıl aydınlanması ürünü olan doğal hümanizm olağanüstü dünya görüşünü reddediyor ve doğal sebepleri tüm gelişmelerin tek kaynağı olarak görüyordu. Yine Newton'un evrenin düzenli kanunlarını ortaya koymada gösterdiği başarı da akla duyulan güveni arttırmıştır.

Bununla birlikte 18. yüzyıldan itibaren fiziksel alanla spiritüel alan arasında bir ilişkinin olduğu İsveçli Newtoncu bilim adamı ve mistik Emanuel Swedenborg gibi bazı bilim adamlarınca kabul edilmeye başlanmıştır. Swedenborg, her fiziksel olayın spiritüel dünyada ve tersine her spiritüel olayın da fiziksel dünyada bir karşılığı ve yansımasının olduğu mütekabiliyet yasası gibi yasalarla ABD'deki New Age'in kültürel kaynakları arasında bulunan Transandantalizm ve New Thought akımlarını da derinden etkilemiştir (Swedenborg, 1933, s. 180).

Diğer yandan New Age'in bilim anlayışını biçimlendiren tek etken Newtoncu bilim anlayışı değildir. Aynı zamanda sezgiye de önem veren bir Doğa felsefesi de bu bilim anlayışı içine katılır. Doğa felsefesi rasyonalist bir epistemolojiyi kabul etmez. Bu sebeple de New Age Akımı'nın spiritüel temellere oturan ana düşüncesi kendisini daha kolay temellendirebilmektedir.

Bununla beraber psikoloji tarihinin önemli isimlerinden Amerikalı psikolog William James de geleneksel dinlerde mucize olarak görülen olağanüstü olaylarla bilim metodolojisi arasındaki uçurumu bu fenomenleri bilim alanına taşımaya çalışarak kapatmaya çalışmıştır. James, sonradan insanın bilinçaltıyla ilişkilendirerek psişik (psişeye ait) ifadesiyle tanımlanan dini deneyimleri açıklamak için bilimsel deney ve gözlem metotlarını kullanmış ve Swedenborg'un fiziksel ve spiritüel dünyalar arasında kurduğuna benzer mütakabiliyeti benlik ve dünya arasında kurmasıyla spiritüelin bilimi anlayışını savunan kimselerin de öncüsü olmuştur (Voegelin, 1995, s. 127).

Öte yandan New Age düşüncesi ezoterik veya mistik dinin geleneksel, kurumlaşmış dine üstünlüğünü savunur. New Age yazarları da bilimsel düşüncenin gücüne inanmakta ve Batı'nın bilimsel düşüncesiyle Doğu'nun sezgiselliğini bir araya getirmek gerektiğini düşünmektedirler. Bu yaklaşımın doğal sonucu, New Age Akımı'nın kitaplarında, seminer ve kurslarında metafizik alanına giren konuları tanımlamakta ve betimlemekte fizik bilimlerinde kullanılan enerji, frekans, dalga, titreşim v.s gibi terimler kullanılmaktadır. Bu düşünceyi ünlü New Age akımı yazarı Gary Zukav'ın şu sözlerinde görebiliyoruz: “Evreni ışık, frekanslar ve değişik frekanslardaki enerjiler gibi fiziksel ışığı incelerken alışık olduğumuz kavramlarla düşünmek, yalnız benzetme yapmak değildir. Bu, evreni düşünmenin doğal ve güçlü bir yoludur, çünkü fiziksel ışık, fizikötesi ışığın bir yansımasıdır (Zukav, 2011, s. 81).

New Age'in bilim anlayışını dört ana başlık altında incelemek mümkündür: Determinizm, Holizm, Evrimcilik ve Deneyim.

4.1.1.1. Determinizm

Determinizm evrendeki her olgunun yine evren içindeki bir neden-sonuç ilişkisi içinde var olduğunu kabul etmektir. Geleneksel dinlerdeki tabiatüstü, insanlığı buyruklarıyla yönlendiren Tanrı anlayışı Aydınlanma Çağı'nın agnostik ve deist filozoflarınca eleştirilmeye başlanmıştır. Evreni yaratmaktan daha çok düzenleyici bir gücün tabiatın dışında ve/veya üstünde değil tabiatın içinde ve onun evrensel kanunları içinde yer aldığı düşüncesi hâkim olmaya başlamıştır. Ruhsal dünyanın da tıpkı doğal dünya gibi “evrensel”, “deterministik” doğal kanunlarının olduğu düşüncesi “büyü” uygulamalarına da hız kazandırmıştır. Bu anlayışta yüce bir gücün “inayet”ine muhatap

olma beklentisi ve çabası değil tabiat içindeki nitelikleri itibariyle büyüsel özellikler gösteren gücün belirli bir yolla açığa çıkarılması söz konusudur.

Buna ilave olarak Amerikan doğa inanç ve dinlerinden etkilenen New Age öğretisinde bilimde madde dünyası için kabul edilen neden-sonuç ilişkisi tekabülîyetler anlayışı ile karışmış bir şekilde ruhsal dünya için de kabul edilir. Bununla ilgili olarak Gary Zukav şöyle söylemektedir: “Fiziksel nesnelere ve olaylar alanındaki neden ve sonuç ilişkisi, fiziksel realiteyle sınırlı olmayan bir dinamiği yansıtır” (Zukav, 2011, s. 33). Buna göre ruhsal dünya da tıpkı doğal dünya gibi sebeplilik ilişkisi içinde işlemektedir. Daha çok maddi yaşam koşullarında değişim beklentisi ve kişisel potansiyelleri geliştirmeye yönelik gerçekleştirilen uygulamaların doğru koşullar yerine getirilmişse doğru sonuçlar doğuracağına inanılır. Bunun bir uzantısı olarak şifacılık uygulamaları, tarot, astroloji v.s. araçlarla gelecekte haber verme, ölü ruhlarıyla ilişki kurup bilgi edinme v.s. Transandantal Meditasyon gibi doğrudan beden aracılığıyla ve zihin ve hayal gücü kullanılarak yapılan uygulamalarda bu tip bir determinist ilkenin işlediği görülebilir. New Age öğretileri neden-sonuç ilişkisini spiritüel alana taşımakta ancak bilimin neden-sonuç ilişkisini fiziksel dünya ile sınırlı tutmasına karşın New Age öğretilerinde neden-sonuç fizik dışı alanlar ya da spiritüel alanlar için de geçerli bir kanundur.

4.1.1.2. Holizm

18. yüzyıl ile 20. yüzyıl arasındaki dönemde ortaya çıkmış olan dini akımlar bir yandan fizikötesi alanla irtibat kurmaya çalışırken diğer taraftan modern bilimin evren tasavvurunu içselleştirmişlerdir. Bu akımlar modern bilim adamlarının bilimin konusu olarak görmedikleri spiritüel konuları içinde buldukları dünya ile tutarlı bir şekilde açıklama ihtiyacıyla ve bilimin evrenin bütünü üzerine söyleminden de esinlenerek dış dünya ile insanın iç dünyası arasındaki bağlantıyı göz önüne alarak bütüncül bir dünya görüşü geliştirmişlerdir.

Öte yandan bu arayış “The Key to Theosophy” adlı eserinde de kendisini gösteren Teosofi hareketinin kurucusu Blavatsky’de de bulunuyordu. Maddi ve spiritüel olanın birbirine girdiği bir evren modeline dayanarak Teosofistler her iki alanı da yöneten yasaları bulmayı amaçlayarak sadece Doğu dinleri ve okültü değil aynı zamanda bilim ve felsefe çalışmalarına da kendilerini adanmışlardı. Teosofi hareketinden

gelme Alice Bailey’de de benzeri bir arayış vardır. İsmi bile bu anlayışı yansıtan “The Soul and its Mechanism” kitabının birinci bölümünde Bailey, kitabının yazılış gayesinin ardında materyalistik veya dışsal/zahiri psikoloji ile içe yönelik veya içsel/dahili psikolojiyi bir araya getirmek ve materyalist Batı ile içe dönük Doğu’yu uyuşturmak ve tüm çatışan yönlerin bir hakikatin yüzleri olduğunu, birlikte tek bir gerçekliği inşa ettiklerini göstermek olduğunu söylemektedir (url:12).

Ayrıca, New Age’in popüler kavramlarından biri olan holizm, modern düşüncenin birbirinden ayırdığı beden ve ruh, birey ve topluluk, müskülen ve feminen ve benzerlerinin bütünleştirilmesi anlamına gelmektedir (Kyle, 1995, s. 88). Bir başka ifadeyle New Age akımında holizm kavramı, hayatta olan her şeyin birbiriyle bağlantılı olduğunu ifade eder (MacLaine, 1990, s. 32). Holistik görüş astrolojideki yıldızların işleyişiyle insan yaşamında karşılaşılan olaylar, insanların duygusal durumlarıyla dünyanın jeolojik hareketleri gibi ilişkileri doğrudan gözlenemeyen durumlar arasında bile bağlantılar olduğunu kabul etmektedir.

Zira New Age vizyonunda gerçekliğe ilişkin söz konusu monist ve holistik bakış panteizm ve animizmi doğurmaktadır. Yunanca “pan ve theos” kelimelerinin birleşiminden oluşan panteizm “her şeyin Tanrı olduğu” anlamına gelmektedir. Monizmin varyasyonlarından biri olan panteizm Tanrı ile doğayı birbiriyle özdeşleştirir. Animizm ise evrendeki her şeyde yaşam gücü, zihin veya ruh bulunduğu anlayıştır. Bu birliğin doğal sonuçlarından biri maddi ve metafizik arasında ayırım yapılmaması ve spiritüelin maddileştirilmesi ve maddenin spiritüelleştirilmesidir. Çin toplumundaki “chi” ve ilkel toplumlardaki “mana” benzeri bu enerjiler tüm insanları olduğu kadar tüm maddi fenomenleri de etkilemektedir. New Age literatüründe bilimsel çağrışımlar yapan ve geniş bir kullanıma kavuşmuş “enerji” tabiri tüm bir fiziksel ve ruhsal düzeylerin birbirleriyle ilişkisini açıklamakta kullanılmaktadır (Randi, 1995, ss. 223-35).

Buna ilaveten, fizikteki enerji kavramının ima ettiği uzantıları da taşıyan ve evrendeki her şeyi var eden ve sürekli var olmalarını sağlayan “enerji” kişinin spiritüel “teknik”lerle psikolojik ve fizik alanlarda kullanabileceği, gayri şahsi/kişi dışı bir güçtür. Bu etkin gücün kullanımı yüksek bir teknoloji ile çatışmamakta aksine onunla uyum içinde var olmaktadır. Bu yüzden dünya dışı varlıklar bile New Age öğretilerinde daha yüksek bilinç ve teknolojiyle iş gören ruhsal öğretmenler kabul edilirler (MacLaine, 1995, s. 233).

4.1.1.3. Evrimcilik

Darwin'in canlıların uzun zaman aralığında evrimleşerek basitten karmaşığa doğru dönüşüm geçirdiği ve bu sürecin hem tür içinde hem de türler arası farklılıkların da nedeni olduğuna ilişkin evrimci kuramı geleneksel Hıristiyan çevrelerce büyük bir tepkiyle karşılanmıştır. Bunun yanında alternatif dinsel topluluklarca bu yaklaşım genel bir sempatiyle karşılanmıştır. 20. yüzyılın sonlarına doğru Hıristiyan çevreler konuya daha ılımlı yaklaşıma başlamışlardır. Oysa Aydınlanmacı anlayışta da yer aldığı gibi insanlığın sürekli ilerlediği ve geliştiği fikrine bilimden gelen bir destek olarak kabul edilebilecek olan biyolojik evrim, spiritüel arayıştaki kişilere de bir destek işlevi görmüştür. Zira gelişen insanlık yeni maneviyat biçimlerine de ihtiyaç duymaktadır. İnsanlık fiziksel olarak evrim geçirerek en ideal duruma yaklaştıkça spiritüel yönü de gelişmeye devam etmekteydi. Geleneksel dinler spiritüel olarak gelişmemiş insan topluluklarının ihtiyaçlarına ve anlayışlarına cevap verebilmekte iken bugünkü insanlığın geldiği nokta ise daha gelişmiş spiritüellik anlayışlarına ihtiyaç hâsıl etmiştir. Fiziksel ile spiritüel arasında keskin ayrımların ortadan kalkması ve spiritüelin de fiziksel yasalara benzer ve çoğu zaman aynı türden yasalara tabi kabul edilmesi bilincin de tıpkı insan organizmasının gelişiminde geçirdiği evrim basamaklarını geçirmiş olabileceğinin kabulü noktasında herhangi bir güçlük çıkarmamaktaydı. Hatta önceleri modern Teosofi ve Antroposofi'de olduğu gibi spiritüelist öğretilerde insanın fizik bedenine benzer şekilde bir de göze görünmeyen süptil (latif) bedeninin olduğu, ölüm sonrasında ölmeden önceki alışkanlıklarını devam ettirebildiği bir dünyaya geçtiği yönündeki ifadeler de bu yaklaşımın bir eseri idi. Bu yaklaşım daha sonraları New Age yazarlarına da aktarılmıştır (Pauchard, 1986, ss. 40-1). Farklılık Teosofi ve Antroposofi'de süptil bedenler ruh (spirit) ve madde arasındaki vasıtalık yönü New Age yazarlarında objektif ve sübjektif gerçeklik arasındaki vasıtallığa ve insanın içindeki farklı fakat hepsi de "beden" kelimesinin kullanıldığı farklı işlevlere işaret etmeye dönüşmüştü. Süptil beden anlayışı New Age literatüründe geçen beden dışı (astral seyahat), ölüme yakın deneyimler ve reenkarnasyonu açıklamakta kullanılmaktadır (Hanegraff, 1997a, s. 223).

Öte yandan New Age'deki evrim biyoloji bilimindeki evrimden farklılık gösterir. New Age'de evrim, insanlığın psikolojik ve spiritüel gelişmesinin en yüksek düzeylerine işaret ederek ilerlemeci ve geniş kapsamlı bir kullanıma sahiptir. Ayrıca

bilimden farklı olarak New Age anlayışında, böyle bir evrimin kısa bir zaman diliminde ve belki de tek bir yaşam süresi ve nesilde gerçekleşebileceği kabul edilmektedir (Kyle, 1995, s. 80).

Bununla birlikte New Age'in evrim anlayışı insanın özünün Tanrılığı ile çelişki oluşturmamaktadır. Çünkü evrim geçiren ruhun kendisi değil dünya şartlarında oluşan, içindeki mutlak gücün kaynağı olan Tanrısal benliğini görmesine engel olan koşullardan uzaklaşmaktır. Gary Zukav'da bu konu şu şekilde ifadesini bulur: “Ruhunuz ölümsüz olan parçanızdır. Herkesin bir ruhu vardır, ama beş duyunun algısıyla sınırlanmış bir kişilik, ruhunun farkında değildir ve bu yüzden ruhunun onun üzerindeki etkilerini tanıyamaz. Ruhunuz, göğüs boşluğunuzun bir yerinde oturan eylemsiz (pasif) ya da kuramsal bir varlık değildir. O, varlığınızın özünde bulunan olumlu, amaca yönelik bir güçtür. Bir kişilik tamamen ruhunun enerjisine hizmet eder hale geldiğinde, o kişilik mutlak güçle donanmış olur. İçinde bulunduğunuz tekâmül sürecinin hedefi ve varoluşumuzun nedeni budur” (Zukav, 2011, s. 25). Evrimin yönü ve ulaşacağı düşünülen nihai nokta ise insanın kendi Tanrılığının bilincine, farkındalığına varmasıdır.

4.1.1.4. Deneyim

New Age öğretilerinin büyü ve bazı ezoterik akımlarla benzer yönlerinden biri, kişinin spiritüel bilgisinin bizzat onun kişisel deneyimine dayanmasıdır. Bu konuda New Age yazarlarından Shirley MacLaine şunları söylemektedir: “Bunu eğer hissetmemişseniz, bilemezsiniz de. Bilgi deneyimdir. Hayatının sonuna doğru Einstein bile şöyle demişti: ‘salt mantık yoluyla ulaşılan önermeler tümüyle gerçekten yoksundur.’...” (MacLaine, 1991, s. 390).

Bununla beraber “Gerçek bir din sizden inanç istemez. Gerçek bir din deneyim ister. Sizden şüphelenizi atmanızı istemez, böylece sonuna kadar soruşturabilirsiniz. Gerçek din sizin kendi gerçeğinizi bulmanıza yardım eder.” Bu sözleri sarf eden Osho herhangi bir dini önderin olduğu gibi kendi düşüncesinin bile inanç konusu olarak kabullenilmesini istememektedir: “Ve unutmayın, benim gerçeğim asla sizin gerçeğiniz olamaz, çünkü gerçeği birinden diğerine aktarmanın bir yolu yoktur. Muhammed'in gerçeği Muhammed'in gerçeğidir; sırf Müslüman olduğunuz için bu sizin gerçeğiniz olamaz. Bu sizin için sadece bir inanç olarak kalır” (Rajneesh, 2003, s. 117). Ancak

burada deneyim ifadesinin de ima ettiği gibi kişisel bir yaşantı ve gözlem söz konusudur. Burada kullanılan terimlerle fiziksel bir şeyin varlığı ima ediliyor olsa bile farklı bir boyutta gerçekleşen spiritüel olayların herkesin aynı koşullar altında duyularla teşhis edebileceği bir gerçeklik olmayabileceği de eklenebilmektedir: “Ama bununla birlikte ruhun faaliyeti hiçbir şekilde ölçülemiyordu, çünkü ruh görülemeyen ve keşfedilemeyen bir boyutta işlevini sürdüren bir enerjidi. Bu boyut, öğrenmekte olduğum atom-altı zerreler gibi bir şeydi” (MacLaine, 1991, s. 367).

4.1.2. Binyılcılık

Diğer dinlerde de benzeri anlayışlara rastlanabilirse de en çok Hristiyanlıkta merkezi bir öneme sahip olan ve kısaca, dünyadaki tüm kötülüklerin kutsal bir kurtarıcının gelişiyle yok edilmesi ve bir yenilenme dönemine giriş şeklinde tanımlayabileceğimiz binyılcılık anlayışı, Batı kökenli dini ve seküler pek çok hareket ve ütopyalara esin kaynağı olmuştur.

Benzer şekilde 1960’larda, içinde daha sonra New Age akımında da etkin olacak kişilerin bulunduğu Anglo-Amerikan ökölt çevrelerde yeni bir çağa girişin apokaliptik terimlerle ifade edildiği gözlenmektedir. New Age’in içinden gelen teorisyenlerinden David Spangler bu beklentiye şöyle ortaya koyuyordu: “(yeniçağa) geçiş ister depremler, seller, büyük bir dünya savaşı, ekonomik veya politika alanında sosyal çöküşle olsun eski medeniyetin yıkılması gerçekleşecekti. Bilinci yeni kültürün nitelikleriyle uyumlu olan bireyler çeşitli şekillerde kurtulacaktı. İleri varlıkların, belki de melekler veya spiritüel üstatların veya dünya-dışı medeniyetlerden gelen görevli varlıkların rehberliğinde. Bu kişiler yeni bir medeniyet yaratmaya yardım edeceklerdi” (url:13). Ancak mevcut olanın felaketlerle yıkılmasıyla kurulacak yeni bir dünya anlayışında belirginleşen bu apokaliptik yaklaşım New Age’de yerini kişinin içinde ve bilinç düzeyinde gerçekleşecek daha iyimser bir değişime bırakmıştır. New Age akımının öncüsü Findhorn Community’nin kurucusu İngiliz Eileen Caddy 1967’nin Noel arifesinde bu konuyla ilgili şunları söylemektedir: “Çoğumuzun beklediği gün gelmiştir. Sizin ve diğer pek çoklarının hissettiği kozmik güç, şu anda açığa çıktı ve evrenin her yerinde yankılanmaya başladı... Bazıları hayal kırıklığına uğrayabilir çünkü bunun herhangi bir dış görünümü yoktu. Yanlış olan hiçbir şey yok. Sadece, insanların kehanette buldukları şey yanlış yorumlanmıştı” (Caddy-Hollingshead, 2002, s. 122).

Diğer yandan spiritüel uyanışın gerçekleşeceği yeni bir devreye girileceği beklentisi astrolojik olarak da dünyanın içinde bulunduğu ve eski düzeni temsil eden balık burcundan spiritüel bilincin gelişeceği kova burcuna (aquarius) girmesiyle temsil edilmektedir. Bu görüşe göre dünya her iki bin yılda bir farklı bir burç çağına girmektedir. Doğu spiritüelliğindeki karamsarlık (pessimism) ve kadercilik (fatalism) üreten reenkarnasyon, karma ve zamanın döngüsellik aksine, lineer bir zaman anlayışına, ilerlemeye ve sorunların üstesinden gelinebileceğine inanan aydınlanmacı iyimserlik, New Age düşüncesine yansımıştır (Kyle, 1995, s. 77).

Bununla beraber Kova burcu çağına ne zaman girileceği konusunda bir belirsizlik bulunmaktadır. Birtakım belirtilerden bahsedilse de tam olarak bu çağın ne zaman başlayacağı ya da başlayıp başlamadığı konusu yoruma açıktır çünkü hiç kimse Balık burcu çağının ne zaman başladığı ve tam olarak ne kadar sürdüğünden emin değildir. Bazı astrologlar bir çağdan diğerine kaos ve doğal afetlerle geçiş yaşanacağını söylerken diğer bazıları da değişimin tedrici olacağı ve bireylerin bu değişimin doğasını biçimlendirmedeki rolü üzerinde durmaktadırlar (Pike, 2004, s. 146-7).

Öte yandan geleneksel Hıristiyanlık ve diğer dinlerdeki benzer yenilenme dönemlerinin aksine New Age binyılcılığı kişisel bir dini figürün etrafında dönmemektedir. Astrolojik olarak dünyanın girdiği yeni burç kuşağının ve kozmik güçlerin de etkisiyle tüm dünyada duyarlı insanların kendi iç potansiyellerini keşfedecekleri ve hem bireysel hem de toplumsal boyutta hem doğa hem de birbirleriyle daha uyumlu bir dünyanın gerçekleşeceği ümidi New Age binyılcılığını oluşturmaktadır. İnsanların daha spiritüel oldukları yeni bir tarihsel döneme girileceği teması ile birlikte dünyanın şu anki koşullarıyla bu yeni döneme adım atmak veya dünya sonrasında daha gelişmiş dünyalarda yeniden doğmak için gerekli bir ön adım, bir “okul” olduğu temasına da New Age yazarlarının kitaplarında karşılaşılmaktadır (MacLaine, 1987, s. 337).

Buna ilaveten, Kova burcu çağının spiritüel bir uyanış getireceğine inanan yazarlar, dünyanın gelecek bin yılda (millennium) sevgi ve ışık çağına gireceği beklentisi içindedirler. İnsanlık ve dünya daha yüksek bir seviyeye dönüşecek, dünya, sahip olduğu ilk uyum ve güzellik halini yeniden kazanacaktır. Dünyanın farklı ve gelişmiş başka dünyalarda yeniden doğmak için geçilen bir ara süreç olduğu veya bu dünyanın radikal bir şekilde spiritüel bir dönüşüm geçireceği şeklinde iki farklı

yaklaşımına New Age yazarlarında rastlansa da bir bütün olarak New Age takipçilerinin bu dünyacı bir eğilimde olduğu söylenebilir (MacLaine, 1990, s. 32-4).

4.1.3. Hermenötik Yeniden İnşa

Bütünün anlamı bireysel parçaların anlamından doğmakta, yaşamlarımızı değiştiren bir olay ya da deneyim daha önce anlamlı gelen bir şeyi anlamsız kılmakta veya geçmişte anlamsız olan bir deneyim geçmişe bakışta anlamlı gelebilmektedir. Bu durumda anlam ya da anlamsızlık bağlamsal olmakta yani bağlam içinde belirlenmektedir.

Bunun dışında New Age akımının öğretileri, New Age hermenötik dairesi içindeki yazarlar, profesyoneller, dinleyici/izleyiciler, müşterilerin oluşturduğu okuyucu/yorumcular tarafından biçimlenmekte, yorumlanmaktadır. New Age hermenötiğinde farklı geleneksel dinlerden unsurlar geleneksel anlam dünyalarının önce dışına çıkarılarak bağlamlarından soyulmakta sonra New Age öğretilerinin temel hermenötiğine uygun şekilde yeniden yorumlandıktan sonra New Age öğretileri arasına katılmaktadır. New Age'in Doğu ruhsal öğreti ve uygulamaları veya sufi ayinleriyle ilgili yaklaşımı da aynı süreçten geçirilerek yani önce kendi bağlamlarından çıkarılıp daha sonra içselleştirilmiştir.

Bununla birlikte bireyler New Age inançlarının esnekliği sebebiyle onları değiştirebilmekte bireysel ihtiyaçlarına uygun olarak kişiselleştirebilmekte ve deneyimlerine yeni anlamlar verebilmektedir. Özellikle dinlerin mistik boyutları New Age'in özgün söylemiyle uyuşacak veya en azından New Age hermenötiğine katılacak ibareler ve ifadeler taşıdığından yeniden inşa işlemine uygun unsurlar sağlayabilmektedir. Buna bir örnek olarak Tanrı ile vecd hali içinde yaşanan mistik birlik deneyiminden söz edilen ifadeler sayılabilir. Hıristiyanlık'ta İsa'nın İncil'deki "Ben ve Baba biriz" ifadesi, tasavvufta Hallacı Mansur'un "Enel Hak" (Ben Hakkım) deyişi New Age'in kişi benliğinin Tanrılığına ilişkin yaklaşımı içerisinde kendine yer bulmaktadır (Spink, 1980, s. 33).

Ayrıca, New Age söyleminin temel unsurlarından biri de dini deneyimin bağımsızlığıdır. Aşkın gerçekliğin içsel boyutu olan deneyim, Hıristiyanlık'ta ve diğer tarihi dinlerde grup desteği olmaksızın bir anlam ifade etmezken henüz daha 19.

yüzyılda ortaya çıkmaya başlayan alternatif spiritüel akımlarda ise dini deneyim için grup dayanışması aranmaz. Bunun yerine deneyimin kişide bıraktığı gerçeklik etkisi yeterli görülür.

Buna ilaveten, hermönitik yeniden inşa için en tipik örnek New Age'de yerini bulan reenarnasyondur. Başta Hinduizm olmak üzere Uzak Doğu dinlerinin genelinde yaygın bir dini doktrin olan reenarnasyon New Age öğretileri arasına kendi etik tazammunlarından ve şematüğinden arındırılarak katılmıştır. Bu dinlerde reenarnasyon ödül ve ceza boyutuyla her ikisi açısından değerlendirilirken New Age'de bu düşünce sadece ödül boyutuyla olumlu bir süreç olarak yerini almıştır. New Age'de tekrar doğuş yani reenarnasyon bir tekâmül aracı olarak görülür. Tekâmül etmekte olan her varlık, madde içinde deneyim ve görgüsünü arttırmak için çeşitli bedenler ve kimlikler içerisinde, sayısız kereler maddesel âlemlerde doğar. Tekrar tekrar doğma ilahi bir yasa olarak kabul edilir. Tekrar doğma maddesel ortamda (örneğin dünyada) doğmayacak bir liyakate ulaşınca kadar devam eder. Nihayet okuldan mezun olurcasına, zorunlu olarak dünyaya doğmaktan kurtulur. Bundan sonra artık doğup doğmama, o varlığın isteğine bırakılmıştır (Konyalıoğlu-Aksoylu, 1990, s. 58).

Diğer yandan, İslam'da ve İslam tasavvufundaki bereket kavramı ise New Age'de sıkça kullanılan enerji kavramıyla açıklanır (Orstein, 2001, s. 157-8). Yine New Age hermenötüğü Amerikan Kızılderilileri inançlarının adaptasyonunda da kullanılmıştır. Amerikan yerlisi olmayan New Ageliler yerli kıyafetleri, çadırları ve diğer birtakım görsel unsurları ve Buhar Kulübesi (yerli inanışındaki arınma yöntemi), yerli ilahileri ve yerli dans uygulamalarını Amerikan tüketim ideolojisiyle birleştirerek sunmuşlardır (Donaldson, 1999, s. 677).

Öte yandan, hermenötik yeniden inşa, geleneği unsurlarına ayırarak gelenekten uzaklaşmayı yani geleneksizleşmeyi ifade eden bir terim olarak düşünülmektedir. Bu süreçteki en önemli noktalardan biri otoritenin yerini kişinin kendi benliğinin almasıdır. Kurumsallaşmış her türlü form, inanç ve ayinler yerini her birey tarafından edinilen bilgi ve bilgeliğe bırakmaktadır. Belirli bir dini organizasyona aidiyet ve belirli bir ibadet biçimini izlemek yerine kişinin ruhsal âlemlerle temas kurmakta izleyeceği ayin ya da mitleri seçmekte onu özgür bırakan kişinin kendi içindeki otoriteye uyması söz konusudur. New Age hermenötik dairesi ayrıca fizik ile spiritüelin bütünlüğünü savunduğundan geleneksel din ve mistik akımların inanç ve uygulamalarını bu

perspektifte değerlendirerek yeniden yorumlama ve yeniden okumaya yönelmiştir (Pike, 2004, s. 151).

Ayrıca, New Age grup ve kişileri arasında dinlerin ve mistisizmlerin ritüellerini bağlamlarından çıkararak terapi amaçlı kullanma bu noktada çok belirgindir. Özellikle dinlerin paradoksalılığı, çok anlamlılığı, bireysel uygulama imkânına sahip oluşu, kendi hermenötik dairesi dışında anlam boyutu müphem kalışıyla New Age hermenötiği içine dâhil edilebilecek bir gevşekliği olan mistik öğretisi ve uygulamaları New Age'in sağaltım/şifa kalıpları içine konulabilmekte, meditasyon, yoga, İslam mistisizminin zikir ve semaları, kabala metaforlarını da hem kişisel gelişim ve kişinin Tanrı benliğiyle iletişimde hem de psiko-fiziksel rahatsızlıkları, huzursuzlukların giderilmesinde bir alternatif tıp yöntemi gibi kullanılmaktadır (Aubyn, 1998, s. 111).

4.1.4. Öz Tanrılık

New Age öğretilerinde geleneksel dinlerdeki gibi bir mutlak otorite, ulûhiyet ve onu temsil eden izafi bir otorite aracı (peygamber gibi) olmadığı için geleneksel dinlerde tabiatüstü varlık ya da varlıklara yüklenen sıfatlar ve güçler kişilerin iç dünyalarına, zihinlerine ve ruhlarına izafe edilmiştir.

Bununla birlikte Hıristiyanlık'ta mevcut olan insanın temel olarak kötü olduğu ve sadece kendisini Tanrı'nın iradesi ve emirlerine adanmışında iyi olacağı anlayışı New Age'de yerini Tanrı ile yarattıkları arasında ayırım yapmayan, Tanrılığı tüm evrene yayılan bir güç, enerji gibi tasavvur eden ve kötülüğün sadece çevre ve koşulların sonucu olduğunu ve beşeri benliğin iyi ve kutsal olduğunu kabul eden bir anlayışa bırakmıştır. Tanrı'ya bağlılık, kulluk düşüncesi ise gittikçe içsel farkındalığa aittir (Spink, 1980, s. 47). Tüm hakiki vahiyler/ilhamlar da bilincin yüksek boyutlarından doğmakta ve insanın içindeki potansiyelleri açığa çıkarmaktadır. Bu durumda spiritüel yolculuğun amacı da insanın kendi hakiki merkeziyle temas geçmesidir (Sutcliffe-Bowman, 2000, s. 227).

Diğer yandan, benliğin böylesine önem kazanması, gündelik yaşam için gereken hükümler, kararlar, seçimlerin “sezgi” veya “iç ses” yoluyla “birey”in yine kendisini rehber kıldığı bir benlik etiğinin New Age'de ortaya çıkmasını sağlamıştır. “Kova çağında Mesih'in vadettiklerinin gerçeğe dönüşmesi için, daha da ileri gitmemiz

gerekiyor. Kendimizi hakikaten kendimize karşı sorumlu ve yüksek benliklerimiz tarafından sağlam biçimde idare edilen bir duruma getirdiğimizde, kendi içimizdeki Tanrı'yı tanıyacak ve her zaman her yerde onda olacağız” (Aubyn, 1998, s. 115).

Ayrıca insanın, bedensel ve zihinsel sağlığını iyileştirmesi, yüksek benliğin potansiyellerini ortaya koyması, içinde var olan ancak toplumsal şartlanmalar ve engelleyici kişisel inançlar sebebiyle farkına varılmayan gücün açığa çıkarılmasına bağlıdır. Bunun için kristaller, doğal taşlar gibi materyallerden, duyu dışı ruhsal varlıklardan, diğer gezegenlerdeki ileri teknoloji sahibi spiritüel bakımdan gelişkin varlıklardan (UFO) ve ölmüş kişilerin ruhlarından yardım alınabildiği gibi farklı meditasyon biçimleriyle doğrudan zihnin kendisi bir alet olarak kullanılabilir. Tanrı'nın gücünün sınırsızlığına benzer şekilde insan gücünün de sınırlarının çizilemeyeceği ama sadece tecrübe ile sonsuzca geliştirilebileceğine inanılır: “Sizin dogmatik dinleriniz insanlık için çok kısıtlayıcıdır. Çünkü onlar dışsal bir otoriteye kayıtsız şartsız uyulmasını talep ederler. Siz Tanrı'sınız. Tanrısal yücelikte olduğunuzu biliyorsunuz ama bunu sürekli aklınızda tutmak ve ona göre davranmak zorundasınız” (MacLaine, 1995, s. 233).

Bunun yanında, içsel huzur kişinin Tanrı olduğunu anlamasından geçmektedir: “Dışarıdaki huzur içsel huzurdan kaynaklanır. İçsel huzur da hepimizin Tanrı olduğumuzu anladığımızda oluşur. İç beniniz Tanrı olduğunuzun bilincinde. Ama bununla birlikte, diğer herkesin de Tanrı olduğunu anlamadığınızda zıtlık ortaya çıkar. Her biriniz kendi ruhunuzun efendisi olmak, yani Tanrılığınızı idrak etmek zorundasınız” (MacLaine, 1991, s. 376). Kişinin kendi ruhu veya yüksek benliğinden rehberlik almasında en faydalı tekniklerden biri ise düzenli meditasyon uygulaması olarak kabul edilir. Benliğin Tanrılığı insana, kendi kaderini tayin etme ve dış gerçekliği oluşturma güç ve yetkisini de vermektedir: “Bize hiçbir şey empoze edilmemiştir. Ancak hayatımızın ıstırap dolu ya da zor geçmesini bizler gerekli görmüşüzdür. Dünya üzerinde sahip olduğumuz anlayıştan çok daha geniş bir anlayış içindeyken, o tecrübeleri belli dönemler yaşamayı kabullenmişizdir” (Aubyn, 1998, ss. 27-8).

Öte yandan, “iç benlik”, “yüksek benlik” ya da “yüce güç” denilen bu güç sadece deneyimlerimizin biçimini tayin etmemekte aynı zamanda Tanrı ile de ortak bir şekilde evreni de yaratmaktadır: “Bu anlayış bizi New Age felsefesinin en tartışmalı kavramına getirmektedir: Tanrı'nın içimizde olduğu ve bu sebeple her birimizin

Tanrı'nın bir parçası olduğu inancı. Ayrılık olmadığından her birimiz Tanrı benzeriyiz (Godlike) ve Tanrı her birimizdedir. Bizler Tanrı'yı tecrübe ederiz. Tanrı da bizimle tecrübe eder. Bizler kelimesi kelimesine Tanrı enerjisinden yapılandık, bu yüzden yaşamda istediklerimizi yaratabiliriz. Çünkü her birimiz Tanrı'nın evreni var eden enerjisiyle birlikte yaratırız" (MacLaine, 1990, s. 100).

4.1.5. Pragmatizm

İngiltere'de doğan ve insan için yararlı ve iyi olanı faydalı olanda gören bir ahlak ve siyaset felsefesi olan faydacılık ABD'nin de toplumsal ve siyasal yaşamında geçerlilik kazanan bir felsefe durumuna gelmiştir. Bu düşüncenin bu denli geçerlilik kazanmasının sebepleri ise, farklı mezhebi inanış, sekt, kült ve etnik çeşitlilikten müteşekkil bir toplumu entelektüel bir prensip veya sekteryan bir inanç etrafında bir araya getirmenin güçlüğü ve Amerikan burjuvasının menfaatleridir. Bu koşullar altında gelişen bazı Hıristiyan mezhepleri dinin insan yaşamında doğrudan etkisi gözlemlenebilecek fiziksel etkileri üzerinde durmuştur. Christian Science (Hristiyan Bilimi) gibi kimi daha geleneksel dini grupların içinden çıkan yeni mezhepler de topluluk önünde gerçekleştirdikleri şifacılık uygulamalarıyla geniş bir kitlenin dikkatlerini üzerlerine çekebilmişlerdir. Kendi vatanlarını bırakarak bilmedikleri yeni bir kıtaya gelen ve ayakta kalma savaşı veren ilk yerleşimciler için de faydacılık toplumsal hayatta ayakta durabilmeleri için gerekli desteği sağlamaktaydı. Bu tarihi köklerinin yanında modern teknoloji toplumunun pragmatik/faydacı yönelimi ve bilgiye parçalı/uzmanlaşma içinden yaklaşımı belirli ihtiyaçları için çeşitli teknoloji biçimlerini kullanan bireylerde faydacı bir yönelim biçimi oluşturmuş ve bu ortamda kutsal metinler, mitler ve geleneğe dayalı tarihi dinlerin gittikçe artan uygulama güçlüğü bireyin belirli problemlerine ruhlar veya büyü güçleri kullanarak yanıt vermeye çalışan yeni dini akımların yaygınlaşmasını kolaylaştırmıştır (Mullins, 1992, ss. 244-5).

Bununla birlikte New Age'den önceki akımlar da görülen anlayış kişisel bir Tanrı figürüne yapılan vurguyla birlikte başarı ve mutluluğun Tanrısal inayet sayesinde olduğu yönündeydi. New Age düşüncesiyle birlikte ise evrendeki enerji, manipülasyona açık ve mistik bilinç sayesinde dilediğimiz şekilde kullanabileceğimiz bir haldedir. New Ageci benlik oluşumunda şu varsayım vardır: "Kişinin içinde güçlü bir şey vardır ve bu şey geliştirilip kişiye materyalist dünyanın sunduklarını elde etmede başarılı olmasını sağlar" (Heelas, 1996, s. 166). Bu düşüncenin Doğu'da yüzyıllar boyunca spiritüel

öğretmenler tarafından öğretilmesine karşın Batı'da yine gündeme gelmesinin nedeni olarak ise, işe yarıyor olması kabul edilmektedir (Sharma, 2005, s. 151).

Öte yandan New Age öğretilerinde faydacılığın en bariz şekilde görüldüğü uygulamalar arasında öne çıkan husus bedensel ve zihinsel sağlıktır. Geleneksel dinlerde mevcut olan öğretiler izlendiğinde insanların daha mutlu ve sağlıklı olacağı iddiası ikincil veya örtülü fayda içermekle birlikte bu öğretilerde acı çekmeye de manevi önem atfedilir. Oysa New Age öğretilerinde terapi gizil değil, açıktır. İyi bir sağlık, kendine güven, refah ve destekleyici ilişkiler kulluğun/ibadetin arızı neticeleri değil ruhsal aktivite yoluyla ulaşılması istenen hedeflerdir. Kurumlaşmış dinlerdeki kişinin manevi derecesiyle doğru orantılı görünmeyen sağlık, New Age ilişkili uygulamalarda (reiki, NLP v.s) manevi ve kişisel gelişme düzeyiyle doğrudan ilişkilidir.

Benzer şekilde, felsefi olarak faydanın insan için iyi olana karşılık gelmesi inanç düzeyinde de dünyayı olumlayarak karşılık bulur. Dünyayı reddeden hareketlerin aksine onu olumlayan hareketlerde dünyanın özünde iyi olduğu ve insanların da kısıtlanacak kadar kötü olmadığı anlayışı yatmaktadır. Bu hareketlerde seküler dünyadan büyük ölçüde memnuniyet duyulur, insanlık ve benliğe genelde pozitif bir tavırla yaklaşılır. Son derece güçlü olmamıza karşın potansiyelimizi kullanmayı öğrenmeye çalışmamız ve bunun içinde öncelikle ebeveynlerimizin bizleri büyütürken aşıladıkları içsel sınırlardan kendimizi özgürleştirmemiz gerektiğine inanılır (Rajnessh, 2003, s. 176).

4.1.6. Şifa ve Kişisel Gelişim

Batı tıbbının hastalığı nispeten izole bir yaklaşımla ele alışı ve tedavi sürecinde uygulanan işlemlerin daha başka rahatsızlıklara yol açabilmesi değişik alanlardan kişilerce eleştirilmekteydi. Bu eleştiriler neticesinde hastalığın hastanın içinde bulunduğu çevresel faktörler ve fiziksel, duygusal, zihinsel ve spiritüel yönlerinin birbirleriyle ilişkisi içinde ele alındığı alternatif tıp yöntemleri doğmuştur (Hanegraaff, 1997a, ss. 42-3).

Bununla beraber yaygın Batı tıbbına yönelik eleştiriler New Age içinde de yapılmakla kalmayıp aynı zamanda bedensel ve psikolojik rahatsızlıklara yönelik geleneksel tıp yöntemlerinden de esinlenen şifa (healing) biçimleri New Age içinde belki de en göze çarpan uygulamalar arasında yerini almaktadır. ABD'deki Christian

Science gibi Protestan mezheplerde ve yerli inançlarında şamanın, büyücü ve hekim oluşunda da görüldüğü gibi sağlık ile din veya spiritüalite arasında kurulan ilişkinin benzeri New Age içinde de devam etmiştir. Christian Science ve New Thought'ta olduğuna benzer bir şekilde kişinin şifaya kavuşmasında asıl etken olarak içindeki ilahi, kozmik güç görülür. İnsanda da bulunan bu güç aynı zamanda yine insan tarafından amaçları doğrultusunda kullanılabilir. Şifa gücü aynı zamanda çağımızın ruhsal değişim ihtiyacının bir göstergesi olarak da kabul edilmektedir. Geçmişte dinlerin mucizeleri arasında yer alan şifa verme artık spiritüel şifada olduğu gibi kuralları bilimsel keşiflerle daha da iyi anlaşılabilir bir bilgilenme sorunu olarak görülmektedir (Edwards, 1983, s. 96).

Öte yandan, şifacının New Age'deki konumu ise geleneksel kültürlerdekinden farklıdır. New Age'in otorite karşıtı dünyasında şifacı bir tür otorite değildir. Şifacı engellenmesi sebebiyle rahatsızlık içerisinde olan kişinin bu engelini teknik veya enerji ile ortadan kaldıran kişidir (Heelas, 1996, s. 83). Hastalıkların sadece fiziksel unsurlarda değil aynı zamanda insanın psikolojik durumuyla da bağlantılı olabileceğinin tıptaki gelişmelerle daha fazla ortaya çıkmasından aldıkları destekle New Age yazarları, geleneksel mistik uygulamaları, psikolojinin dolayısıyla da fiziksel koşulların düzeltilmesinde kullanmaya yönelmişlerdir. Bu anlayışta fiziksel bir rahatsızlığın kaynağı enerjimizin auradaki katmanlarından ve bilincimizdeki gerginliklerden başlayan enerji dengesizliği ve uyumsuzluğudur. Bilinç ve düşüncenin maddeyi yarattığı, biçimlendirdiği için hastalıklar ve rahatsızlıkların kaynağı insan düşüncesine kadar geri gidilip bulunabilir (Hay, 1999, s. 143). Bu dengesizliği yeniden asıl denge konumuna getirmek için kullanılan teknikler çok çeşitlidir: Kendi kendine telkin, görselleştirme, akuprüsör (vücudun belirli bölgelerine uygulanan baskı), akupunktur, kristal tedavisi, meditasyon, yoga, refleksoloji, nefes egzersizleri, beslenme biçimleri, aura temizliği, NLP, reiki, biyoenerji gibi teknikler bunlardandır.

Ayrıca, New Age dairesi içine giren önemli uygulama alanlarından biri de kişisel gelişimdir. Kişisel gelişim çalışmalarının temel felsefesini iki nokta oluşturur: Bunlardan biri maddi ve spiritüel alanlar arasındaki geçişlilik ve bütünlük anlayışı yani holistik dünya görüşü, ikincisi de benliğin Tanrılıığı veya Tanrı'dan bir parça oluşu şeklindeki monist, panteist yaklaşımın bir uzantısı olan insanın sınırsız potansiyele sahip olması. Holistik yaklaşım, insanın düşünce ve duygusunda olup bitenlerin onun

hem kendisi hem de çevresinde olup biten olaylarla doğrudan etkileşim içinde olduğu gibi bir sonuca varılmasına yol açmıştır. Bu durumda düşünce ve duyguların değiştirilmesi kişilerin yaşamlarında umdukları değişim için bir ön koşul olmaktadır.

Buna ilave olarak, New Age benzeri akımların dayandıkları temel farklı farklı olsa da insanın içinde gündelik yaşamında kullanabileceği büyük bir gücün bulunduğu hepsi birleşmişlerdir. 1960'lı yıllarda New Age akımının öncülerinden The Human Potential gibi psikoloji akımları da bu temayı psikoloji içinde tekrarlayarak popülerleşip yaygınlaşmasını sağlamışlardır. Bu tarihten sonra çeşitli adlar altında pek çok kişisel gelişim çalışmaları hem ABD'de hem de dünyanın değişik ülkelerinde artmaya başlamıştır.

Bununla birlikte kişisel gelişim çalışmaları, insanda atıl olarak kullanılmayı, açığa çıkarılmayı, uyandırılmayı bekleyen ancak kişisel inançlarımızla iş görmesi engellenen söz konusu gücü kullanmayı hedefler. Kitaplardan, atölyelerden (workshop) ve spiritüel öğretmenlerden öğrenilebilen teknikler yardımıyla Tanrısal olan iç benliğin keşfi, işlenmesi ve değişim mümkün görünmektedir (Pike, 2004, s. 23). Kişisel gelişimde olumluluk veya olumsuzluklar mutlak değil insanın düşüncesinin ürünüdürler. Bedensel sağlık, zihinsel huzur, toplumsal kabul ve finansal başarı öncelikle düşüncenin yaratıcı ve dönüştürücü gücünü keşfetmeyi ve daha sonra belirli tekniklerle bu gücün açığa çıkarılıp kullanılmasını gerektirir (Robbins, 1997, s. 32).

Diğer yandan, kişisel gelişim alanı New Age içinde psikolojinin en yoğun kullanıldığı alanlardan biridir. New Age'in diğer alanlarından farklı olarak spiritüel dilin yoğunluğunun daha az kullanılıyor oluşu kişisel gelişim çalışmalarına daha nötr ve daha "bilimsel" görünüm vermektedir. Tanrı'dan ve Tanrı'nın evrensel zihninden söz etmekten çok sağ beyin, sol beyin, beyin gücü, konsantrasyonun gücü gibi genel kabul görebilecek ve bilimsel terminoloji ile de desteklenmiş ifadeler, kişisel gelişim çalışmalarının tarihteki köklerinden felsefe olarak olmasa da kullanılan terminoloji bakımından oldukça farklılaştığını göstermektedir.

4.1.7. Eklektizm/Senkretizm

New Age düşüncesinin hâkim karakteristik özelliklerinden bir tanesi de senkretik ve eklektik oluşudur. Bir yayınevi tarafından yayınlanan seride "Elements

of...” başlığıyla New Age’in alt dallarındaki çeşitliliği görebilmekteyiz: Simya, Astroloji, Budizm, Hristiyan Sembolizmi, Yaratılış Miti, Rüyalar, Dünya Gizemleri, Feng Shui, Herbalizm, İnsan Potansiyeli, Meditasyon, Mistisizm, Doğal Büyü, Kehanet, Psikosentez, Şamanizm, Sufizm, Taoizm, Aborjin Geleneği, Şakralar, Tanrıça, Kutsal Kadeh Geleneği, Grek Geleneği, Kabalah, Görselleştirme, Zen (Bruce, 1995, s. 105).

Bunun yanında, New Age öğretilerinin heterojen özellik göstermesinin en önemli sebeplerinden birisi New Age düşüncesinde farklı din, kült, mistik öğretilerden unsurların modern Batılı kültürel motiflerle bir araya getirilmesidir. New Age öğretilerini belirli bir başlık altında sınıflandırmayı zorlaştıran durumlardan birisi de bu hareketin eklektik ve senkretik yapısıdır. New Age akımı gelenekler, dogmalar, doktrinler ve davranış kurallarına karşı olmasına rağmen geleneklerden de alıntılar yapılmaktadır. Ezoterik, gizli bilgelik, sırlı geleneğin özü, çağları aşan bilgelik gibi ifadeler, New Age’in gelenekten farkını ortaya koymak için kullandığı kavramlardır (Heelas, 1996, s. 27).

Bununla beraber New Age öğretileri arasında Hinduizm, Budizm, Sufizm, Şamanizm, Amerikan yerli inanışları gibi farklı inanç ve düşünceden unsurlar bulunmakla birlikte New Age, Hristiyanlık ve Yakınçağ Batı ezoterik geleneğinden unsurlar da taşımaktadır. Kült Enformasyon Merkezi New Age Akımı’nın saklı işaretleri olarak şu başlıkları saymaktadır: “Astroloji, nefes, siyah-beyaz büyü, bio-enerji, Brahman, Budizm, çakralar, Çi, İsa-Bilinçliliği, Christian Science, Church Universal and Triumphant, kristaller, Druidizm, Doğu mistisizmi, uzaylılar, forum, ateşte yürüme, Gaia, Gnostikler, Hare Krishna, yüksek bilinç, Hinduizm, insan potansiyeli hareketi, Kaballa, karma, Magic, zihin bilim, Kızılderili maneviyatçılığı, ölüm tecrübesi, neo-putperestlik, Nirvana, parapsikoloji prana, psi, medyum, refleksoloji reiki, reenkarnasyon, dinsel bilim, Şamanizm, Silva Zihin Kontrolü, ispiritizma, Tai Çi, Taoizm, tarot kartları, Teosafi, tedavi teması, transandantal meditasyon, transpersonal psikoloji, UFO’lar, Unity School of Christianity, büyücülük, Yin-Yang, Yoga ve Zen” (Alatlı, 2002, 19 Nisan). Ayrıca New Age akımı popüler ve hümanistik psikoloji, evrimci-ilerlemeci dünya görüşü, 19. yüzyıl sözde bilim uygulama ve anlayışlarından da bazı unsurlar taşımaktadır. Bu öğretiler grubun muhataplarının ekonomik, kültürel durumlarına ve kurucularının geçmişlerindeki eğitim ve eğilimlerine bağlı olarak seçilmekte ve farklı şekillerde bir araya getirilerek kökenleri olan

geleneksel din ve sektlerdeki ana hedef ve modellerden farklı, New Age hermenötğine uygun yeni bir şekle sokulmaktadır (senkretizm). New Ageciler tarihe baktıklarında da farklı din ve inançlara yakınlık duyabilmektedirler. Bunlardan bazıları antik Hindistan veya Mısır ile, bazıları Avrupa'nın Hristiyanlık öncesi dinleriyle, bazıları ilk Gnostikler veya Hristiyan mistik geleneğiyle, Romantik hareketle, ezoterik, metafizik veya ökölt geleneklerle ilgilenebilmektedirler.

4.2. Pratikleri

4.2.1. Yüksek Benlikle İletişim Yolları

New Age düşüncesinde herkes kendi yolunu kendi çabasıyla bulacaktır. Bunu hiçbir organize dinin katı şartlarının içine girmeden ruhsal araştırmaları yoluyla yüksek benliğinin rehberliğinde yapacaktır. Tanrısına ulaşabilmek için başkalarının ya da herhangi bir mürşidin iznini (icazet) beklemeyecektir.

Bununla birlikte New Age'in insanı metot olarak şartlandırılmalara ve yönlendirilmelere dayalı eğitim sistemlerine karşı başkaldırıcı tepkiler vermektedir. Herkesin nedenini, niçinini özgürce sormak, araştırmak arzusu taşıdığı bir döneme girmiş bulunduğumuz varsayılmaktadır. Bu çağın insanı bilgisini yaşayarak öğrenmek ve özümsemek istemektedir. Buradaki bilgiden de amaç öğretilen bilgi değil, öğrenilen bilgi olarak görülmektedir. Anne babaların ve eğitimcilerin verdiği bilgiler öğretilen bilgilerdir. Ancak, bizzat kişinin kendisi tarafından deneyerek acısını, sevincini yaşayarak elde ettiği bilgiler öğrenilen bilgilerdir (Albasan, 2006, s. 17).

Öte yandan, birçok Batılı ülkesinde yayınlanan eserlerde 1970'li yıllardan itibaren bir kanallaşma, bir kanala bağlanma terimleri çokça yer almaktadır. Binlerce insan kendisine kanal aramaktadır. Fakat insanların bu arayışları şimdiye kadar hiç irdilemedikleri ya da yeterince ağırlık vermedikleri bir şeyi fark etmelerine neden olmuştur. Bu da, aslında insanların biricik varlığı yüksek benliğidir ki bu benliğin hep orada duran, sabırla bekleyen, ama kapısı çalınmamış bir bilgelik hazinesi olduğudur. Bu hazineyi keşfetmemizin yolu olarak ise astral arınma yolu gösterilir. Her insanın geçirmiş olduğu enkarnasyonları boyunca, maddeye bağlanmasından kaynaklanan ve çevresinden hatta kendisinden yine kendisine bulaşma eğilimi gösterdiği bir dizi negatif enerjiler sonucu oluşan, astral beden üzerinde birikmiş bir tortu vardır. Bu tortu,

insanın kendi öz varlığıyla olan irtibatının kesilmesine sebebiyet veren bir özellik taşır. Bu tortunun temizlenmesi için özel bir çaba ve çalışma gerekir. İşte inisiyasyonların temeli de bu tortunun temizlenmesine dayanmaktadır. Bu tortunun oluşmasına neden olan en önemli etken ise negatif düşüncelerdir. Bu negatif düşünceler sonucu ortaya çıkmış olan tortu temizlendiğinde ancak gizli kalmış hazineye yani yüksek benliğimizin sınırsız bilgisine ulaşabileceğimiz varsayılır. Ancak yüksek benliğimizle ilişkiye geçerek, özgür iradelerimizi ve insanlığa katkılarımızı ortaya çıkartabileceğimiz varsayılır (Albasan, 2006, s. 91).

Ayrıca, yüksek ben varlığımızın en olumlu unsurları, içsel gücümüzün en güven verici hali, içimizdeki ilahi olanı kişisel olarak ifade ettiğimiz olarak görülmektedir. Onun bizi insan potansiyelinin muazzam kaynaklarına ulaştıracak kanal olduğu kabul edilir. Yüksek benimiz, durumlar, ilişkiler ve kendimizle ilgili yeni değerlendirmeler yapabilmek için gereksinim duyduğumuz görüş açısını sağlamaktadır. Onunla bağlantı kurduğumuzda, ruhsal kalp merkezimizle uyum içine girmiş, merkezi güç kaynağıyla temas kurmuş oluruz. Kararlar vermek, eyleme geçmek, değişmek için bu merkez tarafından harekete geçirildiğimizde ışıpta iş görüyormuşuz gibi kabul edilmektedir. Yüksek ben bizim kişisel dostumuz, içimizdeki rehber, kalp merkezimizdir; en iyi ve gerçek duygularımızla aramızdaki bağ kabul edilir. Onu dinler, ona tamamen güvenir ve bu güvene göre hareket edersek çatışmaların çözümlenebileceğine ya da yatışabileceğine inanılır. Yine bu kalp merkezimizden yoksun kalmak ya da bu merkeze önem vermemek çatışmayı yoğunlaştırmak demektir ki bu da kendimizle o kadar uyumsuz hale gelmemize ya da içimizdeki tanrının sağladığı rahatlıktan yoksun kalmamıza neden olur ki sonunda sözcüğün ifade ettiği gibi rahatsız oluruz. Çoğumuz bu tanrı vergisi güçten habersiziz ya da ona önem vermeyiz veya onu tamamen inanılmaz buluruz. Kendimizi sürekli başkalarının gözünde ararız. Ama burada en önemli ve sorulması gereken temel soru olarak “Ben kendi hakkımda ne düşünüyorum?” sorusu önemlidir. Yüksek ben, içimizde bulunan o yücelik, kim olduğumuza, nasıl biri olduğumuza karar veren gerçek yargıç olarak görülür (MacLaine, 2008, s. 82).

Bunun yanında, yüksek ben ile bağlantı kurarak içimizi görebileceğimiz ve onun rehberliğine güvenerek hayatımızın her alanında doğru yolu bulabileceğimiz varsayılır. Bunu yaparken de meditasyondan yararlanabileceğimiz söylenir. Örneğin, hayatımızla

ilgili bir sorunla karşılaştığımızda meditasyona dalıp yüksek benin kendini açığa vurmasını bekleyerek sonra da onunla gerçek bir tartışmayı sürdürüp söylediklerini her zaman kabullenebileceğimize inanılır. Çünkü meditasyon kendi iç gücümüzle yeniden birleşme, gerçekten kim olduğumuzu yeniden doğrulama biçimi olarak görülmektedir (MacLaine, 2008, s. 83).

Ayrıca, yüksek ben ruh gibi bir yerde oturmaz –o nüfuz eder-, o düşüncedir, histir. O ruhun doğal unsuru gibi eteriktir (hafif, ince) ve ruh gibi incedir (MacLaine, 2008, s. 83). Yüksek ben ile iletişim kurarak insanın kendini idrak etmesi tanrıyı idrak etmesi olarak görülür. Yüksek benimizi daha iyi tanımamız tanrıyı da daha iyi tanımamız anlamına gelmektedir. İçimize yönelip ruhsal gücümüzle uyum sağladığımızda, ilahi kıvılcımla, yüksek benle ilişkiye girmiş oluruz. “Bazıları onu ilahi ruh, ilahi merkez, içimizdeki tanrı, tanrıyla aramızdaki ortak yüzey olarak adlandırır... Kim nasıl adlandırırsa adlandırınsın, o içimizdeki tanrı kaynağının kişiselleştirilmesidir” (MacLaine, 2008, s. 84).

Diğer yandan, yüksek ben birçok farklı şekilde algılanabilir kabul edilir. Bazıları onu bir biçim (form) olarak görürler. Bazıları onu işitirler. Yine, bazıları onu öylesine güçlü bir biçimde hisseder ki yüksek ben o zaman onlarla duygu yoluyla iletişim kurar. “Ben çoğunlukla onu görür ve işitirim. Benimki çoğunlukla bir insan biçimindedir (çok uzun boylu, hem erkek hem de dişi görünümlü bir varlık) ama bazen onu yalnızca ses olarak duyarım. İnsanlar yüksek benlerini kişiler, hayvanlar, ışık şekilleri, geometrik desenler vb. olarak görürler” (MacLaine, 2008, s. 85).

Buna ilave olarak, kendini ne olarak gösterirse gösterebilir, yüksek benin, tanrı kaynağı anlayışıyla kendini ifade etmekte hiç güçlük çekmeyeceği çünkü yüksek benin tanrı enerjisiyle bizim aramızdaki bağ ve onun bir yansıması olduğu kabul edilir. İnsan olarak farkında olduklarımız oranında insan olduğumuz varsayılır. Bu yüzden de bilinçli farkındalığımızı genişlettikçe daha gelişkin ve açık varlıklar olacağımız düşünülür. Bilinci sınırlamak ise tanrı kaynağının daima genişleyen ve ifade eden kıvılcımı olarak kendi potansiyelimizi sınırlamak demektir. Bilinçli zihin yüksek benin farkına vardığında bir uyanış ve hızlandırma gerçekleşir. Bu fiziksel bir şey değildir, ama bizi fiziksel olarak da etkiler ve değiştirir. O maddi boyutun ötesinde yani metafiziksel ama yine de orada olduğunu bildiğimiz bir kaynak olarak kabul edilir.

4.2.1.1. Rüyalar

Rüyalarımız yoluyla yüksek benliğimizle irtibata geçebileceğimiz kabul edilir. Çünkü rüya, şuurumuzun ve üst şuurumuzun birtakım özel şartlar altında özel bir faaliyeti olarak tanımlanır (Karamahmet, 2013, s. 14). Rüyalarımız sırasında her türlü algılarımız açık ve uyanıkken mevcut olan her türlü savunma mekanizmalarımız azaldığı için rüyalarımızda sınırsız özgür olduğumuza inanılır. Bu sayede görünmeyen bir dünya ile bağlantı kurabileceğimiz düşünülür. “Gerçek evimiz yaşadığımız, uyuduğumuz yer değildir. İç evimiz en önemli yerdir, iç evimizin neresinde olduğumuzu rüyalar kanalıyla anlayabiliriz” (Karamahmet, 2013, s. 16). Ayrıca rüyalarımızda vazifeli varlıkların bu dünyada nasıl yaşamamız gerektiğini bizlere öğretmeye çalıştığına da yer verilir.

4.2.1.2. Meditasyon

Meditasyon sessizce içimize yönelebilmek için bedenimizi ve zihnimizi gevşetme süreci olarak düşünülür. Bunun olabilmesi için de sessizlik, konsantrasyon ve rahatlık olmazsa olmaz olarak görülür. Meditasyon da amaç ise zihnin serbestçe kendi bilincinin boyutlarını ve görüş alanını araştırabilmesi için kişiliği sükûnete kavuşturup susturmaktır (MacLaine, 2008, s. 68). Meditasyon yaparken duruşumuzun nasıl olması gerektiğini ise kişinin kendisi bedeni üzerinde en az baskı yapan duruş şekline göre belirler. Duruşunu aldıktan sonra gözler kapatılır, doğal bir biçimde soluk alıp vermeye başlanır. Bu soluk alışverişi bir konsantrasyon noktası olarak düşünülür. Konsantrasyon, farkındalık odağını daraltarak kişiyi dış dünyadan koparttığından meditasyon için gereklidir. Böylece kişi iç dünyaya, kendi içine odaklanabilir. Meditasyon sırasında soluk alıp verilmesi ile birlikte ses de önemli kabul edilir. Doğu kültürlerinde meditasyon sırasında çıkarılan sese mantra denir. Batı’da da mantralar yaygın bir biçimde görülür. Mantra meditasyon sırasında gereken sükûneti sağlayan bir ibaredir. Bu ibare makamla, mırıldanarak, şarkı şeklinde söylenebilir ya da sadece zihinde bir ses olarak işitilebilir. Bu çoğunlukla tanrının adını çağrıştıran bir ibare olarak görülür. Bazıları kendi kişisel mantralarını elde edebilmek için gurulara başvururlar. Bazıları da içlerinden biri uygun gelene dek çeşitli mantraları denerler (MacLaine, 2008, s. 71).

Ayrıca, meditasyon kişinin kendisini araştırması için yaşamsal öneme sahip bir süreç olarak görülür. Ama bununla da yetinilmez çünkü meditasyon ardından diğer

şeylerin cereyan ettiği temel bir adım olarak düşünülür. İnsanı kendi merkezine götüren bir yol olarak görüldüğü için meditasyona başlamadan önce kişinin kendisiyle ilgili imajını değerlendirmesi son derece önemli kabul edilir. Meditasyon kişinin ruhsal dayanıklılığını tanınmasını sağlayarak kendi iç gücüyle temasa geçip günlük bedensel çalışmalarını, insanlarla ilişkilerini ve genel olarak hayatını beslemesi ve zenginleştirilmesi olarak görülür. Derin meditasyon sırasında zihin, beden ve ruh arasında büyük bir uyum oluşur; insan bu üç yönden de kendini çok iyi hisseder (MacLaine, 2008, s. 74).

Bunun yanında, eski çağlarda yaşamış bir Budist üstat şöyle diyor: “Kişi iyi meditasyon yapabilmek için bildik olandan uzaklaşmalı, bildik olmayana yaklaşmalıdır”. Buradan hareketle üzerine yoğunlaşmak istediğimiz her şeyde olduğu gibi meditasyonda da zihnimizde dolaşan düşünceler temel sorun olarak görülür. Bu düşünceler zorla zihnimize girdiği anda bir türlü çekip gitmezlerse hemen küçük bir objeye odaklanarak ya da gözlerimizi iki üç kez açıp kapattığımızda göz kapaklarımız ardında beliren rastgele ışıklara ya da görüntülere konsantre olarak kımıldamadan durmaya çalışarak zihnimizi sakinleştirebileceğimiz ve özgürleştirebileceğimiz kabul edilir. Her gün aynı saatte meditasyon yapmak da yararlı görülür (MacLaine, 2008, s. 75).

Öte yandan, pek çok meditasyon çeşidi vardır. Aslında herkes fark etse de etmese de belli bir dereceye kadar meditasyon yapmaktadır. Hayale dalmak, müzik dinlemek, belirli hafif uyku türleri, bazıları için yürüyüş ve koşma da bir meditasyondur (MacLaine, 2008, s. 76). Burada bir meditasyon türü olan görsel meditasyona da değinelim. Bu meditasyon türünde de yine sessiz bir ortam, hareketsiz, dengeli dik ve rahat oturma ve yavaş yavaş düzenli soluk alıp verme faaliyetleri yapılır. Daha sonra meditasyon süresince hoş ya da nötr bir görsel uyarı edinmek için rahat bir şekilde seçeceğimiz bir objeye bakılır. Birkaç dakika sonra, gözler kapatılıp zihnimizde bu objenin hayali canlandırılır. Sırasıyla önce gözlerimiz açık olarak objeye bakılır ve ardından gözlerimiz kapalı olarak onu düşünebilir ve böylece devam edilir. Bir zaman sonra meditasyon tamamen, sevilen bir objenin zihinde canlandırılışı haline gelebilir;

bir çiçek, bir taş, bir dinsel resim ya da sembol, bir mandala¹⁸ veya yantra¹⁹ gibi. Meditasyon ilerledikçe zihindeki bu görüntüler de kusursuzlaşır (Hewitt, 2010, s. 73).

4.2.1.3. Dans

Yüksek benlikle iletişim kurmanın bir yolu da büyüsel ya da sufi dans ve ritüelleridir. Büyüsel dans yaşamın gizli güçlerini ve enerjilerini uyandırmak ve harekete geçirmek için dinamik bir araçtır. Gerçek kutsal dans, fiziksel davranışlarla bilinci odaklama ve yönlendirme yolu olarak görülür. İç ruhun dışarıdan ifade edilmesi olarak değerlendirilir (Andrews, 2002, s. 11). Büyüsel dans herkes tarafından uygulanabilen, bu tekniklerin kuvvetli etkilerinden yararlanabilmek için özel bir eğitim gerekli olmayan, yüksek bilinç düzeyleri için yapılan basit, bireysel ve ateşli dans teknikleri olarak görülür. Geniş bir mekân gerektirmez. Burada enerjiyi çağırmanın yetenekten ziyade dansa katılım olduğuna inanılır. Dans nefes almak gibi doğal ve önemli kabul edilir. Günlük algılarımızı ve bilincimizi aşmamızı sağladığı düşünülür. Dans hareketleri dengeleyici, iyileştirici, uyandırıcı ve enerji verici olarak kabul edilir (Andrews, 2002, s. 12).

Bununla birlikte, bütün ritüelsel davranışlar gibi büyüsel dans tekniklerinin amacı da bilinci yönlendirme ve odaklamadır. Büyüsel dans tekniklerinin fiziksel tepkilerimizi ve enerjilerimizi ruhsal amaçlarımızla birleştirerek yaşamın daha yüce kuvvetleriyle temasa geçmemize yardım edeceği düşünülür. Dansın tümü vücut hareketleridir ve hepimizin kendimize has vücut hareketleri vardır. Bize renk ve bireysellik verdiği inandır. Hareketler dış kişiliği iç kişilikle birleştirir ve daha ilahi yönlerimizle aramızda köprü kurmaya yardımcı olur. Vücut hareketleri ve devinimin daha kuvvetlenebilmesi için, bilinçli olarak yönlendirilmeleri ve anlamla aşılınmaları gerektiği kabul edilir. Büyüsel dans insanlığımızı aşmanın bir aracı olarak görülür. Daha alt düzeylerdeki duyguları ve enerjileri canlandırıp onları dansla yönlendirerek, otomatikleşmiş tepkiler üzerinde kontrol sağlayabileceğimiz kabul edilir. Büyüsel dans ayinlerinin başka bir bilinç düzeyine ulaşmak için gerçekleştirilmesi gerektiğine inanılır. Yaşamlarımıza ruhsal anlam katmanın bir yolu olarak görülür (Andrews, 2002, s. 14).

¹⁸ Hindistan kökenli dinlerde metafizik veya sembolik bakımdan meta veya mikro kozmosu gösteren şekillere verilen ad. Genel olarak mandala, şekilleri belli bir düzene göre boyamaktır (url:14).

¹⁹ Yantra: Vedic (Hint) Astrolojisinde gezegenlerin negatif etkilerini dengelemek için kullanılan tılsımlardır (url:15).

Diğer yandan, bazı fiziksel hareketlerimizin ve duruşların farklı bilinç düzeylerini uyardığı bilinir. Ayrıca bazıları, ruhsal enerjileri fiziksel âlemde daha kolay harekete geçirebilirler. Bu enerjilere daha çabuk ulaşmamızı sağlayacak bir zihin hali yaratmak için bu duruş ve hareketleri kullanmayı öğrenebileceğimiz kabul edilir. Birçok kişinin meditasyon yoluyla sonuca ulaşmakta zorlandığına şahit olunur. Çoğunlukla bireylerin meditasyon yapmaya koyulduğu ama hala yaptıkları son telefon konuşmasını, patronlarıyla tartışmalarını ya da çocuklarıyla olan sorunlarını düşünmekte olduğu görülür. Bu tür günlük yaşamımızdaki dünyevi enerjiler daha yüksek algılama ve yeteneklerimizi tıkayabilirler. Kişinin, bu tür zorlukları ve zihinsel karmaşaları ile yaşadığı tıkanıklıkları; fiziksel hareketler yardımıyla dış dünya bilincinden iç dünyaya daha akıcı şekilde geçmesini sağlayabileceği düşünülür. Fiziksel hareketlerle çalışmanın sonuçları pasif meditasyondan daha hızlı ve etkili bir biçimde ortaya çıkaracağı da bazı çevrelerce kabul edilir. Ayrıca büyüsel dans hareketlerinin meditasyondan önce ve sonra uygulanmasıyla meditasyonun etkilerini büyük bir oranda attırdığına da inanılır (Andrews, 2002, s. 20).

4.2.1.4. İmgeleme

Yüksek benlikle iletişim kurmanın bir yolu da imajinasyon ya da imgeleme denilen tekniktir. İmgeleme zihin-beden iletişiminin bir yoludur. İmgeleme sinir sistemimizin önemli bir bölümünün doğal bir dilidir. İmgeleme, esas olarak görebildiğimiz, işitebildiğimiz, dokunabildiğimiz, koklayabildiğimiz ya da tadabildiğimiz bir düşünce akışıdır. İmge, deneyimlerimizin ya da fantezilerimizin içsel bir temsilidir. Zihnimizin bilgileri kodlama, depolama ve ifade etme biçimidir. İmgeleme rüyaların ve hayallerin, anıların ve geçmiş yaşam anılarının, planların, projeksiyonların ve olasılıkların bir yansımasıdır. İmgeleme, sanatların, duyguların ve en önemlisi de daha derinlerdeki benliğimizin dili olarak görülür (Emir, 2009, s. 25).

Bununla beraber, imajinasyon ya da imgeleme iç dünyamıza açılan bir pencere olarak kabul edilir. Düşüncelerimizi, hislerimizi ve yorumlarımızı gösterir. Ancak pencere olmasının ötesinde de bir anlam taşır. Yaşamımızı yönlendirebilen ve sağlık durumumuza şekil verebilen bilinçdışı çarpıklıklardan kurtulmamızı sağlayan bir dönüşüm aracı olarak görülür. İmajinasyonun olmaması durumunda insanlığın çoktan ölmüş olacağı düşünülür. Çünkü yeni potansiyelleri değerlendirebilme yeteneği, yani imgeleme sayesinde ateş keşfedilmiş, silahlar yapılmış, ekinler yetiştirilmiş, binalar inşa

edilmiş; otomobiller, uçaklar, uzay mekikleri, televizyon ve bilgisayarlar icat edilmiştir. İmgelemenin iyileştirici gücünden de yararlanır. İmgeleme sayesinde bedensel fonksiyonlarımızın çoğunda bilinçli bir etkiyle oluşamayacağını düşündüğümüz değişimleri yaşama geçirebileceğimiz kabul edilir (Emir, 2009, s. 26).

Benzer şekilde, bedensel fonksiyonlarımızın bir kısmı merkezi sinir sistemi denetiminde ve isteğe bağlıdır. Örneğin; hepimiz ellerimizi kaldırıp saçlarımıza dokunuruz. İstersek yürür istersek otururuz. Bunlar isteğe bağlı davranışlar olup beynin belli bir bölgesinin denetimindedir. Oysa tükürük salgımızı isteğe bağlı olarak artırıp azaltamayız ya da kalp çalışmamızı istemli olarak hızlandırıp yavaşlatamayız. İsteğimiz dışında kalan bu fonksiyonlar otonom sinir sisteminin denetimindedir. Otonom sinir sisteminin faaliyetini istemli olarak etkileyemeyiz ama imgeleme yeteneğimiz sayesinde etkileyebiliriz. Yani otonom sinir sisteminin imgelemeye tepki verdiği kabul edilir.

Ayrıca, biyofeedback, hipnoz ve meditasyon üzerine yapılan ve ölçmeye dayalı olan araştırmalar insanın kendi kendine düzenleme kapasitesinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Gevşedikten sonra gerçekleştirilen ve belirli bir noktaya odaklanan imgeleme çalışmalarının; kalp atışlarını, kan basıncını, solunumu, alınan oksijen ve verilen karbondioksit miktarını, beyin dalgalarının ritmini ve derinin elektriksel karakteristiklerini, kan akışı ve ısıyı, mide ve bağırsakların reaksiyonlarını ve salgılarını, cinsel uyarılmayı, hormon düzeylerini, bağışıklık sisteminin işleyişini etkilediği tespit edilmiştir. Tüm bunlar imgelemenin bedenin temel kontrol sistemlerini etkilediği anlamına gelir (Emir, 2009, s. 27).

Bunların dışında, ciddi ya da kronik bir hastalıktan kurtulmak için imgelemenin yanı sıra başka düzenlemelerin de yapılması elbette ki gerekli görülür. Örneğin; yaşam tarzının değişmesi, hayata ve olaylara karşı sergilediğimiz tutumların değişmesi, duygusal yaraların iyileştirilmesi, ilaç içmek, gerekirse ameliyat olmak, çeşitli egzersizler yapmak, tıp alanının sunabileceği desteği almak gerekebilir. Bu süreçte imgeleme çalışması yapmak ne gibi değişikliklere ihtiyacımız olduğunu, o değişiklikleri nasıl gerçekleştirebileceğimizi görebilmemizi sağlayan bir araç olarak düşünülür. İmgeleme, bizzat kendi bilinçaltımızın çözümlememiz gereken duygu ve inançlarımıza gösterdiği bir yardım ve aynı zamanda iyileşmek için ihtiyacımız olan rehberliği sunma biçimi olarak kabul edilir (Emir, 2009, s. 27).

4.2.2. Şifa Yöntemleri

New Age pratikleri içerisinde çeşitli şifa çalışmaları yapılmaktadır. Bunlardan en fazla yaygınlık kazananları burada anlatılacaktır.

4.2.2.1. Reiki

Reiki son yıllarda gerek dünyada ve gerekse Türkiye’de kendisinden sıklıkla bahsedilen bir teknik olarak karşımıza çıkmaktadır. Batı’da genelde evrensel yaşam enerjisi adı ile tanınan Reiki, ilk olarak Japonya’da sistemleştirilen ve alternatif tıp olarak da görülen enerjiye dayalı bir şifa tekniği şeklinde takdim edilmektedir. Öte yandan önceleri bir alternatif sağlık kaynağı olarak görülen Reiki, özellikle Batı’da yayılmaya başlamasından sonra, dini bir yönelim olarak da tartışılan bir Uzakdoğu aktivitesi haline gelmiştir. Birçok tanımı yapılan Reiki Japonca bir sözcüktür. “Rei” ve “Ki” kelimelerinden oluşmaktadır. Sözlükte Rei “her yerde var olan”; Ki ise “ruhsal yaşam enerjisi” anlamına gelmektedir (Müller-Günther, 2013, s. 21).

Bununla beraber, Reiki insanların kendilerini veya başkalarını tedavi etmeyi amaçlayan bir teknik olarak sunulmaktadır. Reiki’nin büyük evreni doğuran, güneş sistemini ve dünyadaki tüm canlıları yaratan, onların aralarındaki düzeni sağlayan bir güç ve ayrıca evrendeki her fenomenin enerji kaynağı olduğu kabul edilmektedir (Doi, 2005, s. 35). Böylece aslında Reiki’nin evrende bulunduğu ve Reiki sırasında gerçekleştiği ileri sürülen şifanın da ancak Reiki tekniklerinin uygulanmasıyla mümkün olabileceği öngörülmektedir. Reiki ışık ve enerjiden yararlanılarak yapılan bir şifa tekniğidir ve başkalarına beden ve zihin şifası sunmanın geleneksel yoludur (Doi, 2005, s. 23). Reiki’nin özü ise elleri kullanarak şifa yeteneğini geliştirmektir. Reiki aynı zamanda el vermeye dayalı bir şifa tekniğidir.

Buna ilaveten, geçmişi çok eskilere insanların herhangi bir ağrı yaşadığında ellerini ağrıyan bölgeye götürmeleri temeline dayandırılan Reiki’nin 19. yüzyıl sonlarına doğru Mikao Usui tarafından keşfedilmesiyle gün yüzüne çıktığı konusunda herkes hemfikirdir. Çoğunluk tarafından kabul edildiğine göre Mikao Usui Reiki’nin yeniden doğuşunu sağlamanın yanı sıra bu bilginin geniş kitlelere ulaşmasının da temellerini atmıştır. Dolayısıyla önceden de varolan Reiki enerji bilgisini, Mikao Usui yeniden düzenlemiştir.

Reiki'nin özellikleri ise şunlardır:

Reiki şifacısı olarak inisiye²⁰ edilen kişinin bedenindeki enerji kanalları açılır. Uyumlanan birey evrensel şifa enerjisinin bir aracı haline gelir. Uyumlama kişiye yeni bir şey vermez, var olan gücünü ortaya çıkarır. Ki yani enerji ile iletişime geçilmesi için yapılması gereken elleri kendi ve başkasının üzerine koymaktan ibarettir. Böylece enerji otomatik olarak akmaya başlar. Enerjinin yoğunluğu alıcının ihtiyacı kadardır. Yoğunlaşma ya da güç gerekli değildir. Elleri gerekli pozisyonlarla vücuda değdirdiğimizde Reiki kendiliğinden akmaya başlar. Şifacının gevşemesi ve ellerini dikkatli koyması önemlidir. Enerji, giysi, alçı, bandaj, metal v.s gibi her türlü maddeden geçmektedir (Müller-Günther, 2013, s. 85). Şifacı evrensel enerjiyi yönlendirir. Reiki şifacının aracılığıyla evrenden gelir. Şifada üç taraf vardır; alıcı, şifacı ve enerji (tanrı, kaynak). Burada şifacı, alıcıyla kaynak arasında kanal vazifesini üstlenmektedir. Alıcı şifa bulsun ya da bulmasın bunda şifacının payı yoktur. Çünkü şifacı bir aracıdır. Kişinin ihtiyacı varsa enerjinin zaten kendiliğinden aktığı varsayılmaktadır (Müller-Günther, 2013, s. 83).

Öte yandan, kişi enerjiye kanal olurken kendinden enerji eksilmez. Bireyde olumsuz etkiye neden olmaz. Alıcının acıları ve negatif duyguları şifacıya geçmez. Reiki tüm düzeylerde tedavi edicidir. Bireyin sadece fiziksel yanını ya da zihinsel yanını değil aynı zamanda ruhsal ve duygusal yönünü de iyileştirir. Reiki her varlıkta; insan, bitki ve hayvanda etkilidir. Yaşlı, genç fark etmeden insanlarda uygulandığı gibi diğer canlılar üzerinde de uygulanabilir. Uyumlama ile elde edilen şifa yeteneği bir daha kullanılsa da asla kaybolmaz. Reiki yolu bir kez açıldıktan sonra artık ortadan kalkmaz. Kullanılmadığı sürece olduğu düzeyde kalır. Aksine bu şifa enerjisi kullanıldığı sürece güçlenmektedir (Müller-Günther, 2013, s. 84).

Ayrıca, tek başına veya tıbbi tedavi ile hastalıkların iyileştirilmesinde kullanılır. İlaç tedavisini engellemez, aksine iyileşmeyi hızlandırır. Bir Reiki uygulayıcısının belirli bir hastalığı tedavi edeceğine veya belirli bir sonuca ulaşacağına dair hiçbir söz verilmez. Bireyin acısını dindirir, kanamayı durdurur, iyileşme sürecini hızlandırır. Kişi ölümcül durumdaysa Reiki bunu önleyemez fakat sürecin rahat geçirilmesini sağlar.

²⁰ İnisiyasyon: Kimi ansiklopedilerde bireyin spiritüel gelişimi için, 'spiritüel tesir'i alıp aktarabilen bir üstadın sert ve sürekli kontrolü altında, bir düzen ve disiplin içinde, sınavlara dayalı tarzda, metodlu olarak eğitimi şeklinde tanımlanmaktadır. İnisiyasyon sözcüğünün kökeni, Latince "bir yere girme, iştirak etme, kabul edilme, başlama" anlamındaki "initium" sözcüğüdür (url:16).

Sadece hasta olanlar Reiki uygulamaz. Reiki sağlıklı bireylerde de rahatlık ve canlılık hissi verir. Kalıcı sakatlık ve doğuştan gelen hastalıklarda etkili olmasa da kişinin durumunu kabullenmesini sağlar. Reiki sadece yakındaki bulunan varlıklara ya da kişinin kendisine etkili olmaz, aynı zamanda uzakta olanlara da enerji gönderilebilir. Zaman ve mekân problem değildir. Uzaktan şifa mümkün görülür. Reiki kişinin kendisini gerçekleştirmesini, ruhsal uyanışı yaşamasını sağlar (Ateş-Ateş, 2002, s. 14).

Bunun dışında, Reiki bir din, tarikat, belli düşünce veya inançla ilgili değildir. Kişi hangi dine mensup olursa olsun Reiki'yi uygulayabilir. Reiki hiçbir mezhebe, dine ait değildir ve hiçbir dini veya meditatif uygulamaya ters düşmemektedir; ancak onları zenginleştirmekte ve evrenselliği güçlendirmektedir (Müller-Günther, 2013, s. 24). Kişi hangi inanca mensup olursa olsun Reiki ustası olabilir veya enerji ile şifa bulabilir. Reiki taraftarları bir din olmadıklarını söyleseler de uygulamaya başlamadan önce duaya benzer şekilde enerji çağrılması, sembolleri, vaat ettikleri, ruhsal ve bedensel huzurdan hareketle Reiki'yi yeni bir din veya Budizm'in Batı'da oluşmuş yeni bir versiyonu olarak tanımlamak mümkün görünmektedir (Yitik, 2005, s. 342).

Görüldüğü üzere en yalın tanımıyla Reiki, uygulayıcının sadece ellerini kullanarak vücudun değişik bölgelerinde dolaştırılmasıyla gerçekleştirilen bir tedavi yöntemidir. Çeşitli tıbbi alanlarda uygulanan Reiki yönteminin özellikle cerrahi ve gebelik durumlarında tıbbi egzersizlerle birlikte sağlığın korunması ve hastanın eziyet çekmeden toparlanmasına yardımcı olduğu ileri sürülmektedir. Reiki alternatif bir tıp metodu ve tamamlayıcı tıp metodu olarak da değerlendirilmekte ve özellikle ABD'de birçok hastanede uygulanmaktadır. Hiroshi Doi de alternatif tıp olarak Reiki'yi şu şekilde tanımlamaktadır: “Reiki şifası tıbbi bir tedavi değildir. Gerekli izinleri almaksızın teşhis koymak, ilaç vermek ya da tıbbi tedavi uygulamak yasadışıdır. Ellerle hafifçe dokunmaya dayanan Reiki şifası, hiçbir ilaç kullanımını gerektirmediği için herhangi bir sorun yaratabileceğini düşünmek güçtür. Bununla birlikte danışanınıza yakın bir ilgi göstermelisiniz ve tıbbi tedavi uygulamalısınız. Doktora gitmenize gerek yok ya da ilaç almayın türünden cümleler sarf etmemelisiniz. Reiki hastalıklara yönelik bir tedavi değildir. Bununla birlikte kökler üzerinde etki göstererek hastaları iyileştirebilir” (Doi, 2005, ss. 66-7).

Ayrıca, Reiki'nin birçok fiziksel hastalığa şifa sağladığı iddia edilmektedir. Kazalar, akne, astım, deri hastalıkları, anemi, romatizma, bağımlılıklar (uyuşturucu,

alkol), epilepsi, duygusal problemler, göz hastalıkları, ateşlenme, gıda zehirlenmesi, nezle, baş ağrısı, kalp krizi veya herhangi bir kalp problemi, kanser, depresyon v.s gibi rahatsızlık ve hastalıklar bunlardan bazılarıdır. Reiki'nin bir enerji olduğu, insanı canlı tuttuğu ve bu enerjinin evrende bulunduğu kabul edilir. Ama bu enerjinin nereden geldiği konusu ise belirsizdir (Yücel, 2007, s. 102).

4.2.2.2. Yoga

New Age şifa pratikleri içerisinde en fazla yer teşkil eden diğer bir teknik de yogadır. Yoga terimi Sanskrit dilinde “boyunduruk” ve “ilahiliğe veya birliğe bağlanmayı arama” anlamındaki “jug/bağ-birleşmek/katılmak” sözcüğünden türetilmiştir, genellikle “birleşme veya bütünleşme” olarak tercüme edilmektedir (Eliade, 2013, s. 28). İstilah manası ise “bireysel ruhun (atman) yüce ruh Brahma ile birliğin yogi tarafından idrak edilmesi süreci”nin adıdır (Hewitt, 2010, s. 10). Yani yoga “Jivatman (bireysel ruh) ile Paramatman (evrensel ruh, Brahma) arasındaki birliğin ortaya çıkarılması süreci”ni ifade eder (url:17). Günümüzde genelde fiziksel egzersiz ve nefes kontrol yöntemlerini ifade eden bu kavram, görüldüğü gibi Hint literatüründe Batı’da anlaşıldığından çok daha derin bir anlamı ifade etmektedir. Yoga için ayrıca Tanrı ile birliğe götüren derunileşmiş ibadet, mistik birliğe ulaşmak amacıyla sistemleştirilen meditasyon aracı gibi tanımlamalar da yapılır. Diğer taraftan yoga; öz disipline hitap eden çeşitli gelenekleri, günümüzde Batı’da yaygın olarak uygulanan, denge, koordinasyon, esneklik ve meditasyonu geliştirmeyi amaçlayan fiziksel egzersiz formlarını da kapsar (url:18). Bu bağlamda yoga meditasyona hazırlayıcı bir rol oynamaktadır (Günay, 2007, s. 77).

Yoga’yı uygulayan erkeklere yogi, kadınlara da yogini denir. Bu sıfatlar bazen yoga yolunda ilerlemiş kişiler için de kullanılır. Yoga’nın esas ülkesi Hindistan’dır. Onun Hindistan tarihinin derinliklerine kadar giden bir mazisi vardır. Nitekim geçmiş dönemlere ait olan sikkelerde meditasyon oturduğundaki yogilere rastlanmaktadır. Yoganın ilkeleri ve hedeflerinin ilk kez tarifi M.Ö. 8. ve 4. yüzyıllar arasında derlenen Upanişadlar’da bulunmaktadır. Yoganın temel kaynağı olarak görülen Bhagavad-Gita ise, Mahabharatta destanının bir bölümünü oluşturan ve Hindularca kutsal kabul edilen bir kitaptır. Bu kitapta yoganın çeşitleri, farklı sınıflardan insanların yapılarına uygun olarak ayırt edilir, çeşitli yoga ve onların felsefeleri hakkında ayrıntılara girilir (Günay, 2007, s. 57).

Diğer yandan, asketik ve mistik tarihsel geleneği olan yogayı sistemleştiren ise Patanjali'dir.²¹ Onun yogayı konu alan “Yoga Sutraları” isimli eserinin yazılış tarihi M.Ö. 200-300 yıllara kadar gitmektedir. Sutralar'da kişinin zihnini sükûnete kavuşturması ve sonsuza katılması için gereken “sekiz kol/ basamak” ile yoga tarif edilmiştir. Bugünkü yoganın 8 kuralı bu Sutralar'da açıklanan sekiz kol/basamaktır. Bunlar yama, niyama, asana, pranayama, prathayara, dhrana, dhyana ve samadhidir.²² Birinci ve ikinci kurallar sırasıyla ahlaki yasaklar ve inançlardır. Bunlar ahlaki kurallara uymayı öğretir. Şiddeti, hırsızlığı, açgözlülüğü, kişinin kendi nefesine hâkim olamayışını yasaklar, öz disiplini öğretir. Saflığı, sadeliği ve çalışmayı hedefler. Üçüncüsü, rahat bir pozisyonda ve sırtı dik olarak oturma ve bağdaş kurularak oturulan lotus²³ biçimi, meditasyon için önemli bir oturuş şeklidir. Dört, solunum kontrolü, beş, duyulardan arınma, altı yoğunlaşma. Yedi, dikkati kolaylıkla ve düzenli olarak tek noktaya toplama. Sekiz, öz benliği bulma, samadhi hali. Samadhi hali, Hindu mistisizminin kutsal amacıdır. Öz benliğin Brahma ile özdeşleşmesi, Upanişadlar'ın verdiği mesajın özüdür. Patanjali'de samadhi hali en yüksek ruhsal haldir (Coward, 2002, s. 2).

Ayrıca, yoga için “Hinduizm yogasız, yoga da Hinduizmsiz olmaz” ifadesi kullanılmaktadır. Yoga'nın Atman'ı besleyen gıda olduğu ileri sürülmektedir. Atman insanın tanrısal yanıdır. Doğmamıştır, ölümsüzdür. O, fiziksel, akılsal ve nedensel üç bedende bulunur. Fiziksel beden ölümle nihayete erer. Akılsal beden ise nedensel bedenini etkisi altındadır. O, tekrar bedenlenen ruha eşlik eder, tekrar doğumun şartlarını belirler. İnsanın fiziksel bedeni gıdalarla beslenir. Kişi akılsal bedenini beslemek ve geliştirmek için ise sanatla ve kişisel yeteneklerle uğraşır. Nedensel bedenini beslenmesi ile içsel psikik varlık da beslenir. Bununla beraber yogi postürleri (duruşları), nefes alıp verme, meditasyon esnasında söylenen mantralar, orijinalde Batı'da iddia edildiği gibi kişinin daha iyi sağlığa kavuşmasını ve kendisini daha iyi hissetmesini sağlamaya yönelik değildir. Gerçekte o, “kişinin kendisini Brahma ile bir hissetmesini sağlar.

²¹ Patanjali, yaklaşık MÖ. 200'lü yıllarda yaşamış Hint bilgini. Patanjali tabiatüstü teizmi ve Yoga'nın mistik efendisi olarak İşvara'yı kabul eder (Eliade, 2013, ss. 519-520).

²² Yama, kaçınılacak fiiller (şiddet, yalan, hırsızlık, cinsellik ve saplantılar). Niyama, yerine getirilecek fiiller (saflık/temizlik, hoşnutluk, sadelik, çalışmak ve tanrıya teslim olmak). Asana, oturma pozisyonları, yoga duruşları. Pranayama, prana veya nefes kontrolü. Prathayara, soyutlama. Dharana (konsantrasyon): Dikkati tek bir nesne üzerinde toplama. Dhyana ,meditasyon. Samadhi, süper bilinç veya trans.

²³ Lotus aydınlanmanın bir sembolüdür. Onun kökleri çamurdadır. Hinduların yaratıcı tanrısı Brahma evreni yaratırken bin bir yapraklı bir lotus içeriğinin ortasında durmuştur. Budist anlayışa göre Buda doğduğu zaman sekiz tane yaprağı olan bir lotus topraktan fıçkırmıştır. Buda da bunun ortasına dikilip, on cihette uzaya bakmıştır. Sekiz yaprak doğrultusunda ve yukarı ve aşağı yönlerde (Hewitt, 2010, s. 87).

Amaç Brahma ile meşgul olma ve insanın kendi varlığı içinde Tanrı'yı, Brahma'yı bulmasıdır (Günay, 2007, s. 60).

Bununla birlikte mantralar meditasyon sırasında meditasyonu gerçekleştiren kişi tarafından tekrarlanan önemli sembollerdir. İnanca göre mantralar, dualar ve sihirler gibi yaratıcı ve yapıcı birer güce sahiptir. Kendisine yücelik atfedilen OM veya AUM mantraları “Başlangıç Mantrası” görevi görür. OM yogada da ilk ve son olarak söylenen bir sestir (Günay, 2007, s. 63).

Budist anlayışa göre yoganın esas hedefi, dünyevi açıdan, doğum ve ölüm döngüsünden (samsara) özgürleşmeyi başarmaktır (moksha). Budist anlayışa göre yoga vücuda, zihne, benliğe hakim olmayı gerektirir. Onun gerçeğin bilgisine derece derece götürdüğü söylenir. Yoganın taraftarları günlük uygulamayı kendi içinde faydalı görürler ve sağlık, olumlu duygusallık ve zihinsel berraklıkta iyileşmeye götürdüğüne inanırlar. Meditasyon ve yoga geleneğinin vazgeçilmez unsurlarından birisi de manevi rehberlerdir. Bunlar Sanskritçe bir kelime olan “guru” kelimesi ile ifade edilmektedir. Tarikat şeyhi, mürşit, öğretmen, usta olarak tercüme edilebilir. Tibetçe’de ise “lama” kelimesi spiritüel rehberler için kullanılmaktadır (Günay, 2007, s. 66).

Öte yandan, yoga okullarından bazıları, diğer yoga okullarından farklılığını ortaya koyarken guruyu ön plana çıkarır. Bazılarında ise guru, tanrısal olanın insan formuna girmiş hali olarak görülür. Guru, öğrenciye yoga disiplini yoluyla en başından itibaren rehberlik eder. Bu nedenle, acemi yoga öğrencisi bir sadguru (doğru rehber, evliya, ermiş, mürşidi kamil, öğretmen) bulacak ve ona bağlanacaktır. Geleneksel olarak yoga bilgisi, onu öğretme ya da pratik etme iznine sahip gurular ve onların öğrencilerinin oluşturduğu, kıdem sırasına göre giden bir silsile ile aktarılmaktadır. Bu zincire “guruparampara” denir. Guru müridine rehberlik eder ve onun için kutsal sözü yani mantrayı seçer (Coward, 2002, s. 3).

Ayrıca yogada, yoga yapanların uygulama zorunda oldukları ellerin duruş şekillerini belirleyen mudralar önemli bir yere sahiptir. Mudralar bedensel duruşlar, nefes teknikleri ve göz tavırları, ellerin mistik duruşudur. Mudralar bir tavır, bir mühür ya da bir semboldür. Bunlar belirli şuur halleri ya da şuur salı olmaları imgesel olarak tasvir etmeye imkân sağlamaktadır. Hindu düşünürler tarafından ne kadar insan türü varsa o kadar yoga türü bulmanın mümkün olduğu ileri sürülmektedir. Bununla birlikte

tarih içerisinde birçok yoga yöntemi diğerlerine göre öne çıkmıştır. Karma yoga, Jnana yoga, Bhakti yoga, Raja yoga, olarak dört klasik yoga türüyle birlikte en bilinenleri şunlardır:

4.2.2.2.1. Karma Yoga

Eylem yogası denilebilecek olan bu yogada esas olan her yapılan fiilin tanrı ya da ruh tasavvuru ile yapılmasıdır. Böyle davranıldığında yapılan her işin olumlu bir karmik sonuç doğuracağına inanılır. Eylemler insanlığın iyiliği ya da Tanrı aşkı için adak olarak yapılır. Her rastgele hareket bir kurban haline dönüşür (Günay, 2007, s. 74).

4.2.2.2.2. Bhakti Yoga

Sevme, tapma ya da bağlanma yogası demektir. Tek kurtuluşun Tanrı'yı sevmek ve onun inayetine sığınarak ibadet etmek olduğunu ileri süren, Bhakti yoga öğreticisi ünlü Ramajuna, gerçek anlamda Tanrı sevgisinin gelişmesi için zorunlu olan hazırlıkları yedi maddede toplayarak bunları uygulayan kişinin Tanrı sevgisine ulaşacağını belirtir. Bunlar: 1) Beslenmeye dikkat etme: Bitkisel diyet tercih edilir. 2) Maddi istekleri dizginleme. 3) Tanrı'ya tapınan kişi ibadet temrinlerinden yorulmamalı ve sebatkâr olmalıdır. 4) Diğerkâmlık. 5) Ruh temizliği. 6) Korkaklığı yenme. 7) Aşırı sevinçten korunma.

Ayrıca, Bhakti yogada mantralar (sözler, dualar, şarkılar v.s) sürekli tekrarlanarak Tanrı aşkı canlı tutulur (Günay, 2007, s. 74).

4.2.2.2.3. Jnana (Bilgi) Yoga

Bilgi ve bilgelik yogasıdır. Atman-Brahman birliğini bilerek kurtuluşa erme esasına dayanır. Jnana yoga, düşünme, tefekküre dalma ve bazı eğilimlerden vazgeçme suretiyle uygulanır. "Doğumdan, ölümden... Kurtulmuş olan, evrenin oluş nedeni... Brahmasın sen... Sonsuz ve değişmez Brahma'sın sen" sözleriyle Brahma'nın yegâne gerçek olduğu vurgulanır.

Bunun yanında, Jnana yoganın, Ben (Atman)i tanıma yogası olduğuna inanılmaktadır. Jnana yoganın en ünlü ustası Hindu filozof Shankara'dır. Bunun ifadelerine göre de Ben asla ölmez. O doğmamış ve değişmez nitelikte olduğundan ilkel

beden öldüğü zaman ölmez. Ben'in üstün niteliği ve Brahman ile birleşmesi, yoganın hedefini oluşturur. Vedanta, Dhayana yoga olarak da bilinen Jnana yoga, meditasyon yogasını çağrıştırır. Bugün Batı'da uygulanan yoga biçimlerinden biridir. Jnana yoga farklı bir şekliyle Maharishi tarafından Transandantal Meditasyon adı altında Batılılara sunulmuştur (Uğurlu, 2011, s. 28).

4.2.2.2.4. Raja Yoga

Raja yoganın kurucusu Patanjali'dir. Astanga yoga da denir. Muhteşem yol anlamındadır. Devamlı surette çalışma ve her şeyden kopmuş duruma gelme ile başarıya ulaşılabileceği üzerinde durulur. Pek çok yoga öğretisinin kaynağının Şiva olması gibi Raja yoganın da kaynağı Şiva'dır. Raja yoganın Patanjali'nin kitabında anlatıldığı gibi sekiz basamağı vardır ve amaç samadhi haline yani üstün bilince erişmektir (Günay, 2007, s. 76).

4.2.2.2.5. Hatha Yoga

Bir tür beden eğitimi mahiyetindedir. Batı'da bir spor şeklinde görülerek hızla yayılan bir yoga çeşididir. İki ana temrine dayanmaktadır. Bunlardan biri teneffüs temrinleri, diğeri de bedenün çeşitli duruş ve şekilleri ile ilgili temrinlerdir. Her duruşun (asananın) bir adı vardır. Yaklaşık kırk sekiz duruş şart koşulmaktadır. Duruşlar bilhassa özel bir nefes alma şekline sıkıca bağlıdır.

Öte yandan, Hatha yogada uygulanan egzersizlerin spiritüel olmayıp tamamen dünyevi olduğu iddia edilmektedir. Diğer yöntemlere göre daha yeni sayılan Hatha yoga, Batılılar için en uygun yöntem olarak gösterilmektedir. Türkiye'de de yoga ile ilgili kitaplarda bu yöntem anlatılmaktadır. Bir sağlıklı yaşam biçimi şeklinde sunulsa da, bu yöntemin esasında diğer yoga sistemlerinden daha katı bir ruhsal öğretisi olduğu, yapılan bedeni egzersizlerin ruhsal gelişime hazırlık olduğu bilinmektedir (Günay, 2007, s. 75).

4.2.2.2.6. Kundalini Yoga

Hatha yoganın bölümlerinden biri olarak da kabul edilir. Kundalini (uyuyan yılan) omuriliğün en alt kısmında olan sakrumda uyur konumda bulunan enerjidir. Amaç bu uyuyan enerjiyi uyandırmaktır. Bu yoga çeşidinde kundalini uyandırılarak taç

çakraya kadar yükselmesi sağlanır ve böylece meditasyon gerçekleşir. Kundalini gücünü (uyuyan yılanı) uyandırmaya ağırlık verilir. Bu amaçla bedensel pozisyonlardan ve mantralarından yararlanılır. Son yıllarda Türkiye’de de uygulanmaya başlanmıştır (Uğrulu, 2011, s. 29).

4.2.3. Kişisel Gelişim ve İnsani Potansiyelin Açığa Çıkarılması

Kişisel gelişim alanında Yeni Çağcı yaklaşım, kişinin kendisini keşfetme yönelimine varoluşçu bir cevap sunar. Bu bakımdan psikologlardan ziyade insanlara psikogojik bir yaklaşım ile ulaşan ilk çağ filozoflarına benzerler. İlkçağ felsefecileri, insana bir kozmos içinde kendilik idraki, disiplini ve yönetimi sunmaktadır. Felsefecinin eylemi psikogojiktir.²⁴

Bununla beraber, Yeni Çağ düşüncesinin işler olduğu sosyal ortamlar, bireyi merkeze alan bir hakikat oyunu içinde ideal bir benlik tasarımı ve bu tasarıma ulaşmak üzere çeşitli alıştırmalar sunar. Bu suretle kendi benliğine odaklanmış bireylerin bazıları için kendini gerçekleştirme vaadi, inanç ile açıkça ilişkilendirilmiş ve ruhsal alana taşınmış olur. Bu ortamlar geleneksel tarikatlarda görülen ritüellerden, zaman ve mekân bağılıklarından ve hiyerarşisinden bağımsız; yan yana ilişkilerin söz konusu olduğu inanç temelli, sosyal ve bireysel değişimin hedeflendiği ortak paylaşım alanlarıdır (Paker, 2011, s. 69).

Diğer yandan, Yeni Çağ söyleminin eylemi kişisel gelişimi hedef alır. İnsanın temel amacı, varoluşun her zerresiyle birlikte daha kapsamlı bir gerçekliğe, bir Yeni Çağ varlığına doğru ilerlemek, tekâmül etmektir. Bu tekâmül, aşağıdan yukarıya devam eden boyutlarda seyrederek; fakat her boyutta kişinin bireysel varlık durumu, o boyuttaki bireysel tekâmül düzeyini belirler. Yeni Çağ ideolojisinde varlık tümel bir yapıdır ve çeşitli boyutlarda kendini tanıyarak, anlayarak ilerler. Yeni Çağ inancına göre insanlık olarak hâlihazırda bilincinde olduğumuz ve sıradan insanlar olarak deneyimlediğimiz boyut, üçüncü boyuttur. Ancak içinde bulunduğumuz zaman, bir geçiş çağı ve insanlık, kısa süreli ve geçici olacak olan karmaşa ve geçiş boyutu olan dördüncü boyutu

²⁴ Antik Yunanca’da psuchagoge (psychogogy, İng) ruh (soul) anlamına gelen psuche ile nakletme ve kişinin kendinde olanı açığa çıkarma; bir kişinin ruhundan yeni cevherlerin (fikirlerin, varlıkların) ortaya çıkmasına, doğmasına yardımcı olma bilimi ya da varlığın daha yüksek bir düzeyinden cevherleri bir kişinin ruhuna getirmek, ona aksettirmek anlamına gelen agoge kelimelerinden türemiştir (Paker, 2011, s. 68).

deneyimlemeye başlamıştır. Yeni Çağ inancında bu geçiş ya da tekâmül fiziksel ve ruhsal olarak ayrılmaz; ikisi hem zamanlı olarak birlikte tezahür eder (url:19).

Ayrıca, ‘Tanrı-insan’, ‘ben-sen’, ‘ben-öteki’ ayrımları düşünme, duyumsama ve hissetme özelliği olan ‘ikilik’ (dualite) kalıbına özgüdür. Aslında varlığın tekâmülü için gerekli ve daha düşük düzeydeki varlıkları koruma işlevi olan bu kalıp, varlık bilinç düzeyini arttırdıkça ve hazır hale geldikçe ortadan kalkar. Varlığın bilincini taşıyan insan yaratılmışların en önemlisidir (ya da en önemlilerinden biridir). Bu dünya deneyiminin birincil nedeni ve insanın bu dünyadaki görevi kendini idrak edip, ilerlemek iken insanın bu yönde bir çaba içinde olmaması ya onun yetersizlik ve zaafına ya da bu dünyayı nasıl deneyimleyeceğine ilişkin dünyaya gelmeden önce yaptığı seçimlerine işaret eder. Tekâmül süreci bireysel planda kişinin bedenlenmeden önce ve bu dünyada bir insan olarak yaptığı bu seçimler üzerinden yürür; ancak her halükarda varoluş, bütünde tekâmül içindedir. Kişi tekâmül hedefi doğrultusunda davranmaya başladığında, başlıca işlevi kişiyi varoluşsal hedefine doğru zorlamak olan günlük yaşam sorunları da çözülmeye başlayacaktır. Sevgi, Yeni Çağ söyleminin tümüne sinmiş fakat tanımlanması güç bir mitos olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer bir mitos, ‘mükemmel denge olarak doğa’dır. Burada da doğa, insan tekâmülü için en uygun dengeye sahiptir ve doğa insanın özü, varoluşun temelidir. Kendini unutan ve aramayan insan doğaya yabancılaşmış, onu kendi çıkarlarına alet ederken en büyük zararı da kendisi görmüştür (url:20).

Öte yandan, Yeni Çağ düşüncesine göre insanın bu dünyaya gelmesinin ve yaşamasının birinci amacı, insana içkin fakat insanı aşan ruhsal varlığın tekâmül etmesidir. Dolayısıyla her insanın bireysel olarak görevi kendi özünü hatırlaması, tanınması ve tamamlamasıdır. Bu dünyaya ruhsal tekâmülü için gelmeyi bilerek seçen ruh, bu dünyada insan olarak bedenlenmeden önce bu dünya hayatındaki temel senaryolarını oluşturur. Bu dünya hayatı ve bu dünyada inşa ettiği benliği kendisinin seçimleri iken dünyaya gelişini takiben kendi varlığı ondan gizlenir, kendi özünü unuttur. Kişinin aslında kendi seçimlerinden oluşan hayatının içinde kendi öz ve ruhsal varlığını hatırlaması, bulması, tamamlanması, bu dünya hayatının temel düzeneklerini, yaratılış-dünyada bulunuş gayesini idrak etmesine bağlıdır. Bu ise kişinin kendi dünyevi varlığına, ruhsal varlığına ve yaşamına aynı anda dışarıdan bir bakışı; üst bilişsel (meta-cognitive) bir beceriyi gerektirir. Ruhsal planda kişisel gelişimin ilk basamağı, kişinin

kendisini bildiği ve bilmediği yönleriyle karmaşık ve aşkın bir olduğunu idrak etmesidir (Paker, 2011, s. 76).

Buna ilaveten, Yeni Çağ söyleminde arınma, hemen her çalışmanın temel hedeflerinden biridir. Bilinç üzerine çalışma genel anlamda kişinin kendisi üzerine daimi farkındalığı ile sağlanırken, bilinçaltına yönelik çeşitli meditasyon temelli çalışma teknikleri önerilir. Aslında Yeni Çağ söyleminde kişisel bilinç ve bilinçaltı, ortak bilinç ve kolektif bilinç ile ilişkili bir işleyişe sahiptir. Ortak bilinç, kolektif bilinç, geçmiş yaşam bilinçleri gibi bir seri farklı alanda çalışmalar, grup ya da bireysel olarak gerçekleştirilir. Kişinin kendi bilinçaltı işleyişini anlaması, yaşamdaki tepkilerini anlaması ve yaşama tekâmül hedefine uygun şekilde kendini uyarlaması açısından önemlidir. Söz gelimi insanın değişim gerektiren durumlarda direnen yanı bilinçaltı öğrenmeleri olabilmektedir. Bu durumda bilinçaltını bir varlık olarak muhatap alarak iletişim kurmak işe yarar bir yöntem olabilir. Burada Yeni Çağ söyleminin temel özelliklerinden aşkınlaşma, üstten bakma yönelimi ile karşılaşırız. Bu kez, insan kendi varlığının farklı bilinç katmanlarını kendinden ayırıştırmakta ve onlar üzerinde tasarruf etmektedir (Paker, 2011, s. 90).

Netice itibariyle Yeni Çağ söyleminde beden ruhun mekanik bir taşıyıcısı değil; insan varlığının karmaşık, canlı, fiziksel kısmı; adeta biyozekasıdır. Yoga, namaz, meditasyon vb. pek çok alıştırmada beden ile bilincin birlikte çalışması söz konusudur. Bu nedenle Yeni Çağ düşüncesinde beden, çeşitli duyuların geliştirilmesi, algı potansiyellerinin yükseltilmesi yoluyla güçlendirilmesine önem verilmektedir. Biyolojik saate uygun yaşamak da bedenin kendisini yenilemesi ve dış koşullara uyumlaması açısından dikkate alınmalıdır (url:21). Beden insan varlığının tekâmül sürecinde hem gelişen bir yanındır, hem de varlığı geliştiren bir işleve sahiptir. Canlılığın mümkün alanı olarak ruhsal ve psikolojik tüm alıştırmalara dâhildir.

SONUÇ

Günümüzde toplumlar hızlı bir değişim geçirmektedirler. Bu değişim sürecinin sonuçlarını hiç şüphesiz dini alanda da görebilmekteyiz. Geleneksel kültürün temelinin zayıfladığı modern toplumlarda, geleneksel dindarlığın rolü azalırken, yeni dinsel ve ruhsal formlar ortaya çıkmaktadır. Modernleşme sürecinde yaşanan hızlı değişim, aşırı rasyonelleşme, bireyselleşme ve güvensizlik durumları, toplumsal yapıdaki inanç boşluğu ile birlikte bir anlam krizi ortaya çıkarmakta bu da birtakım mistik, büyüsel nitelikli, yeni ve sözde dini akımları doğurmaktadır. Bu akımlar bir taraftan alabildiğine mistik, akıldışı ve paranormal unsurları içerisinde barındırırken diğer taraftan bu irrasyonel ilkeleri post/modern bir söylemle sunmakta, rafine ve özgün bir felsefi dil kullanmaktadır. Bunun yanında çevrecilikten tıbbı, felsefeden fiziğe, ekonomiden dine, silahlanmaya, nükleer atıklara, müziğe, sanat ve edebiyata kadar çok geniş alanda modernliğe karşı eleştiri ve cevaplar ileri sürmektedirler. Bunun en çarpıcı örneğini “New Age” akımında görmektedir.

New Age kavramı, zaman olarak herhangi bir dönemi veya salt felsefi bir yapıdan ziyade daha çok günümüz dünyasında popülerleşen, diğer birçok dini hareketten farklı ve kendine özgü senkretik (birleştirici) ve eklektik (seçmeci) bir inanç sistemini ifade etmektedir. İçerisinde pek çok inanç ve uygulama biçimi ihtiva etmesi sebebiyle New Age akımının nerede başlayıp nerede bittiğinin tespiti oldukça zordur. New Age akımı, Tanrı veya dini otorite yerine birey merkezli bir kutsallık inşası ve bu inşa ile uyumlu öğretiler ve pratikler bütünü olarak ortaya çıkmıştır. Bu özelliği ile New Age akımı başka hiçbir dinsel akımda olmadığı kadar modern koşullara uyum sağlayabilme yeteneğine sahip hale de gelmiştir. Çünkü bu akım, taraftarlarına hiçbir konuda hiçbir doktrin ya da görüşü dayatmayıp geleneksel kültürlerden aldığı unsurları da kendi içerisine kolayca entegre edebilmektedir. Bundan dolayı modern çağın insanının özgürlüklerden yana olan arzularına fazlasıyla karşılık verebildiği için pekçok birey tarafından tercih edilebilmiştir.

New Age köken olarak astrolojiden gelmektedir. Bunun yanında birtakım özel ve gizemli öğretilerin modern köklerinden bazılarında da sahip olarak çok eski halk dini uygulamalarının ve düşüncelerinin de bir birleşimidir. Bu sebeple bazı araştırmacılarca bu akım Batı esoterik (kapalı, gizli) akımların ve Doğu mistisizminin bir birleşimi olarak görülmüştür.

New Age benzer inançları ve yönelimleri olan bir grup hareket için de kullanılan bir isimdir. Bu akım taraftarları, yeni ve heyecanlı, sınırları zorlayarak bir arayış içinde olan kimselerdir. Ayrıca New Age akımını başlı başına tek bir dinsel akım olarak tanımlamak kolay değildir. Esasen bu akım, Doğu ve Batı sentezi sonucu oluşmuş metafiziksel ideolojilerin bir toplamıdır.

New Age akımı Hinduizm, Budizm, Taoizm ve Batı gizemciliği başta olmak üzere, Doğu dinlerinin ve mistik geleneklerin farklı derecelerdeki sentezlerinden oluşur. Bireysel yöne ağırlık vermesine bağlı olarak New Age, pozitif düşünmeyi, öz saygıyı, kendini iyi yönde gerçekleştirmeyi ve dönüşümü savunmaktadır. Bu anlamda insan merkezlidir ve bütün bu yaklaşımlar, terapik kültürler, kurslar, medya ve basın yayın aracılığıyla topluma yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. Bunların yanı sıra meditasyon, yoga, astroloji, tarot kartları, kristaller, falcılık ve medyumluk gibi teknikler de akım tarafından çokça yer verilen unsurlardır. Kâhinler, öngörülü kimseler, ruhsal rehberler ve azizler yanında ayrıca Gurular ve Şamanlara belli bir konum verilmektedir.

New Age düşüncesinde görüldüğü üzere yeniçağ bütün kültürlerin, dinlerin mensuplarınca tecrübe edilip keşfedilecek bir çağ olacaktır. Her şeyin yenileneceği bu yeniçağda insan, tanrısal güç elde edecektir. Bu tanrısal gücü elde etmesiyle insanlar ancak bu dünyayı rahatça yaşayabileceklerdir.

New Age düşüncesinde resmi dinlerde kullanılan terimlerin pek fazla kullanılmadığını görmemiz mümkündür. Bunların yerine uyum, kişisel gelişim, insan potansiyeli, farkındalık, enerji, yüksek benlik, bilinçlilik, yenedünya düzeni, evrensel bilinç gibi terimler sıkça kullanılmaktadır. Bütün bunlardan anlaşılacağı gibi New Age akımı kendisine yeni bir yol çizerek adeta yepyeni bir dinmiş izlenimi vererek aslında bütün dinlerden aldığı temel kavramları yeniden yorumlayarak modern topluma bu şekilde entegre etmeye çalışmaktadır.

Görüldüğü üzere New Age düşüncesi bireyi merkeze alarak her türlü doktrin ve Tanrı düşüncesine karşı çıkmakta ve insanı ilahlaştırma derecesine kadar çıkarmaktadır. Bunu yaparken de insanı Tanrı inancından uzaklaştırarak ateizme götürmektedir. Bu inanışa göre insan meditasyon, yoga, reiki, ruhlarla bağlantı kurma, kristaller gibi taşlarla içindeki gizli gücü açığa çıkaracak ve mükemmelliğe ulaşacaktır.

Günümüzde New Age inanışları bazı çevreler tarafından birer moda akımı haline getirilmeye çalışılmaktadır. Özellikle de kamuoyu tarafından tanınan kişiler kullanılarak New Age uygulamalarının benimsenmesi için süslü propagandalar yapılmaktadır. Televizyon programlarında, gazete ve dergilerde bu uygulamaların insana fayda sağlayacağı söylenerek reklamları yapılmaktadır. Örneğin bir dönemin popüler aktristlerinden Shirley MacLaine, yazdığı kitaplar ve yaptığı televizyon programları ile New Age inanışlarının en yoğun propagandacılarından biridir. Ayrıca ülkemizde de bu akımın temsilcilerinden sayılan Bedri Ruhselman, Ergün Arıkdal gibi isimler de New Age düşüncesinin ve ruhsal konuların ülkemizde yaygınlaşmasına sebep olan önemli isimler olarak görülmektedir. Bu isimlerin önderliğinde kurulan “Metapsişik Tetkikler ve İlmi Araştırmalar Derneği” ülkemizde bu alanda faaliyetler yürütmüş olan bir kurumdur. Bu kurumun devamı niteliğinde olan “İnsanlığı Birleştiren Bilgiyi Yayma Vakfı”nın çıkardığı “Ruh ve Madde Dergisi” ise New Age düşüncesi ve spiritüel bilgilerin ülkemizde yayılmasına büyük etkileri olan unsurlardır.

Bütün bu özellikler göz önüne alındığında New Age akımı 20. yüzyılın son çeyreğine doğru ortaya çıkmış yeni dini akımlardan biri olarak, Doğu mistisizminin ve felsefelerinin Batı’ya entegre edilmeye çalışılmasıyla dikkat çeken bir dini akımdır. Bu dini akım çok çeşitli yönleriyle geleneksel dinleri değişmez, dogmatik ve kuralcı olarak gören modern çağın insanının ilgi ve beklentilerine cevap verme arayışı içerisinde yer almaktadır. Bu arayışta da görüldüğü kadarıyla başarılı olduğu söylenilebilir. Burada önemli olan nokta bu başarısını uzun vadede insanlara cevap verebilecek seviyede sürdürüp sürdüremeyeceğidir. Bu yönleriyle New Age akımı, Batılı insanların akıllarındaki ve kalplerindeki inançla ilgili boşlukları dolduramasa da kısa süreli bir manevi doygunluk hissi uyandırarak yaralarına melhem olmaya çalışmaktadır.

KAYNAKÇA

- Alatlı, A. (19 Nisan 2002). “*Moon Tarikatının Düşündürdükleri ve Kültler*”. Zaman Gazetesi.
- Albasan, M. (2006). *Yeni Çağ'da İçsel Kıyamet ve Değişim Zamanı*. İstanbul: New Age Yayınları.
- Andrews, T. (2002). *Büyüsel Dans Teknikleri*. İstanbul: New Age Yayınları.
- Arıkdal, E. (1992). *Ansiklopedik Metapsişik Terimler Sözlüğü*. İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları.
- Arslan, M. (2006). “*Değişim Sürecinde Yeni Dindarlık Normları: Yeni Çağ İnanışları Gerçeği*”. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 4 (11).
- Ateş, E. – Ateş, R. (2002). *Geleceğimiz Ellerimizin Arasında Reiki ile Türkiye’de Büyük Dönüşüm*. İstanbul: Dharma Yayınları.
- Aubyn, L. St. (1998). *New Age: Yeni Çağ Akımı*. çev. Nuray Mines- Ercan Arısoy. İzmir: Ege Meta Yayınları.
- Aytulu, G. (19 Ekim 2014). “*Üç bin Yıllık Ateş: Yeni Şamanlar*”. Hürriyet.
- Bailey, A. (2009). *The Soul and Its Mechanism*. Chapter 1, New York.
- Bainbridge, W. S. (1997). *The Sociology of Religious Movements*. Routledge.
- Barker, E. (1992). *New Religious Movements*. London: HMSO Publications.
- Başkaya, Ş. (2006). *New Age Hareketi: Modern Bir Dinsellik Biçiminin Sosyo-kültürel Analizi*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Bayat, F. (2015). *Ana Hatlarıyla Türk Şamanlığı*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Bayat, F. (2012). *Türk Kültüründe Kadın Şaman*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Beckford, J. (1985). “*Accounting for Conversion*”. *British Journal of Sociology*.

- Beckford, J. (1987). *New Religions An Overview*. Encyclopedia of Religion (Ed.) Mircea Eliade, C. X, New York.
- Beckford, J. (1989). *Religion in Advanced Industrial Society*. London: Unwin Hyman
- Bednarowski, M. F. (1989). *New Religions and the Theological Imagination in America*. Indiana University Press.
- Berger, P. L. (2005). *Kutsal Şemsiye*. çev. Ali Coşkun, İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Bethards, B. (2006). *Rüya Kitabı*. İstanbul: Akaşa Yayınları.
- Bıyık, M. (2002). *Küresel Bir Din Projesi Olarak Moonculuk*. İstanbul: Birey Yayınları.
- Bodur, H. E. (2000). “*Küreselleşme Bağlamında Batı’da Ortaya Çıkan Yeni Hareketler ve Türk Toplumuna Etkileri*”. Uluslararası Avrupa Birliği Şurası Tebliğ ve Müzakereleri, Ankara.
- Brandon, S. G. F. (1971). *A Dictionary of Comparative Religion*. London.
- Bromley, D. G. – BRACEY, M. L., (1998). *The Church of Scientology: A Quasi Religion, Sects, Cults and Spiritual Communities*. Westport: Greenwood Publishing.
- Brooke, E. (1997). *Büyücülük Kılavuzu*. çev. Bülent Akcan, İstanbul: Gün Yayıncılık.
- Bruce, S. (1995). *Religion in Modern Britain*. London: Oxford University Press.
- Bruce, S. (1996). *Religion in the Modern World from Cathedrals to Cults*. London: Oxford University Press.
- Bruce, S. (2002). *God is Dead: Secularization in the West*. Blackwell Publishing.
- Buluç, S. (1971). “*Şamanizm*”. İslam Ansiklopedisi, c. 11, İstanbul.
- Caddy, E. - Hollingshead, L. (2002). *Flight into Freedom: The Autobiography of the Co-founder of the Findhorn Community*. Element: Dorset.

- Chryssides, G. D. (1997). “*New Religious Movements: Some Problems of Definition, Diskus*”. *İnternet Journal of Religion*, 2/2.
- Cohen, J. (1999). *Strateji ya da Kimlik: Yeni Teorik Paradigmalar ve Sosyal Hareketler*. (Yay. Haz.) Kenan Çayır, Yeni Sosyal Hareketler, İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Combs, A. - Holland, M. (1998). *Eşzamanlılık, Bilim, Mit ve Kozmik Şakacı*. İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları.
- Coward, H. (2002). *Yoga and Psychology*. New York: State University of New York Press.
- Çivici, D. (1 Ekim 2011). “*Barışın Anahtarı Toprağa Yakındır*”. (<http://indigodergisi.com/2011/10/barisin-anahtari-topraga-yakindir/>)
- Çoruhlu, Y. (2000). *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*. İstanbul: Kabalcı Yayınları.
- Davies, D. J. (2003). *An İntroduction to Mormonism*. Cambridge University Press.
- Dawson, L. L. (1998). “*The Cultural Significance of New Religious Movements and Globalization*”. *Journal for Scientific Study of Religion*, 37/4.
- Doi, H. (2005). *Reiki'nin Temelleri*. çev. Tufan Göbekcin, İzmir: Ege Meta Yayınları.
- Donaldson, L. E. (1999). *On Medicine Women and White Shame-Ans: New Age Native Americanism and Commodity Fetishism as Pop Culture Feminism, Signs*. The University of Chicago Press, Vol. 24., No:3.
- Drury, N. (1996). *Şamanizm*. çev. Erkan Şimşek, İstanbul: Okyanus Yayıncılık.
- Edwards, H. (1983). *Ruhsal Şifa*. çev. Jale Gizer Gürsoy, İzmir: Sihap Yayınları.
- Eliade, M. (1976). *Occultism, Witchcraft and Cultural Fashions, Essays in Comparative Religion*. The University of Chicago Press.
- Eliade, M. (2013). *Yoga*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Eliade, M. (1999). *Şamanizm*. çev. İsmet Birkan, Ankara: İmge Kitabevi.

- Emir, F. (Mart 2009). “*İmgelemenin İyileştirici Gücü*”. *Ruh ve Madde Dergisi*, Sayı:590.
- Esin, E. (1992). *Türkistan Seyahatnamesi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Faivre, A. (1994). *Access to Western Esotericism*. State University of New York Press.
- Fontana, D. (2006). *Meditasyonun Esasları*. İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları.
- Griffin, M. D. (2003). *Satanism*. New Catholic Encyclopedia, XII, Washington.
- Güç, A. (2004). *Satanizm*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Günay, N. (2007/2). “*Yoga'nın Mahiyeti ve Çeşitleri*”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:19.
- Gündüz, Ş. (1998). *Din ve İnanç Sözlüğü*. Konya: Vadi Yayınları.
- Gündüz, Ş. (2005). *Anadolu'da Paganizm*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
- Güngör, E. (1986). *İslam'ın Bugünkü Meseleleri*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Güngör, H.- Günay, Ü. (1998). *Türklerin Dini Tarihi*. İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Hanegraaff, W. J. (1997a). *New Age Religion and Western Culture*. State University of New York Press.
- Hanegraaff, W. J. (1997b). *The New Age Movement and the Esoteric Tradition, Gnosis and Hermeticism from Antiquity to Modern Times*. Roelof van der Broek-Wouter J. Hanegraaff (ed.) New York: State University of New York.
- Hartland, E. S. (1908). *Satanism*. Encyclopedia of Religion and Ethics, ed. James Hastings, c. XI, New York.
- Hay, L. (1999). *Düşünce Gücüyle Tedavi*. çev. Nil Gün, İstanbul: Altın Kitaplar.
- Heelas, P. (1996). *The New Age Movement: The Celebration of the Self and the Sacralization of the Modernity*. Oxford: Blackwell.
- Hewitt, J. (2010). *Meditasyon*. çev. Rezan Süer, İstanbul: Akaşa Yayınları.

- İnan, A. (1972). *Tarihte ve Bugün Şamanizm*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Kafesoğlu, İ. (2002). *Eski Türk Dini*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınevi.
- Karaarslan, H. (2011). “*Kronobioloji: Vücudumuzun Biyolojik Saati*”.
(<http://indigodergisi.com/2011/05/kronobioloji-vucudumuzun-biyolojik-saati/>)
- Karamehmet, E. (Ekim 2013). “*Rüyaların İzleri*”. *Ruh ve Madde Dergisi*, Sayı: 645.
- Kirman, M. A. (2000). “*Batı’da Ortaya Çıkan Yeni Dini Hareketlerin Karakteristik Özellikleri*”. Uluslararası Avrupa Birliği Şurası Tebliğ ve Müzakereleri, Ankara.
- Kirman, M. A. (2003). “*Yeni Dini Hareketleri Tanımlama Problemi ve Tipolojik Yaklaşımlar*”. *Din Bilimleri Dergisi*, 3/4, 23-47.
- Kirman, M. A. (2004). *Din Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Kirman, M. A. (2005). *Din ve Sekülerleşme*. Adana: Karahan Yayınları.
- Kirman, M. A. (2010). *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*. Ankara: Birleşik Yayınevi.
- Konyalıoğlu, E.- Aksoylu, C. (1990). *Kader-Karma ve Tekrardoğuş*. İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları.
- Köse, A. (2008). *Neden İslam’ı Seçiyorlar*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Köse, A. (2011). *Milenyum Tarikatları*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Kuşu, A. L. (2012). *El İnsan: Dillenmiş Kur’an*. (<http://indigodergisi.com/2012/03/el-insan-dillenmis-kuran/>)
- Kyle, R. (1995). *The New Age Movement in America Culture*. Lanham, New York, London: University Press of America.
- Lagatree, K. M. (2010). *Feng Shui*. çev. Semra Ayanbaşı, İstanbul: Akaşa Yayınları.
- Lavey, A. S. (1969). *The Satanic Bible*. U.S.A.

- Lewis, J. R. (1992). *Approaches to the Study of the New Age Movements*. Perspectives on the New Age, James R. Lewis and J. Gordon Melton (ed.), Albany: State University of New York Press.
- Maclaine, S. (1987). *It's All in the Playing*. Toronto: Bantam Books.
- Maclaine, S. (1990). *Going Within: A Guide for Inner Transformation*. Toronto: Bantam Books.
- Maclaine, S. (1995). *İçimdeki Yolculuk*. çev. Fatoş Dilber, İstanbul: Akaşa Yayınları.
- Maclaine, S. (1991). *Sevginin Sonsuz Dansı*. çev. Fatoş Dilber, İstanbul: Akaşa Yayınları.
- Maclaine, S. (2008). *Dışarıda Hiçbir Şey Var*. İstanbul: Akaşa Yayınları.
- Malinowski, B. (2000). *Büyü, Bilim ve Din*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Mohany, W. (2005). *Karman: Hindu and Jain Concepts*. Encyclopedia of Religion, (I-XVI), (VIII/262).
- Mullins, M. R. (1992). *Japan's New Age and Neo-New Religions: Sociological Interpretations*. Perspectives on the New Age, James R. Lewis and J. Gordon Melton (eds.), Albany: State University of New York Press.
- Muller, B.- Gunther, H. H. (2013). *Reiki Uygulamalı Şifa Teknikleri*. çev. Gül Oner, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- New Webster's Dictionary of English Language*. (1981), USA.
- Orstein, R. E. (2001). *Yeni Bir Psikoloji*. çev. Dr. Erol Göka- Feray Işık, İstanbul: İnsan Yayınları.
- Özkan, A. R. (2006). *Kıyamet Tarikatları*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Paker, K. O. (2011). "Postmodern Bilgelik: Yeni Çağ Söyleminde Kişisel Gelişim ve Ruhsal Araştırmalar". *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, Sayı: 31.

- Partridge, C. (2004). *Alternative Spiritualities, New Religions and the Reenchantment of the West. New Religious Movements*, James R. Lewis (ed.), New York: Oxford University Press.
- Pauchard, A. (1986). *Ruhsal Alemin Sonsuz İmkanları*. çev. Hüseyin A. Tuncer, İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları.
- Perin, M. (2003). *Şamanizm*. çev. Bülent Arıbaş, İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Pike, S. M. (2004). *New Age and Neopagan Religions in America*. New York: Colombia University Press.
- Pirverdioğlu, A. (1999). *Dede Korkut ve Şamanizm*. Uluslararası Dede Korkut Bilgi Şöleni, Ankara.
- Radloff, W. (1994). *Sibirya'dan*. çev. Ahmet Temir, c. 3, İstanbul: Maarif Basımevi.
- Rajnessh, B. S. (Osho). (2003). *Ben Dini Değil Dindarlığı Öğretiyorum*. çev. Nur Yener, İstanbul: Okyanus Yayıncılık.
- Randi, J. (1995). *An Encyclopedia of Claims, Frauds and Heaxes of the Occult and Supernaturel*. N.Y: St. Martin's Press.
- Robbins, A. (1997). *İçindeki Devi Uyandır*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Robbins, T.- Anthony, D. (1979). *The Sociology of Contemporary Religious Movements*. Annual Review of Sociology.
- Roszak, T. (1971). *The Making of A Counter Culture*. London: Faber and Faber.
- Scognamillo, G. - Arslan, A. (1999). *Doğu ve Batı Kaynaklarına Göre Ruhçuluk ve Reenkarnasyon*. İstanbul: Karizma Yayınları.
- Sekoot, R. (2000). *A'dan Z'ye Büyüler*. çev. Hatice Özkan, İstanbul: Gün Yayıncılık.
- Sharma, R. (2005). *Ferrari'sini Satan Bilge*. çev. Osman Özkan, İstanbul: Goa Basım.
- Singer, M. (1995). *Cults in Our Midst: The Hidden Menace in Our Everyday Lives*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

- Slee, C. (1999). *New Religious Movements and the Churches*. New Religious Movements: Challenge and Response, Bryan Wilson and Jamie Cresswell (ed.), London and New York: Routledge.
- Spink, P. (1980). *Spiritual Man in a New Age*. London: Darton, Longman and Todd.
- Söylemez, H. (6 Kasım 1999). “Bir Şamanımız Eksik”. *Aksiyon Dergisi, İstanbul*.
- Sutcliffe, S. - Bowman, M. (2000). *Beyond New Age: Exploring Alternative Spirituality*. Edinburgh: Edinburg University Press.
- Sutcliffe, S. J. (2003). *Children of the New Age: A History of Spiritual Practices*. New York: Routledge.
- Swedenborg, E. (1933). *The Divine Love and Wisdom*. London: J. M. Dent and Sons Ltd., New York: E.P. Dutton and Co. Inc.
- Tanyu, H. (2006). *Yehova Şahitleri*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Tunç, Z. (2007). *Şamanizm Üzerine Bir Araştırma*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- The New Encyclopedia Britannica*. (1998). *Satanism*, c. X.
- Turan, S. - Sancar, F. (2014). *Yeni Dini Hareketler*. İstanbul: Açılım Yayınevi.
- Türkdoğan, O. (Ocak 1997). “Batı’da ve Türk Toplumunda Yeni Dini Hareketler”. *Türk Dünyası Tarih Dergisi, Sayı: 121, İstanbul*.
- Uğurlu, İ. (2011). *Batı’dan Gelen Doğu Kökenli Akımlar ve Türkiye’deki Faaliyetleri*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Uluç, Ö. (2013). *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*. İstanbul: Yarın Yayınevi.
- Uyulan, F. E. (2012). *Okültizm ve Enerji*. İstanbul: Lotus Yayınevi.
- Voegelin, E. (1995). *On the Form of the American Mind*. trans. Ruth Hein, Baten Rouge and London: Louisiana State University Press.

- Williams, M. (1999). *Kutsal Fahişeler*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Wuthnow, R. (2002). *Din Sosyolojisi*. çev. Adil Çiftçi, Din ve Modernlik, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
- Yesari, A. (1979). *Çağlar Boyunca Büyü ve Büyücülük*. İstanbul: Göl Yayınları.
- Yılmaz, D. (Ağustos 2013). “Zodyak: Burçlar Kuşağının Fonksiyonu”. *Ruh ve Madde Dergisi*, Sayı: 643.
- Yitik, A. İ. (1992). “Hint Kökenli Dinlerde Karma İnancı ve Tenasüh İnancıyla İlişkisi”. Türkiye 1. Dinler Tarihi Araştırmaları Sempozyumu, Samsun.
- Yitik, A. İ. (2000). “Hare Krishna Hareketi”. *Dini Araştırmalar Dergisi*, 2/4, 223-233.
- Yitik, A. İ. (2004). *Hint Menşeli İnançların Türkiye’deki Faaliyetleri. Türkiye’deki Misyonerlik Faaliyetleri*, Tartışmalı İlmî Toplantı, edt. Ömer Faruk Harman, İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Yitik, A. İ. (25-27 Mayıs 2012). “İslam Dini ve Hint Karma- Tenasüh İnancı”. Gnostik Akımlar ve Okültizm Sempozyumu, Malatya.
- York, M. (1996). *Defending the Cult in the Politics of Representation*. Diskus, Vol. 4., No:2.
- Yörükân, Y. Z. (2014). *Müslümanlıktan Evvel Türk Dinleri Şamanizm*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Yücel, D. (2007). *Reiki’nin Oluşumu, Gelişimi ve Türkiye’deki Yansımaları*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Zukav, G. (2011). *Mutlak Gücün Yolu*. çev. Nedret Şanlı, İstanbul: Akaşa Yayınları.

İNTERNET ERİŞİMLERİ (Son Erişim Tarihi: 21 Ekim 2015)**TEK DÜZEN KAYNAK KONUMLAYICILAR**

URL 1: Batı'da Yeni Dini Hareketler için:

<https://kadimilim.wordpress.com/2006/11/16/batida-yeni-dini-hareketler/>

URL 2: Quakerlar için:

https://tr.wikipedia.org/wiki/Religious_Society_of_Friends

URL 3: Unitarianlar için:

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Unitarianism>

URL 4: George Trevelyan'ın konuşması için:

<http://www.sirgeorgetrevelyan.org.uk/tht-newhumanity.html>

URL 5: Neopaganizm'in üç temel ilkesi için:

<http://www.paganfed.org>

URL 6: Neopaganizm için:

<http://www.religioustolerance.org>

URL 7: Wiccacılar için:

<http://www.wicca.com/celtic/wicca.html>

URL 8: Druidler için:

<http://www.druidsgrove.org/Essays/plantessay.html>

URL 9: Druidizm'in hedefleri için:

<http://druidry.org>

URL 10: Teozofi için:

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Teozofi>

URL 11: Çakralar için:

<https://reikienerjivekuantummerkezi.wordpress.com/temel-aura-ve-çakra-bilgileri/çakralar/>

URL 12: Alice Bailey'in "The Soul and its Mechanism" adlı eseri için:

<http://www.bailey.it/images/testi-inglese/The-Soul-and-its-Mechanism.pdf>

URL 13: David Spangler'in Yeniçağla ilgili beklentisi için:

<http://web.unimarburg.de/religionswissenschaft/journal/diskus/sutcliffe.html>

URL 14: Mandala için:

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Mandala>

URL 15: Yantra için:

<http://astrovedik.blogspot.com.tr/2012/10/yantra.html>.

URL 16: İnisiye, İnisiyasyon için:

<http://tr.wikipedia.org/wiki/inisiyasyon>

URL 17: Yoga'nın tanımı için:

<http://www.mudrashram.com/glossarypage.html>

URL 18: Yoga'nın kapsamı için:

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Yoga>

URL 19: Aziza La'ra Kuğu, El insan "Dillenmiş Kuran" için:

<http://indigodergisi.com/2012/03/el-insan-dillenmis-kuran/>

URL 20: Didem Çivici, "Barışın Anahtarı Toprağa Yakındır" makalesi için:

<http://indigodergisi.com/2011/10/barisin-anahtari-topraga-yakindir/>

URL 21: Hale Karaarslan, "Kronobiyojji: Vücutumuzun Biyolojik Saati" makalesi için:

<http://indigodergisi.com/2012/05/kronobiyojji-vucudumuzun-biyolojik-saati/>

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı: Emre UYSAL

Doğum Yeri ve Tarihi: Tokat, 24 Ağustos 1988

Medeni Hali: Evli

İletişim: emreuyosal88@hotmail.com

EĞİTİM DURUMU

2011- 2015: (Yüksek Lisans) Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Adana

2006- 2010: (Lisans) Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü, İstanbul

2002- 2006: Zile İmam Hatip Lisesi, Zile/ Tokat

İŞ DURUMU

2010- 2014: Şehit Mehmet Cücük Ortaokulu, Şehitkâmil/Gaziantep

2014- : Bulutoğlu Şehit İrfan Karabıçak Ortaokulu, Onikişubat/Kahramanmaraş